Wat is toch de Talmud? en wat is een Talmud-Jood?

IETS UIT EN OVER DE VERDERFELIJKE GELOOFSPUNTEN EN PRAKTIJKEN VAN HET JODENDOM

DOOR

DR. AUGUST ROHLING,

Doctor in de H. Godgeleerdheid en Professor aan de Universiteit te Praag.

GEHEEL HERZIEN EN VERBETERD

DOOR

MAX DE LAMARQUE,

Doctor in de H. Godgeleerdheid en Kanunnik te Monte Giuliano,

WAARBIJ DOOR DEN VERTALER DE **GEBODEN** EN **VERBODEN** GEVOEGD ZIJN VAN DEN ISRAËLITISCHEN GODSDIENST NAAR MAÏMONIDES.

DERDE DRUK,

vermeerderd met een curieus voorbericht van den vertaler.

TIEN DUIZEND (10,000) franks belooning aan hem, die bewijzen zal, dat ééne enkele der in dit werkje voorkomende aanhalingen (ruim 300) valsch is.

LEIDEN.

J. W. VAN LEEUWEN,

Uitgever en Antiq. Boekh. Hoogewoerd 89.

1889.

Wat is toch de Talmud? en wat is een Talmud-Jood?

IETS UIT EN OVER DE VERDERFELIJKE GELOOFSPUNTEN EN PRAKTIJKEN VAN HET JODENDOM.

DOOR

DR. AUGUST ROHLING.

Doctor in de H. Godgeleerdheid en Professor aan de Universiteit te Praag.

GEHEEL HERZIEN EN VERBETERD

DOOR

MAX DE LAMARQUE,

Doctor in de H. Godgeleerdheid en Kanunnik te Monte Giuliano,

WAARBIJ DOOR DEN VERTALER DE **GEBODEN** EN **VERBODEN** GEVOEGD ZIJN VAN DEN ISRAËLITISCHEN GODSDIENST NAAR MAÏMONIDES.

DERDE DRUK,
vermeerderd met een curieus voorbericht van den vertaler.

TIEN DUIZEND (10,000) franks belooning aan hem, die bewijzen zal, dat ééne enkele der in dit werkje voorkomende aanhalingen (ruim 300) valsch is.

LEIDEN.
J. W. VAN LEEUWEN,
Uitgever en Antiq. Boekh. Hoogewoerd 89.
1889.

INHOUD.

Ik had niet gedacht, dat het doodeenvoudig vertalen van een werkje, dat als men het op den keper beschouwd toch zonder eigenlijk kwade bedoeling of strekking geschreven kan zijn, mij in een twistgeschrijf zou werpen, waarvan het einde niet te voorzien is, indien ik niet de wijste partij kies en — na gezegd te hebben, wat ik gevoegelijk zeggen kan — *zwijg*.

Ik zeg „een twistgeschrijf, waarvan het einde niet te voorzien is". Wat is toch dit geval? Een paar Amsterdamsche bladen hebben dingen verteld aangaande mijne vertaling, waarmede ik volstrekt niet kan, noch mag instemmen. Nu een *derde* druk van *Wat is de Talmud?* en *Wat is een Talmud-Jood?* verschijnt en de uitgever mij vraagt of er iets bij te voegen of af te laten is, biedt zich de gelegenheid aan hen te beantwoorden, maar er is telkens geen nieuwe druk noodig, en de bladen kunnen, zoo vaak ze verschijnen er op aanschrijven naar hartelust; ik moet dan wel met mijn antwoord achterwege blijven, al is het dan volstrekt niet waar „die zwijgt consenteert." Van een der bedoelde bladen — een dat slechts door oppositie leeft — ik bedoel het *Onafhankelijk Israëlietisch Orgaan*, heb ik dies betreffende alles te wachten, dus in 's Hemels naam maar eens door een zuren appel gebeten en daarmede *basta*. Ik kan mij troosten met de gedachte, dat de redacteur zijn eigen opper-rabbijn, Dr. Dunner, al veel langer op den rekstok heeft dan het hem zal lusten mij er op te houden. Hoe lang b. v. zou het al geleden zijn — ik herinner het mij nog even — dat de *Kettingsche toga* van Dr. Dunner week in week uit op de proppen kwam? Tot naricht diene, geachte lezer, dat in Amsterdam een gedoopt-Joodsche firma Ketting bestaan heeft, die het kleermakersvak uitoefende. Hoe het nu komt, of waarom de Amsterdamsche Opper-rabbijn daar een toga heeft laten maken, beken ik ronduit niet te weten en kan mij ook niet schelen, maar wat ik weet is, dat Dr. Dunner het over die toga in het orgaan van **doctor** Perél (zetter s. v. p. het woord *doctor* met dikke letters) hard, zeer hard

heeft te verantwoorden gehad en dat hij er niet zonder kleerscheuren is afgekomen.

Ik zal de vrijheid nemen hieronder letterlijk te laten volgen, wat het O. I. ORGAAN over de door mij vertaalde brochure geschreven heeft en mij eenige vragen, eenige kantteekeningen veroorloven en er eenige histories bijvoegen tot stichting van het groote publiek.

Mocht ik mij soms wat raar uitdrukken, men verschoone zulks — mijn tegenstander is niet meer, en niet beter waard, ik zal hem uitmeten met de maat, waarmede hij inmeet, of volgens Mozes *„oog om oog en tand om tand.”*

Evenals in het voorbericht voor den eersten en tweeden druk, acht ik mij verplicht de welwillendheid van den lezer in te roepen betreffende *de taal.* „Het Hollandsch”, schreef ik, „is niet het dagelijksch voertuig mijner gedachten.”

’t Is toch eene ramp, dat men niet over de Joden schrijven kan of mag, of dadelijk komen de woorden „Juden-Hetze”, „jodenhater” en dergelijke liefelijkheden voor den dag, en wordt men uitgemaakt als iemand, die alle Joden in een zak zou stoppen en ze zou gebruiken tot demping der Zuiderzee. Men heeft dan goed beweren „de gedachte daaraan komt niet bij mij op”, „ik ben geen jodenhater”, „ik schrijf wat ge zelf leert”, „ik deel geschiedenissen mede, die onder onze oogen voorvallen” en — laat ik er gerust bijvoegen — feiten die Christenen ook begaan of begingen, het doet er niet toe, de Joodsche pers schreeuwt en huilt van de vier hoeken der aarde „die dat schrijft of zegt is een Jodenhater” — en, geachte lezer, als zij het beweert zal het wel waar zijn.

Ik herinner mij nog die historie uit de *Cave de France* in de Kalverstraat te Amsterdam, die mij door een Amsterdammer aldus werd verteld.

Een heer komt binnen en vraagt een kop koffie, die hem gebracht wordt. „Juffrouw die koffie is koud.” „Pardon mijnheer, ik neem ze zooeven van het vuur.” „Daar proef dan”, zegt hij, steekt den vinger in den kop en biedt hem de juffrouw — vrouw des huizes — aan. Heel natuurlijk zegt *de* heer des huizes „als die kerel weer eens komt, verzoek hem heen te gaan.” Wat wil het geval? één, twee dagen later komen twee of drie heeren, aan wie de Oostersche afkomst dadelijk te herkennen was en bestellen iets. Men meent onder hen den bedoelden koffiedrinker te herkennen — ik zegt *men* meent,

want men *vergiste* zich, zooals *men* zich maar al te dikwijls vergist — en weigert de bediening. 's Anderdaags groot kabaal, brieven in de bladen enz. enz. „In *Cave de France* wilde men de Joden weren", enz. enz., het liep zelfs zoo hoog, dat de toenmalige redacteur van de *Amsterdamsche*, v. D. BERGH — schrijver der Haagsche penkrassen en bijna krankzinnig gestorven — plechtig verzekerde nimmer meer een voet in de *Cave de France* te zullen zetten.

Zonder verder onderzoek, zonder door te denken werd van een niets eene Jodenhaters-kwestie gemaakt. O, die Joodsche teergevoeligheid! 't Is om te lachen als het niet zoo dubbel treurig was.

Maar het wordt tijd eens na te gaan, wat het orgaan van *doctor* PEREL heeft medegedeeld. Vooraf nog dit — het zou kunnen gebeuren, dat een of ander lezer vroeg: „Wie is doctor PEREL?

Wel doctor PEREL is doctor PEREL, directeur-uitgever van het *O. I. Orgaan*. Sommigen onder zijne geloofsgenooten — maar dat zullen wel kwade tongen zijn — zeggen wel eens, dat hij het zoo op Dr. DUNNER geladen heeft, omdat hij zelf gaarne Opper-rabbijn zou geworden zijn en hem dat — op zijn plat-Hollandsch — langs den neus is gegaan, maar dat kan ik moeilijk gelooven. Ik voor mij houd het er voor, dat hij veel liever *onafhankelijk* is met zijn *Onafhankelijk Orgaan* dan wel Opper-rabbijn. Deze toch heeft altijd rekening te houden met de rabbijnen, den kerkeraad, de gemeenteleden enz. enz. en al heeft hij dan een mooi salaris — al doet hij het zooals Dr. DUNNER voor een koopje (volgens het *O. I. Org.*) — zoo iemand is en blijft een afhankelijk man.

Wat nu volgt, geachte doctor, neem ik voor mijne rekening. Ik zie uit uw blad, dat ge zoo wijdloopig en met leedvermaak, het onderzoek naar Dr. DUNNERS *doctors-diploma* mededeelt. Ik ben zoo vrij u te zeggen, dat tal uwer geloofsgenooten over u eveneens denken en die wanneer men van *Dr. Perel* spreekt, schouderophalend zeggen: „Doctor PEREL?! Doctor .... ?!"

Ik weet het niet, hoe het met die *dokterij* zit, en ge hebt recht mij te zeggen „'t gaat u niet aan" en ge zoudt gelijk hebben. Dit staat evenwel vast, dat ge geen doctor in Nederlandsche taal en letterkunde zijt, want ge schrijft die taal — ik weet niet of het uwe moedertaal is — erbarmelijk, slecht, schooljongensachtig, maar daarover straks een woordje. *Doctor in de god-*

geleerdheid eener Hollandsche hoogeschool zult ge evenmin zijn, want de liberalen in Holland hebben het Hooger-Onderwijs zoo ingericht, dat noch een Jood, noch een Katholiek er die wetenschap — „*la théologie est une science*", zegt Montalembert — kunnen gaan bestudeeren. Zelfs Amsterdam heeft met zijne hoogeschool, welke de financiën dier stad in den grond boort, zijne Protestantsche hoogleeraren en wat hebt gij, wat hebben de Katholieken daaraan [1])? Geen knoop. Maar ik dwaal af. Dus dr. in de godgeleerdheid evenmin. Blijft nog *doctor* in de rechten; wel, dan schreeft ge Mr. voor uw naam. O, ja doctor in de *wis- en natuurkunde*! Kom, wijs me nu eens een uwer geloofsgenooten, die uitmunt of bekend is in de positieve wetenschappen..... hm! (behalve den regel van drieën in zijne toepassingen op rente-, wissel- en discontorekening) in de speculatieve genoeg: advokaat, medicijnen..... A propos, ge kondt doctor in de medicijnen zijn, maar kom dan hadt ge — dunkt me — al lang uw krantenbureel tegen eene consultatie-kamer verwisseld, waar ge groot gelijk in zoudt hebben.

Nu maken de hooggeleerde heeren van *'t Leidsch Atheen*, (uitdrukking overgenomen uit het O. I. Org. maar om mijne geleerdheid eens te luchten te hangen, voeg ik er bij) de Stichtsche Minerva enz. nog andere doctoren b. v. in de Oostersche talen, maar die fabrikatie is van jongeren datum dan *uwen* doctorstitel, dus dat is niet goed aan te nemen.

Drommels, ik vergat doctor in de Oude Talen — en dat kan heel goed zijn: in de artikelen — gericht tot den vertaler van *De Talmud-Jood* — komt nog al wat Latijn voor, dat ik zal vertalen, want — en houd me dit ten goede — het gros der menschen kent de taal van Cicero en Cato niet en daarom — neem mij den raad niet kwalijk, ik weet wel, dat ge hem niet noodig hebt — zou ik als ik krantenschrijver ('t woord is immers net zoo goed als *journalist*) was, nooit vreemde dingen in vreemde talen zeggen, zoomin als het — volgens uwen aardigen komiek Bigot, ge kent hem zeker — goed is vreemden wijn te drinken bij vreemde men-

[1]) 't Is wel aardig: in Holland met 4 Hoogescholen is geen enkel Katholiek hoogleeraar, terwijl er het Joodsche element duchtig vertegenwoordigd is. Zijn de Holl. Kath. dan zulke stommerikken, dat er geen bekwaam hoogl. onder te vinden is, en men ze in den vreemde moet gaan zoeken? Leve de gelijkheid der burgers voor de wet — in 't belasting betalen.

schen. — Maar daar schiet me iets te binnen. *In* Amsterdam heeft men mij verteld, dat het *O. I. Org.* van Dr. Perel druk gelezen werd op het stadhuis — of nu de ambtenaren het cadeau krijgen, of wel er op geabonneerd zijn, of wel dat de stad uw abonnent is, weet ik niet (dit laatste kon een of ander raadslid wel eens onderzoeken, al doet het weinig ter zake: op een budget waar tonnen gouds aan renten moeten worden opgebracht doen enkele guldens niets af) nog eens — dat het op het stadhuis druk gelezen wordt. Is 't misschien daarom, dat ge zoo met het latijn in de weer zijt?

Alles daargelaten, gij blijft voor *mij* doctor Perel, al hebt ge dan uw diploma van de universiteit van Broek in Waterland en daarenboven zijt ge, volgens uwe eigene verklaring, te Heidelberg geweest. (In B. i. W. ben *ik* eens geweest, eene goede boerderij daar in eigendom is een halve hemel op aarde.)

Stappen we van dit onderwerp af met deze ernstige bemerking, dat het niet *Christelijk (Joodsch* weet ik niet) is, in een nieuwsblad de diploma-historie van uwen wettigen Opper-rabbijn te behandelen zooals gij het doet. Integendeel, ik — de onbekende vertaler — en zeer velen uwer geloofsgenooten keuren dat af. Nu tegen een man, die jaar aan jaar reeds Opper-rabbijn is — en wettig gekozen is — te gaan zeggen: „er bestaat twijfel aangaande uwen doctorstitel, kom eens voor den dag met de bewijzen" (die we vroeger verzuimd hebben te vragen of wel te onderzoeken). Neen, zoo iets geloof ik niet dat bij Christenen zou gebeuren. Kent ge het spreekwoord „eenmaal burgemeester blijft burgemeester?"

En nu verder — want het zou anders eene persoonlijke historie worden, waaraan niemand iets heeft en waarin ik, omdat ik *onbekend* ben, altijd iets voor zou hebben. 't Is waar, de redacteur van een blad, die zijne kwaliteit en kwantiteit op zijn blad laat drukken is een openbaar persoon en daarenboven „die kaatst moet den bal verwachten", in dit geval — die diploma-historie — krijgt onze doctor hem terug van den kant, dien hij niet uitgekeken heeft. *Basta!*

In het *Onafhankelijk Israelietisch Orgaan* van dr. Perel, n⁰. 2 van Vrijdag 2 Juli 1889, lezen wij het volgende:

EENE ADVERTENTIE.

In de *Arnhemsche Courant* van Maandag 1 Juli jl. leest men de volgende advertentie;

»Den 1en Juli verschijnt bij J. W. v. LEEUWEN, *Uitgever en Antiq Boekhandelaar*, HOOGEWOERD 89, *Leiden:*

WAT IS TOCH DE TALMUD? EN WAT IS EEN TALMUD-JOOD?
iets uit en over de verderfelijke geloofspunten en praktijken v. h. Jodendom. Door DR. A. ROHLING, herzien en verbeterd door DR. MAX. DE LAMARQUE, 80 bladz. gr. 8o, 50 cent.

Dit boek werd tengevolge der ontzaglijke macht v. h. Jodendom door de Duitsche politie in beslag genomen.

De vertaler bericht dat dit »*geen boekje voor Hoogere Burgers of Bakvisschen is.*"

Tot zoover deze advertentie.

Wij duiden het niemand ten kwade indien hij ten einde op eerlijke en fatsoenlijke wijze het brood te verdienen, alle middelen aangrijpt welke hiertoe leiden kunnen. Maar *est modus in rebus.* Een uitgever en koopman in oude boeken, zooals de heer J. W. v. Leeuwen te Leiden zich noemt, had zich ter wille van zijn reputatie, wel duizendmaal mogen bedenken, het verkrijgen eener vertaling aan te kondigen in zijn boekhandel van het beruchte werk van den beruchten professor Rohling, die juist wegens dit geschrift door geleerden als prof. F. Delitzsch zoo vreeselijk gekappitteld en van zijn volslagen onkunde in den talmoed en de andere rabbijnsche geschriften overtuigd werd. Ja, zelfs waagde hij het niet voor de rechtbank te verschijnen om daar mondelings tegenover den afgevaardigden dr. Bloch, de bewijzen te leveren van hetgeen door hem in dit zijn verachtelijk werk verkondigd wordt. Het resultaat was dan ook, dat Rohling van de lijst der professoren geschrapt en door de rechtbank veroordeeld werd, terwijl niet alleen de duitsche politie maar ook de Oostenrijksche, het opruïende er van inziende, de verdere exemplaren in beslag nam.

De vertaler, die nu dit werk in het belang van zijn zak tracht te exploiteeren en wel in het vrije Nederland, en hiertoe een uitgever heeft *kunnen* vinden en wel in den heer J. W. v. Leeuwen, *Uitgever en antiq. Boekhandel*, Hoogewoerd 89, te Leiden, zal voorzeker met deze vertaling evenzeer schipbreuk lijden, als zulks met het oorspronkelijke het geval is geweest. Een boek vol lasteringen, hatelijke beschuldigingen op valsche gronden te vertalen is wel een heel *vies* werk. Wij zijn benieuwd hoe deze vertaler heet. In de advertentie is zijn naam verzwegen, daar heet het eenvoudig de »vertaler." Wij zullen, alhoewel niet behoorende tot de »hoogere Burgers of Bakvisschen", een zeer domme vergelijking nota bene, dit boekske voor onze rekening laten komen, om *eerstens* te zien of de naam van den vertaler op het titelblad vermeld is en *tweedens* of de »vertaler" op de hoogte is, van

hetgeen met dit vies werkje en zijn schrijver is voorgevallen. Was hij er wel van ingelicht, dan zou hij zich wel gewacht hebben, zoo iets in een Nederlandsch gewaad te steken, was hij er niet op de hoogte van, dan beklagen wij zijn tijd er aan besteed en zijn geld er aan ten koste gelegd.

Dit alleen kunnen wij én vertaler én uitgever beiden nu reeds zeggen, dat zoodanige schotschriften, zulke middeneeuwsche persproducten in het vrije, verdraagzame Nederland, uitzonderingen maken den regel, geen bodem vinden kunnen.

Om nu vooreerst de taalkwestie — over de Joden straattaal later — eens even te behandelen, verzoek ik den geachten lezer zoo goed te zijn te letten op de taal en den stijl van bovenstaande. Ten einde mij evenwel op een onpartijdig standpunt te plaatsen — want de heilige verontwaardiging onder welker indruk bovenstaande geschreven *kan* zijn, doet veel vergeven en door de vingers zien — schrijf ik nog een ander stukje af, dat in hetzelfde nummer voorkomt en *dat* zullen wij eens verbeteren. Het luidt als volgt:

„Verleden week Donderdag had (*twee* komma's vergeten, „maar verder zal ik over de punctuatie zwijgen) nabij het „Israëlietisch kerkhof Zeeburg eene brutale aanranding plaats. „Een lijkwagen, hetwelk (wel: *wagen* is mannelijk dus *die*) een „kinderlijkje naar deze begraafplaats vervoerde, werd door drie „personen aangevallen, die den zich daarin bevindenden beide „lijkbezorgers opvorderden het lijkje hen uit te leveren (let nu eens op „die den zich daarin bevindenden enz. Met uw welnemen, „doctor, *men* vordert *iemand* — 4e Naamv. — op om, en al „naamt ge den 3en Naamv. waar blijft dan de *n* van *beide*, „verder *hen* uit te leveren, neen: „*hun* uit te leveren.") Doodelijk verschrikt wisten dezen niet wat zij doen moesten, totdat (!!) „een hunner op het denkbeeld kwam uit den wagen te sprin„gen en loopende wat hij loopen kon, de twee reusachtige hon„den van de begraafplaats te halen, die hij nu op de straat„roovers (?) aanhitste met het gelukkig gevolg, dat een der „honden den een zijn tanden in het been zette (wiens tanden, „in wiens been, welken een......) terwijl de anderen van schrik op „de vlucht gingen. (Ik heb mij slechts een paar opmerkingen „veroorloofd, want, die geheele zin — en trouwens *al* het aan„gehaalde — is zulke rimram, dat hij haast „door een aan dron-

kenschap of *delirium tremens* lijdende" (overgenomen uit het O. I. O.) schrijvelaar in elkander gezet schijnt.)

Er volgt nog evenveel, maar 't is van een hetzelfde gehalte, dus genoeg er van. Ik heb er dan ook alleen de aandacht op willen vestigen om u te wijzen op de mogelijkheid dat gij „hoogere Burgers of Bakvisschen": eene zeer domme vergelijking" noemt. Ik begrijp, dat ge niet weet of vat waarin de overeenkomst tusschen die twee zit, ofschoon ik u meer kennis van het Duitsch had toegeschreven. Welnu, ik zal het u zeggen. In Holland noemt men *populair* die knapen, welke de Hoogere Burgerschool bezoeken en bij uitbreiding allen die de kinderschoenen nog niet ontwassen zijn, wel eens „hoogere Burgers", terwijl meisjes van dienzelfden leeftijd in 't Duitsch *Backfische* en in 't Hollandsch *bakvisschen* worden genoemd. Begrepen? was mijne vergelijking zoo dom? Begrijpt ge nu, dat ik *niet* vergeleek, dat *of* hier een *bindend* voegwoord is, en dat ik zeggen wilde „jongelui die noch visch noch vleesch zijn?"

Intusschen raad ik u aan te trachten uwe kennis der Hollandsche taal te vermeerderen — o. a. om deze reden: gij gebruikt soms woorden, waarvoor *een fatsoenlijk man zich zou schamen*. Zoo komt er b. v. een voor in het nummer van Vrijdag 12 Juli. 't Is misschien te vergeven, hoogstwaarschijnlijk weet ge niet beter, maar dan moest ge toch beginnen tegenover anderen, die uwe tegenstanders zijn, de noodige welvoegelijkheid in acht te nemen en zooals U vaak gebeurt, geen groote woorden gebruiken, in plaats van bewijsgronden. Wacht intusschen, geachte doctor, ik heb nog meer te vertellen.

Ge zegt, dat ge het niemand ten kwade duidt, dat hij alle middelen aangrijpt om eerlijk en fatsoenlijk zijn brood te verdienen (*ik* voeg er: bij zijn vermogen te vermeerderen), maar *est modus in rebus*. (Dat wil in het Hollandsch zoo ongeveer zeggen *alles in 't behoorlijke* of *men moet de kerk in 't midden laten*).

Komaan. In Amsterdam is een Joodsch gegradueerde, die — natuurlijk tegen Hollandsche guldens — de liefhebbers aan consulaten en ridderorden helpt. Misschien weet ge dat, misschien weet ge het niet? Natuurlijk is dat eerlijk, zelfs fatsoenlijk, maar toch is er een *maartje* aan. Ik weet wel, dat als er rijke dwazen zijn, die daarvoor hunne dubbeltjes over hebben er niet de minste aanmerking op te maken is, maar van den anderen kant is het toch

een... ja, hoe zouden wij het noemen? Het doet ook weinig af, alleen kan het publiek een maatstaf stellen van de waarde der consulaten, die niet door de vreemdelingen zelf worden bezet. De Duitsche consul ten uwent is een Duitscher, de Russische een Rus, de Fransche een Franschman.... En de ridderorden?! De vertaler zou u misschien van dienst kunnen zijn om u aan eene Christus-orde te helpen. Het adres waar u te wenden zal hij u geven, als ge wilt, en dàn door tusschenkomst van zijn uitgever.

Zijn brood verdienen — wel ik herinner mij de historie der millioenen-juffrouw nog. Wie hebben die heele historie mogelijk gemaakt? De Joden. — Ik zal geen namen noemen, maar hoeveel duizenden zouden uwe geloofsgenooten — die toch zeker hunne dubbeltjes niet gaven als dienstbewijzen — er wel bij ingeboet hebben. Ik zou dit geval niet vermelden — maar ik wil onpartijdig zijn en nu duidelijk aantoonen, dat ik geen jodenhater ben — als er geene christenen bij betrokken waren, alhoewel de rijksdaalders der Joden in dit geval grootendeels in de zakken van christenen zijn overgegaan. Weet ge nog hoe advocaat Haas zijn pleidooi voor Jannetje Struijk begon? Aldus: „Mijnheer de President, wat zien wij hier? een hoop diamanten en daar rondom een hoop bedriegers en bedrogenen."

Eenige jaren geleden verscheen in het orgaan van den heer Heldt — lid uwer Tweede Kamer — van de hand van een correspondent uit Arnhem, die nu dood is, ook het verhaal van iemand, die eerlijk trachtte te verdienen. Die iemand werd daarin „een bekende Joodsche woekeraar genoemd" en woont thans in een der prachtigste huizen van Amsterdam, toen in eene stad aan den Rijn. Ik zal dit geval eens verhalen op gevaar af den heer Heldt als *Joden-hater* te hooren uitkrijten en misschien oorzaak te zijn, dat hij bij eene volgende verkiezing — hij zit immers voor Amsterdam? — eenige stemmen uit het *Juden-viertel* mist.

Een paar losbollen — van ouden Gelderschen adel — bleven bij het overlijden huns vaders in een *onverdeelden boedel*. De speelpenningen, die de oude Mevrouw aan die twee brave kinderen verstrekte, waren ontoereikend, wat zeer goed aan te nemen is, als men weet, dat de een er twee *maintenées* op na hield. Maar geen nood, ze hadden immers hun vaders versterf te goed en de man, die in bovengenoemd orgaan een *woekeraar* genoemd wordt,

woonde in de stad zoo heel ver niet van het ouderlijk kasteel. Natuurlijk was deze bereid hen te *helpen* tegen accepten, die soms — dit weet schrijver dezes van een der heeren, wiens voornaam Lodewijk is — het dubbele aangaven van het geleende. Om kort te gaan. „Niemand hoeft te blijven in een onverdeelden boedel", zegt de Nederlandsche wet en op een mooien dag liet de leener, de geldschieter, die hetzij het vaderlijk erfdeel gekocht had, hetzij het zwaar genoeg belast achtte, beslag leggen op de geheele bezitting der familie. De inventariseering van het kasteel kostte drie dagen tijds. Natuurlijk was nu „Leiden in last" en de broeder van die heeren, burgemeester der plaats waar het oude kasteel staat en dat de Jood gaarne in bezit zou hebben gehad, deed een slimmen zet, want de geldschieter drong op den verkoop der geheele bezitting aan. De burgemeester wendde zich tot een groot Joodsch advokaat in een der hoofdsteden, die de zaak klaarde. Hoe? Ja dat is nimmer gebleken, maar bedoelde geldschieter had als compagnon een neef — geen haar beter als oom. — Die neef nu schijnt al op zeer zonderlinge wijze aan zijne vrouw gekomen te zijn. Ongeveer aldus: de vader der bedoelde dame stond op punt van failleeren, maar was natuurlijk te helpen. Er schijnt toen akkoord getroffen te zijn betreffende eene ruiling van 30000 thaler — meen ik, dat *Asmodée* zei, maar die zal er ook wel naar raden — en de jonge dame. Nu schijnt de slimme Joodsche advokaat *tegen* den geldschieter *voor* de adellijke familie dit en nog andere familieomstandigheden te berde hebben willen brengen, voor 't geval de geldschieter het onderste uit de kan wilde hebben en de boedel is niet verdeeld. Voor zooverre dat wij er kunnen bijvoegen: er is op het oogenblik in Amsterdam een Jood, die prachtige bezittingen heeft langs den Rijn en die hij — voor zoover bekend is, niet uit de hand en evenmin op publieke veiling gekocht heeft.

Van bovengenoemd heer, wil ik om te bewijzen, dat iedereen gaarne wat verdient, nog een staaltje vertellen, dat mij is medegedeeld, en dat — misschien eene kleinigheid daargelaten — ten volle waarheid bevat. — Hij leende in '75, we zullen zeggen *f* 1000 — de som doet niet ter zake — aan iemand tegen 6 %. Die iemand kwam te sterven en liet eene weduwe met kinderen na en geld ook. Ze laat wat men noemt *staat opmaken*, maar de geldschieter meldt zich niet, de weduwe trouwt, de geldschieter zwijgt,

de vrouw failleert, de geldschieter komt op als schuldeischer voor het deel, dat de moeder hem schuldig is en hem wordt zooveel % uitbetaald. Maar nu komt het jaar '85 — dus 10 jaren *na* het leenen, — juist de termijn, welken de wet toestaat tot het instellen eener vordering—en éene maand vóór den onherroepelijken, wettelijken termijn, dagvaart men den voogd der kinderen om de schuld des vaders te delgen met betaling van 6 % rente 's jaars intrest op intrest. Hoe de eischer, die zelf advokaat is, zoo dom geweest is om de de renten over 10 jaren te vragen begrijp ik niet, hij moest toch weten, dat de Hollandsche wet slechts 5 jaren toestaat. In elk geval heeft de voogd èn de hoofdsom, èn de kosten, èn de renten, die tot ongeveer de helft der som waren opgeloopen, moeten betalen. Een van de gevolgen dier handelwijze is geweest, dat de zoon der bedoelde vrouw direct zijne studiën heeft moeten staken.

Zeer zeker wilde die man verdienen, eerlijk aan zijn brood komen, die handelde zooals wij verhaalden, maar „men moet de kerk in 't midden laten."

De handel in vreemde loten — door vreemde Joden — in Amsterdam, waarmede bij slot van rekening sommige consuls zich hebben moeten moeien, is zeer zeker eerlijk en fatsoenlijk, maar de wijze waarop zij dien drijven of dreven, wordt in Duitschland en België met gevangenis gestraft.

Zeer zeker wilde Pincoff's eerlijk verdienen en — voeg ik er bij zijn vermogen vermeerderen — maar de millioenen die hij vernietigd heeft, de armen die hij gemaakt heeft, de rijken die hij bedrogen heeft, de kapitalisten die hij misleid heeft, zullen van hem niet getuigen, dat hij *geweten* had. Evenmin dat men mij wijs kan maken, dat de man — wiens zoon met hem vluchtte naar Amerika en zijne *bonne amie* daarheen liet overkomen — thans als een zwoegend en scharrelend mannetje zijn brood tracht te verdienen met cigaren te verkoopen.

Ik was niet van plan buiten Amsterdam te gaan in mijne stichtende histories, maar het eene leidt tot het andere.

Ik vraag in gemoede of het volgende een eerlijk middel, een fatsoenlijk middel is om aan zijn brood te komen – ik voeg er bij om zijn vermogen te vermeerderen.

Van een der kleinere steden aan eene rivier in Nederland vaart dagelijks eene boot naar een der handelsmiddelpunten. De com-

missaris van die boot was een Jood, ik zeg *was*. De boot werd oud, wrak, versleten, de machine had reparatie noodig, kort en goed, ze moest naar de werf en de rekening van den heelmeester bedroeg zoo ongeveer *f* 14,000, maar de boot was nu om zoo te zeggen weer nieuw. Wat gebeurt? In den loop van het volgende jaar, vraagt de *commissaris* de failliet-verklaring der maatschappij en ontvangt *fiat*, want failliet-verklaring kan men in Holland bijna zoo goed als altijd krijgen *de rechtbanken zijn in uw land daarin veel te vrij*. Na vele ditjes en datjes biedt de commissaris (!) een akkoord van 28% ongeveer, aan en thans vaart de boot van N. N. — vroeger commissaris thans eigenaar geregeld als altijd. „M'n boot komt laat van avond" zegt de ex-commissaris als hij op den rivierdijk op en neder wandelt en de vroegere aandeelhouders, wat zeggen die?

Zeker is het, dat de Joden meer geslepen zijn als de Christenen in 't verdienen. Eenige jaren geleden gaf het Russisch gouvernement den Joden landerijen ten geschenke om hen te bewegen zich op den landbouw toe te leggen. 't Spreekt van zelf, dat het geschenk dankbaar werd aangenomen. En.... de akkers begonnen te bebouwen? Ze dachten er niet aan, ze verhuurden de verkregen eigendommen, staken de opbrengst in den zak en schacherden door als voorheen. Ze dachten natuurlijk aan den Talmud (Fr. Jebam., fol. 63): „Er is geen armzaliger beroep als de landbouw. — Als ge honderd zilverstukken in den handel hebt, kunt ge alle dagen vleesch eten en wijn drinken, maar als ge uw honderd zilverstukken in den akkerbouw belegt, kunt ge slechts kruid en zout eten."

In de *Vaderlandsche Letteroefeningen* vond ik eens het volgende. De Engelsche Bank was min of meer verlegen om goud. Er was wel goud, maar 't was wel eenigzins schaarsch. Rothschild evenwel was — naar men vermoeden kon — goed voorzien. Op zekeren dag komt Rothschild bij de directeuren der bank en vraagt om voor eenige dagen — ik geloof — 100,000 £ in bankpapier, het bedrag doet weinig ter zake. Natuurlijk kon Rothschild die krijgen en men begint over de voorwaarden en den duur der leening te spreken, toen een der directeuren zegt: „Weet ge wat, we zullen ze u voor 6 weken renteloos geven, mits ge ze in goud terug betaalt!" „Aangenomen" zegt Rothschild en ontvangt het geld. Op den dag af 6 weken daarna, komt Rothschild met eene groote portefeuille onder den arm op het kantoor der bank om het geleende terug te betalen.

„Ja, maar we zijn overeengekomen terugbetalen in goud" merkt een der directeuren op, terwijl Rothschild zijne banknoten uitspreidt.

„Och, neem ze zoo," zegt de slimme Jood, „anders heb ik nog de moeite van naar uwen kassier te gaan ten einde ze te wisselen". — (De Engelsche Bank betaalt het bedrag harer banknoten in goud uit). — De directeuren keken elkander aan, beten zich op de lippen en namen de banknoten, terwijl Rothschild buigende, strijkende en glimlachende heen ging. Hij had van de Engelsche bank, zes weken lang, een renteloos voorschot van *f* 1,200,000 gehad.

Menig Amsterdammer herinnert zich nog — 't is pas een jaar 4, 5 geleden — dat de Indische bank op springen stond en de geniale Abraham Wertheim binnen 3 dagen een middel vond om de bank te redden. Toen werd de *Landbouw-maatschappij* gesticht met een kapitaal van *f* 3,000,000. Welnu, de actiën waren nog niet gedrukt of ze werden reeds door de Joden op de Amsterdamsche beurs verhandeld. Zulks pleit voor hun handelsgeest en energie, niet waar?

Voorloopig genoeg van 't brood verdienen. Ik geloof dat de raad van onzen doctor aan den heer VAN LEEUWEN, om de uitgave mijner vertaling te moeten nalaten ter wille zijner reputatie, wel had kunnen achterwege blijven, ofschoon hij wel zoo heel en al ongevoelig niet zijn zal voor goeden naam. In elk geval heeft de heer VAN LEEUWEN bewezen een onafhankelijk man te zijn, iemand, die — misschien wel „om dubbeltjes te verdienen" — zegt: „dat lijkt mij, ik zie er wat in." Maar voor we verder gaan, in 's Hemels naam! doctor, wat beteekent deze onzin, dien ge schrijft, „wel duizendmaal mogen bedenken, het verkrijgen eener vertaling aan te kondigen in zijn boekhandel van het beruchte werk van den beruchten professor ROHLING." Het verkrijgen eener vertaling aan te kondigen? Aan te kondigen in zijn boekhandel? In zijn boekhandel van 't beruchte etc. etc. etc.? Kom, 't is onzin, uw heilige verontwaardiging heeft uw brein op hol gebracht.

De heer v. LEEUWEN moet weten wat hij doet, dr. PEREL moet weten wat hij uitvoert en uw onderdanige dienaar moet zien hoe hij fatsoenlijk aan den kost komt, ofschoon deze met vertalingen het zout in de pap niet zou verdienen.

Ge zegt, dat ROHLING overtuigd werd van onkunde enz., dat

hij door DELITSCH vreeselijk gekapitteld is, dat hij het niet waagde voor de rechtbank te verschijnen enz. enz., want in den loop van mijn voorbericht kom ik nog op verschillende punten terug.

Och doctor, daar gooit ge waar en valsch door elkander. Men kan zooveel vertellen en kwaadspreken als de betrokkene afwezig is en nu ééne vraag. ROHLING was te Praag, de aanklacht te Munster, als gij nu in Amsterdam eens gedagvaard werd naar Praag, wat bijna hetzelfde is en ge hadt slechts 4 à 5 dagen om u er heen te begeven en uwe verweermiddelen in orde te brengen, zoudt *gij* dan gaan? Of zoudt ge niet — overtuigd van het goede recht uwer zaak — denken „laat waaien?" Zoo is het geval met ROHLING geweest. Ik zeg niet, dat hij later had kunnen te berde komen, maar uwe geloofsgenooten hadden hunne maatregelen uitstekend genomen, laat ons daarover zwijgen. Gij zijt krantenschrijver (ik niet) en bewaart dus zeker de bladen, b.v. *De Amsterdammer,* **Weekblad** (ik onderstreep) *van Nederland*, welnu, zie de nummers eens in van 10 jaar herwaarts en ge zult er nog al curieuse dingen in vinden, betreffende ROHLING.

ROHLING is van de lijst der professoren geschrapt", zegt gij, ja vriend, ik weet het niet en *geloof* het niet, maar kent gij de Boheemsche toestanden en weet ge wel, dat RENAN, van wien rabbijn ISIDOR te Parijs aan schrijver dezes zeide, dat hij de vervoeging der Hebreeuwsche werkwoorden niet kende en met wien alle Joden zoo hoog wegloopen, ook *geschrapt* is — RENAN! die naam wekt tal van herinneringen bij mij op.

Wie RENAN is, hoef ik zeker niet te zeggen. Hij is een afvallig Katholiek geestelijke, die veel over Oostersche zaken en Oostersche talen geschreven heeft en die — te oordeelen naar een artikel uit een *Zondagsblad* van het *Handelsblad* — aan verstandsverbijstering lijdt of begint te lijden. In elk geval heeft hij een tijd gehad, dat zijn naam vooral door zijn *Leven van Jezus*, op veler lippen was. Hoe hoog zijn kennis der Hebreeuwsche taal geschat werd, hebben we reeds gezien. Dat alles is evenwel de zaak niet.

Mijn eerste bezoek — toen ik voor de 2e maal in Amsterdam kwam — was bij een schatrijk Jood op den Joden-Heerengracht en in de spreekkamer viel mijn oog op het portret van RENAN. Zie, dat teekent, dat beduidt iets. RENAN is — in onzen tijd, want vroeger hebben het anderen vóór hem gedaan en 't is daar-

mede juist als met DARWIN, in vroeger eeuwen leerden wijsgeeren reeds, dat de mensch van een aap afstamt, dus „niets nieuws onder de zon" — RENAN is, zeg ik, de man die in onzen tijd de Godheid van Christus *openbaar* loochende en *trachtte* te bewijzen, dat hij gelijk had. 't Is heel natuurlijk, dat de Joden, begrijpende dat met de Godheid van Christus, de christenheid staat of valt en alhoewel zich zeer wel bewust, dat het eigenlijk niet met hen in den haak is — zie GAINET, *La Bible sans la Bible* — met beide handen naar de bewijzen der niet-Godheid van Jezus [1]) grepen. Ik zou me hier op godsdienstig-staatkundig gebied kunnen begeven, maar heb er minder lust toe. Enfin, het moderne protestantismus, ik bedoel het protestantismus der heeren HUGENHOLZ en dergelijken is bijna het Jodendom. Ik weet wel, dat ik nu zoo heel juist niet uitdruk wat ik zeggen wil, maar mijn *voorbericht* wordt toch al te lang. De Joden begrijpen zeer goed, dat het liberalismus leidt tot ontchristelijking en dit is voor hen de hoofdzaak. Christus buiten spel, dan komt men spoedig met de zaak klaar, dan is alles gauw naar de hand gezet. Ze begrijpen ook zeer goed, dat de Katholieke Kerk alleen den dam vormt tegen hun streven, want de ondervinding heeft hun, zelfs in eigen boezem geleerd, dat de ketterij leidt tot ongeloof *of* tot terugkeer en vereeniging met het vroeger verworpene, dat ze wilden hervormen.

't Is dan ook altijd en overal waar, dat de Joden aan de zijden staan der liberalen, thans synoniem met tegenstanders der Katholieke Kerk. Conservatieve Joden vindt men niet of nooit. („Hola!" zegt een lezer „en LION, de vroegere hoofdredacteur van het *Dagblad van Zuid-Holland* en *'s Gravenhage* dan?" Juist, aan wien liberalen *f* 100,000 boden als hij zijne pen terzijde wou leggen, niet waar? dat is eene uitzondering en uitzonderingen bevestigen (*maken* zegt doctor PEREL in zijne d. o. m. — slimheid) den regel).

Ge zegt van de vertaling in het belang van mijn zak te exploiteeren, maar dat is strikt genomen voor u toch een raadsel. Som-

---

[1]) Aan JEZUS hebben de Joden dan toch een ongeloofiijken hekel. Een Joodsch hoofd-onderwijzer met wien ik in Amsterdam kennis maakte, en die acte had van Fransch en Duitsch, verklaarde mij, dat hij nog »nooit den christen naam van den Nazareëer". had uitgesproken. Liberalen, ge zijt belachelijk met uwe *christelijke* en *maatschappelijke* deugden in uwe wet op het onderwijs.

migen schrijven omdat ze schrijven moeten, d. w. z. om te leven, om te kunnen bestaan (begrepen doctor?), sommigen om anderen te hinderen of te lasteren, zooals de Jood WEILER, letterkundig raadsman van den ongelukkigen aarts-hertog RUDOLF, sommigen om de eer, sommigen, en dezen zijn de besten, om hunne medemenschen voor te lichten, wijzer te maken en op de hoogte te brengen. Tot welke ik nu behoor is voor mij een weten, voòr u een gissen, niet waar? Welnu, ik zal het u zeggen, ik behoor tot de laatsten.

Wat ge bedoelt een boek „vol hatelijke beschuldigingen op valsche gronden te vertalen" verklaar ik niet te begrijpen. „Iets — op — valsche — gronden — te — vertalen —"? zeg, doctor, wat heeft dat voor bediedenis? Is het boek, dat ik vertaalde vol lasteringen, bedoelt ge dat? ze zijn uit den Talmud genomen. Staan er *vieze* dingen in, ze *zijn uit den Talmud genomen.* Staan er gemeene, lage, vuile, godslasterende zaken in vermeld, ze zijn uit den Talmud genomen. Staan er dingen in, die het aanzijn van- en die het in praktijk breugen door den Talmud-Jood een gevaar maken voor de christelijke maatschappij, in welke hij leeft, ze zijn uit den Talmud genomen. *Ik*, vertaler, heb ze niet geschreven, DE LAMARQUE heeft ze niet geschreven, „de beruchte ROHLING", die domkop [1]), heeft ze niet geschreven — ze zijn slechts overgenomen uit den Talmud, het boek, dat door het gros der Joden boven den Bijbel gesteld wordt: en al doen ze het niet, toch — wanneer het in den kraam te pas komt — er zijn toevlucht tot neemt. Straks nader.

Ge zoudt gaarne weten hoe ik heet. Ik zal het u zeggen, mijn naam is eenvoudig JAN. Zijt ge nu tevreden? Ik hoop het, maar geloof het niet. Nu echter kan ik niet nalaten, wijl we over *namen* spreken, u het volgende mede te deelen, ik twijfel niet of het zal u tot troost strekken. Ge weet, zoo goed als ik, dat vóór Napoleon zij, die men in Amsterdam Duitsche Joden noemt, geene namen d. w. z. familienamen hadden. Men heette toen eenvoudig ABRAHAM, DAVID, MOZES en de zonen — vrouwen zijn in Israël altijd en in alles buiten rekening gelaten — van ABRAHAM, DAVID en MOZES heetten b. v. AÄRON ABRAHAMS, LEVI DAVIDS enz. hunne kleinzonen SAMUEL AÄRON ABRAHAMS, ZADOK LEVI DAVIDS. Na de kleinzonen

---

[1]) Die domkop heeft o. a. in dit jaar uitgegeven *Die Ehre Israëls*, Neue Briefe an die Juden — Hebr. en Duitsch 1e deel — PATER MILLERIOL naar aanleiding van Prins RUDOLFS dood — *Ueber die Entstehung der Welt* enz.

ving de nieuwe benaming aan en had men derhalve RUBEN AÄRONS, ADAM ZADOKS enz. De conscriptie maakte daar een einde aan en elke Jood moest een *naam* hebben = toen kwamen dan ook de zonderlinge namen, die vele Joden dragen in de wereld b. v. Ziekenoppasser, Augurkjesman, Agsteribbe. — Nu — 't is heel natuurlijk — zagen de Duitsche Joden met leede oogen op de *mooie namen* der Portugeesche Joden — al zijn vele ervan wanneer men ze vertaalt zoo heel mooi niet b. v. de CASTRO = v. D. STAD, DA COSTA = v. D. RIB, maar — en dit is het mooie en uwe troost = *geen enkele Portugeesche Jood kan zijn naam van Spanje uit bewijzen.* Misschien weet ge, doctor, dat in de archieven der Portugeesch-Israëlietische gemeente der Amsterdamsche Synagoge nog de volledige lijst berust der Joden, die in Amsterdam zijn aangekomen — welnu die lijst te echten, zou eene bepaalde onmogelijkheid zijn. Ik weet, dat zulks tegenspraak kan uitlokken, maar ik weet ook, dat sedert jaren rijke joden, die alle hulpmiddelen ten dienste staan en stonden, te vergeefs beproefd hebben hunne verwantschap met de in Spanje nog bestaande naamgenooten te bewijzen — Is die lijst, die opgave dan valsch? Ik voor mij houd het er voor, dat toen die Joden — na ook uit Frankrijk verdreven te zijn — in Amsterdam gekomen, zonder eenige kwade bedoeling natuurlijk, namen genomen hebben 1° om elkander te kennen en te blijven kennen, want spoedig na hen kwam het Duitsch element, wat — ge weet het zoo goed als ik — van minder allooi was, opdagen, en 2° om te doen zooals de *rijke* Christenen deden (ik zeg de *rijke,* want de *arme* hadden ook allen geen naam) en een naam aannamen. Wat is natuurlijker, dan dat ze familienamen usurpeerden van de rijke Spaansche familiën, die zij — of hunne voorzaten — in Spanje hadden gekend, waarmede ze hadden verkeerd, wier gelijken ze waren door rang (niet door *stand*), wier meerderen ze waren door hunne ontzaggelijke rijkdomnen, verkregen door toepassing der leer van Abarbanel?

Alleen de titel mijner vertaling doet u het werkje „een schotschrift" noemen — Is dat niet wat voorbarig?

Ge noemt het een *middeneeuwsch persproduct.* Wel doctor, uwe historische kennis is niet bijster groot, waarmede ik mij straks zal bezighouden, maar wanneer is de boekdrukkunst uitgevonden? Ge zult nu gauw spreken over het bombardement van Castra

Vetera door de Batavieren of den invloed van den zondvloed op de regenscherm-nijverheid en dergelijke onderwerpen meer.

Nu een woordje over dat dooddoende „vrije, verdraagzame Nederland". Wel, doctor, dat is gelukkig voor u en voor allen, die in Nederland wonen, maar, zeg eens, zijn uwe buren dan niet vrij? Is men in Engeland niet vrij?

Waarachtig, dat gezwets en gebazel over Nederland als de bakermat der vrijheid mocht wel een beetje minder en een toontje lager zijn. De voorouders uwer Katholieke landgenooten zouden, als ze uit hun graven konden opstaan er heel anders over spreken. Beroep u nu, als het u belieft, niet op de indertijd gastvrije opname uwer geloofsgenooten door de stad Amsterdam.— In welke verhouding Amsterdam stond tegenover de rest van de Republiek der Vereenigde Nederlanden zal ik niet gaan beschrijven, genoeg te zeggen „Amsterdam was zich zelf baas" en gaf iets geld, was ergens geld door of mede te verdienen, dan had de Amsterdammer den aard van uw ras ten volle. Men verhaalt immers van een Amsterdamsch koopman, wien men verweet, dat hij met den vijand handel dreef, o. a. hem kruid en lood bezorgde en die antwoordde: „'t kan me niet schelen, waar ik met mijn schip geld verdienen kan, al was het in de hel en al moest ik er mijne zeilen en touwen bij inschieten." Het was de Amsterdamsche Handels-Compagnie die aan hare scheepsbevelhebbers gelastte eerst te zorgen voor de lading en dan voor de manschap. — Die luidjes ontvingen de (Portugeesche) Joden gaarne, want ze hadden geld en veel geld ook en dat kan een koopman altijd gebruiken. Ik heb in dit voorbericht weinig lust om daarover te spreken, maar als ge u „de Heerengracht zonder boomen" herinnert en hoe de Joden geen kerkhof konden krijgen dan in de duinen bij Alkmaar, dan kan men over die gastvrije vrijheid zoo erg niet roemen. — Enfin, gij zijt nu eenmaal gewoon in 't groote koor der vrijheidskraaiers en schreeuwers mede te stemmen en ik gun u die pret. — Het loopt soms zoo zonderling met die verdraagzaamheid. — Spinoza — een Jood — wordt om zijne denkwijze uit de synagoge gebannen, noemt ge dit onverdraagzaam? en een jaar of wat geleden heeft men hem een standbeeld opgericht, geen Jood heeft er tegen geprotesteerd, noemt ge dat verdraagzaam?

Een jaar of wat geleden werden drie Joden te Amsterdam in of

uit — als ge wilt — de Groote Club gedeballoteerd, noemt ge dat onverdraagzaam? Ongelijk had men juist niet, want het Joodsch element werd wat al te sterk vertegenwoordigd en — neem mij niet kwalijk — door zijne eigenaardige, Oostersche drukte, lawaai, en wijze van doen is het wel eens lastig voor de stillere Westerlingen Is dat onverdraagzaam? JUDELS, die u, Amsterdammers, zoo vaak en aardig amuseerde en zingende menigen stadgenoot de waarheid zeide, werd buiten *Artis* gehouden. — Is dat verdraagzaam? Ik geloof niet, dat dit nu juist door Christenen geschiedde, want Artis krioelt op de muziek-dagen van Joden. Mijn bezoek aan die prachtige inrichting deed mij tot de besluittrekking komen, dat Artis eene Joodsche maatschappij is. — Ik weet het niet. Toen ik er een mijner kennissen over sprak, deelde hij mij mede, dat uw geloofsgenooten er bijzonder slag van hebben om goed vertegenwoordigd te zijn. Vooreerst — zei hij — kijkt men aan het hek zoo nauw niet en zouden honderden (ook Christenen) die nu binnen sluipen op anderer kaarten en anderer namen anders buiten blijven tot groot voordeel en groot genoegen van de eigenlijk betalende leden. — En om uwe vraag te beantwoorden „hoe komt het toch, dat er zooveel Joden zijn en dat ze de beste plaatsen, zoo weten te veroveren? diene dit — ge hebt er al een gedeeltelijk antwoord op in 't voorgaande, maar hoe ze dit zouden lappen, ziehier. — 't Is muziek om 4 uur. — Om een uur of 2, soms al vroeger, verschijnt de kleine Bram, die de portier als zoon van een lid kent, en neemt de plaats, welk hem aangeduid is — Bram weet dat pa en ma komen met Rachel, Lea, Roosje, Levi, Ruben en Simeon en dat ma nichtje Eva en Anna en neef Samuel met zijn vriend David heeft verzocht — „op de kaart van Pa" — om naar Artis te gaan. — Brammetje schikt twaalf stoelen rond een tafeltje, waarop hoogstens twee glazen spuitwater, één Beiersch en twee advokaatjes zullen verschijnen, en wacht met Jobs geduld de komst der familie af. — Kom ik of een ander nu met het doel een stoel te nemen of ons aan de ingenomen tafel te plaatsen dan is het eerste wat we hooren „bezet Mijnheer" en men kan doorwandelen en zoeken of er een hoekje is, van waar men de „interessante Oosterlingen" kan gadeslaan. Want de ondervinding heeft me geleerd, dat indien ik eenmaal „bezet mijnheer" gehoord heb, ik mij kan voorbereiden om minstens nog een dozijn malen, dat kompliment te vernemen."

Ik schoot bij het hooren van die zaken in een lach. „Lach daarvoor niet — zeide hij — ik zal u in een prachtig koffiehuis brengen, dat naar de Gérant mij verzekerde niet marcheert, juist om de Joden." Maar — veroorloofde ik mij op te merken — ik heb onder de Joden vele vrienden, mannen die ik respecteer, enz. ik kan het niet gelooven." — „Geloof niet — ging hij voort — „dat wij de Joden om de Joden min of meer ter zijde laten, 't is meer om hunne wijze van doen — ze hebben eene drukte, en lawaai, eene beredderinɡ, dat hooren en zien vergaat en bij slot van rekening is het *groote parade en klein garnizoen.*" — We traden het koffiehuis binnen. — Alle biljarten waren ingenomen door Joodsche jongelui d. w. z. wanneer 2 of 3 speelden, stonden er 12 omheen, die feitelijk — iedereen beletten te spelen. — Ze zijn er maar verteren niet, 't is alsof ze afgesproken hebben, wie bij beurt een glas zal bestellen, terwijl de anderen als figuranten dienstdoen." Maar .... „Luister verder" zei mijn leidsman „er is hier een zeer groot koffiehuis, dat Zaterdagavond door mij en velen wordt gemeden om de Joden, want ze zijn onuitstaanbaar, 't is niet de Jood, maar zijne manieren, zijne beweging, zijne indringerigheid. . ." Ik leidde het gesprek naar een ander onderwerp, maar vraag, of mijn leidsman, die beweerde te denken en te spreken als de overgroote meerderheid zijner stadgenooten, onverdraagzaam is? Ik zou het niet durven beweren.

Ik heb gehoord — of 't waar is, weet ik niet — dat het eerste (ongeschreven) artikel van *Felix Meritis* is, „Joden en honden worden geweerd," dat de *Hereeniging* geen Joden als leden aanneemt — indien nu de stichters of leden daar goede gronden en redenen voor hebben, zijn ze dan onverdraagzaam? Of moet men altijd voorop zitten, „als een Jood zich als lid wil laten aannemen, moeten we hem direct aannemen anders zijn we onverdraagzaam — of liever anders schreeuwen alle zonen Israëls, dat we onverdraagzaam zijn?" Dit gaat immers niet? Zou schrijver dezes, die christen en *geen gedoopte-Jood* is, zooals ge in een volgend nummer, waarover straks, vermoedt en dus wel op de hoogte der Joden schijnt te zijn, welkom wezen, als hij zich als lid eener uwer Joodsche gezelschappen liet voorhangen? Ik betwijfel het, en zou ik dan recht hebben op *dien* grond de Joden voor onverdraagzaam te schelden? Immers neen.

Met het *Handelsblad* wissel ik afzonderlijk een woordje, maar

het volgende vinde hier zijne plaats. — In een Belgisch blad vond ik het volgende, het bewijst de verdraagzaamheid der Katholieken en of de Joden altijd tegen hen gekant zijn. Nederland! leer de verdraagzaamheid van België, waar men zelfs Joodsche burgemeesters vindt! Ge weet zeker, doctor, dat er in de laatste maanden in de Belgische Kamers heel wat door de liberalen gehamerd en gelasterd is op het Katholiek Ministerie, tengevolge der onlusten in het *Centrum* en zekeren Pourbaix. De vorige priestervreter-minister BARA speelde daar de groote viool weder in en al wat liberaal was, vereenigde zijne krachten om door een formeel oproer van het Brusselsch janhagel het ministerie BEERNAERT te verdrijven, maar het lukte niet; het schijnt, dat de Belgen er genoeg van hadden; het hulpmiddel, de straat, bleef in gebreke en het ministerie — nu door den koning gesteund — bleef.

Nu heeft BEERNAERT, minister-president, zijn buitengoed te Boitfort, waar een Jood burgemeester is. Elken avond als de minister aankwam werd hij door den burgervader met een glimlach op de lippen ontvangen en de katholieke BEERNAERT was op jovialen voet met den burgemeester — „De Joden zijn geen revolutionairen" zegt het *Handelsblad* en ik geloof het — maar op een goeden avond komt BEERNAERT weer van den trein en scheen gedurende den afgeloopen dag de bewijzen in handen gekregen te hebben, dat de Burgemeester op meer dan hem passende wijze in de aanvallen op hem en zijn ministerie betrokken was, ten minste hij gaf zoo iets te verstaan en verzocht den burgemeester voortaan zijne attenties te sparen en hem links te laten liggen en — keerde den Burgemeester den rug toe.

Heeft de Katholieke Minister den Joodschen burgemeester verder gemoeid, hem b. v. zooals BARA met een Katholiek zou gedaan hebben, doen afzetten? Volstrekt niet, niets van dat alles. Is dat verdraagzaam?

Verdraagzaam. Zeg eens, doctor, hoe zijt ge — of liever hoe zijn de Joden uit Spanje verdreven? We wisselen daarover straks een woordje.

In het *Onafhanhelijk Israelietisch Orgaan* van doctor PEREL, N°. 3 van Vrijdag 12 Juli vinden wij het volgende foutieve opstel:

Wat is toch de Talmud? en wat is een Talmud-Jood?

Wij hebben thans het bewuste beruchte werkje, in Nederlandsch gewaad, van den Jodenvijand Prof. Rohling te Praag, voor ons liggen.

Ons vermoeden, dat de »vertaler" zich wel schamen zou, zijn naam in het vrije Nederland bekend te maken, heeft zich bevestigd. Alleen de uitgever, en wel de heer J. W. van Leeuwen, zich noemende »Uitgever en Antiq. Boekh. Hoogewoerd 89, Leiden," figureert als zoodanig op dit vies werkje.

Zelfs de destijds door Rohling met een algemeenen schaterlach begroete uitdaging: »*tien duizend* (10.000) *francs belooning aan hem, die bewijzen zal, dat éene enkele der in dit werkje voorkomende aanhalingen* (ruim 300) *valsch is*," ontbreekt niet op het titelblad. Zooals men weet, kwam duidelijk aan het licht, dat Rohling geen enkel woord in den talmoed oorspronkelijk lezen kon.

Welnu, indien de vertaler of de uitgever van dit werkje *ons* waarborgen kan geven, dat, zoo zij het verliezen, de 10.000 frcs eerlijk door hen verstrekt zullen worden, dan zijn wij hun man. Op den inhoud komen wij de volgende week terug.

Dat de onbekende Nederlandsche vertaler een verwoede jodenhater is en daarom de poging gewaagd heeft, ook hier te lande bij bet onnadenkend publiek voor de smeerigste beschuldigingen en lasteringen propaganda te maken, een poging, welke hem tot een allerlaagste persoon, tot een kwaadaardigen opruier en verzaker van de eerste regelen der moraliteit, maar al te zeer doet kennen, bewijst zijn inleiding tot een »aanhangsel" van hem zelven, bevattende »de Geboden en Verboden van den Israelietischen Godsdienst naar Maimonides."

Deze inleiding luidt aldus:

»Toen ik voorgaande had vertaald, kwam mij het uitgebreide veld der Joodsche litteratuur in zijn geheel voor den geest, en tevens kwam de gedachte bij mij op, dat de Christenen zoo weinig van de Joden weten. (Dat is juist de nijd van de Jodenhaters, dat de Christenen zoo weinig weten van de Joden. Red. O. I. O.)

Dat ligt vooreerst aan de weinige bekendheid met het Hebreeuwsch, waarvan het gros der Joden ook niets kent (ergo: weten ook de Joden weinig van de Joden. Wat een logica! Red. O. I. O.), en aan de geheimzinnigheid, waarmede de Joden alles bedekken 1). Om welke reden? Ik weet het niet 2). Intusschen meende ik geen onverdienstelijk werk te doen met den lezer een vrij volledig overzicht te geven van de *ge-*

boden en *verboden*, welke de Joden moeten in acht nemen. Er ontbreekt, geloof ik, (let wel: de man gelooft slechts, hij waagt het niet het woord »overtuiging" uit zijn pen te laten vloeien Red. O. I. O.) geen enkel aan, 't is een volledig relaas van al datgene wat in elke Hollandsche Jodenschool wordt onderwezen, de Hebreeuwsche tekst, dien ik verwaarloosd heb 3) is geheel gelijk aan de voorschriften van den in de vorige bladzijden zoo dikwijls genoemden Maïmonides. Ook is die tekst, zijn die geboden en verboden, alleen *na* lezing van Lamarque's werkje verstaanbaar en tot beter begrip heb ik een enkele maal nadere verklaring noodig geacht en gegeven.

Gaarne had ik de Joodsche plechtigheden en feesten en de Joodsche straattaal 4) beschreven, maar dan werd het werkje te uitvoerig. Wie weet, misschien later. (Indien dit werkje »dubbelletjes" bezorgd heeft. Red.)

In elk geval ben ik voornemens de door mij in 1883 aangevangene, in 1887 voortgezette studie van het Hollandsche Jodendom niet te laten rusten, maar misschien nog eens door Hollandsche voorbeelden aan te wijzen, dat het Jodendom in aard, wezen en strekking, overal hetzelfde is, dat het vaak na eerst veroorzaakten bloei, dorpen, gewesten, landen uitgeput achterlaat of de bevolking tot echte slaven vernedert. (Risum teneatis amici! Red.) Ik stem dan ook ten volle in met den grooten Balmes (meen ik) [?!!! Red.], wiens vóór 50 jaren geschreven werken nog bijna in *alles* actueel zijn, dat de verdrijving der Joden uit Spanje eene daad van verlichte politiek geweest is."

Tot zoo ver deze prachtige inleiding, waarnaar men het geheele »aanhangsel" of „aanbrandsel" beoordeelen kan: *ab uno disce omnes!* Een daad van „verlichte politiek", welke Spanje ten verderve voerde en het bijna geen schaduw van vroegere grootheid overliet! Waarlijk wie zoo iets Anno 1889 durft schrijven of bevestigen, behoort aan een geneeskundig onderzoek onderworpen te worden, opdat de Justitie zoodanig iemand in het algemeen belang daar kan opsluiten, waar zulke krankzinnige wezens tehuis behooren. Leve echter de Leidsche uitgever in het Athene van Nederland! een zoodanig man heeft door deze uitgave zeker de achting van al zijn medeuitgevers en boekhandelaren in Nederland verworven! Een eerekroon voor J. W. van Leeuwen, Uitgever en Antiq. Boekhandelaar, Hoogewoerd 89 te Leiden.

---

1) Het blijkt uit dit dwaze schrijven, dat de vertaler of aan dronkenschap of aan delirium tremens lijdende is. Ware hij een Jood hij zou het eerste vooral niet *zoo* in het publiek vertoond hebben, maar die »geheimzinnigheid" wel ter dege bedekt hebben.

2) Wij zullen het hem zeggen: Omdat de Jood.... *geen* geheimen heeft maar wel een volksopruier, die tegelijk een paar dubbeltjes verdienen wil en er dus voor zijn kwakzalverij er belang bij heeft, anderen van »geheimzinnigheid" te beschuldigen.

3) Zou de snuggere vertaler niet blijkbaar wat meer verwaarloosd hebben, b. v. zijn diep beklagenswaardig brein!

4) *Wie reimt zich dies zusammen.* Wij bekennen die taal niet te kunnen beschrijven, omdat ze ons onbekend is. De vertaler schijnt dus een gedoopte Jood te zijn, die in het eene of ander voddenkeldertje het eerste levenslicht aanschouwde.

Om goed te beginnen dienen wij vooreerst *twee* vragen te beantwoorden, die voor elken lezer van belang kunnen wezen, voor Dr. PEREL van het hoogste belang schijnen te zijn.

1°. Wie is toch de vertaler?

2°. Hoe heeft zich de heer J. W. VAN LEEUWEN, zich noemende „Uitgever en Antiq. Boekh., Hoogewoerd 89, Leiden", durven verstouten bovengenoemd werkje uit te geven?

Hoe ik heet weet men reeds, maar wie ben ik? Och, doctor, thans een doodeenvoudig ambteloos burgerman, die indertijd eene zeer goede opvoeding genoten heeft. Ik versta redelijk wel Hollandsch, lees zelfs een paar Hollandsche bladen, studeer nog al een beetje uit pure liefhebberij, ben nog jong en gezond en heb lust in den arbeid. — Ik ben geen geestelijke, maar ben getrouwd en gezegend met kinderen, die ik, zooals de Poolsche Joden zeggen „onder de groene kroon hoop te voeren", d.i. groot en gehuwd hoop te zien — *Ik ben geen Amsterdammer*, dus uw vermoeden, dat ik in een of ander voddenkeldertje het eerste levenslicht aanschouwde, (hebt ge ooit gehoord van het *laatste* levenslicht aanschouwen, doctor?) is dus ongegrond. Ik ben *buiten* geboren. 't Is waar *dans une chaumière*, d. w. z. in een huis met riet gedekt en dat toen ik er het levenslicht aanschouwde de kapitale huur deed van ruim *f* 18,— Hollandsch geld. Dat zou tegenwoordig een koopje zijn, vindt U niet, voor een huis met 5 benedenkamers, keuken, kelder en grooten tuin. In Amsterdam zijn de huizen vrij wat duurder, vooral sedert de Joden in huizen zijn gaan speculeeren van den tijd af, dat de diamantindustrie zoo'n vlucht nam — Of 't er beter op geworden is sedert de Joden „over den Amstel" gekomen zijn?! Laat ons verder gaan. Zeker is het dat de Joden zachtjes aan — de natuurwet volgende — van het Oosten naar het Westen schuiven en in den loop des tijds het *oude* Amsterdam hun zal toebehooren. Ik zeg eene „natuurwet" en als ik u nu tot staving daarvan in het dierenrijk bewijzen zou gaan zoeken, zoudt gij die vergelijking niet *dom*, maar allicht *beleedigend* vinden, dus, stop! Wanneer men evenwel bedenkt, dat de echte, ware Jood zijn onroerend goed slechts aan een geloofsgenoot verkoopen mag, op straffe van..... ge weet het, dan is daarin wel een gevaar voor de christelijke maatschappij,

waarbij dat van de *goederen in de doode hand*, waarover sommige liberalen het indertijd zoo druk hadden, gering te achten is.

Ik woon ook niet te Amsterdam. Waar dan? Ik zal het u zeggen. Om van mijne woonplaats de *grenzen* van Nederland te bereiken, heb ik per spoor — volgens mijn spoorwegboekje — 2 uur en 48 minuten noodig, dus volstrekt niet in uwe buurt — Reken er op, dat de naam van den vertaler en schrijver dezer regelen niets afdoet, — geloof me, het is verreweg het beste, dat niemand hem kent, — ik herinner mij de geschiedenis van Dr. WAP, ge kent hem zeker, doctor? — nog altijd. Ieder was ingenomen met zijne „Brieven over de gebeurtenissen van den dag" en nauwelijks had een onbescheidene (thans leeraar aan een Hoogere Burgerschool in Nederland) zijn naam verklapt of de redactie van het blad, waarin hij schreef, moest voor zijne medewerking bedanken.

Genoeg hiervan: nu over den heer VAN LEEUWEN (ik heb het al aangestipt). Doctor, ge zijt zoo gauw met de rechtbank en is uw gezegde daar „zich noemende", wel precies in den haak? [1]) De heer v. L. zal zich toch wel zoo mogen noemen, hij heeft waarschijnlijk wel *patent.* — In 't vrije Nederland mag men zich zelfs gerust doctor noemen zonder *diploma*, is niet? Maar zeg nu eens, zou de heer v. L. u hebben moeten raadplegen, toen hij *Laster of misdaad* — ge weet wel, die Hongaarsche bloedhistorie gaf er aanleiding toe — uitgaf. [2]) Zou de heer v. L. bij het „Rabbinaat" (dit hoort ge immers liever als bij den „Opper-Rabbijn, Dr. DUNNER?") te Amsterdam hebben moeten vragen of men het goedkeurde, dat hij *„het Christenbloed bij de Joodsche ritueele gebruiken der moderne synagoge. — Onthullingen enz."* het licht deed zien? Moest de heer v. L. zich tot het Ned.-Groot-Oosten wenden om den ∴ vrijmetselaars hun oordeel te vragen over eene Nederlandsche uitgave van „LEO TAXIL — *De geheimen der Vrijmetselarij.*" Wel, komaan! — ge leeft immers in 't vrije Nederland?

Heeft de thans in Jodenhanden gevallen firma CHARPENTIER den

---

[1]) Ik schrijf hier en verder over den heer VAN LEEUWEN zonder hem te hebben geraadpleegd.

[2]) Op dit oogenblik wordt te Breslau weder zoo'n geval behandeld — Zekere rabbijn of aspirant-rabbijn, BERNSTEIN, is voor den tweeden keer in *dit* jaar voor de rechtbank gedaagd, beschuldigd van een christenknaap bloed te hebben afgetapt of te willen aftappen. — Het zijn me histories!

Paus geraadpleegd, toen ze de smerige, vuile werken van ZOLA uitgaf, die meer kwaad doen dan een vergiftigden dampkring. (Ik weet niet of ZOLA misschien een pseudoniem is, maar ik ken eene taal waarin *vuilnishoop* ZOLA beteekent).

Ik ben daar waarlijk op het pers-terrein verzeild — men spreekt wel eens van de Joden-pers, maar die is in Nederland *betrekkelijk* zwak. Alleen het *Handelsblad* heeft voor zoover ik weet eene Joodsche redactie en legt niet veel gewicht meer in de schaal. „De Joden-pers" dat wordt voor Holland wel eens overdreven. Als ik de eigenlijke Joden-pers — uw blad en dergelijke — buiten rekening laat, schiet er niet veel Joodsch over, maar de christen-pers vindt bij de christenen zelf in den regel te weinig steun. Het loopt toch raar in de wereld, niet waar doctor, het *Handelsblad* is door Katholieken gegrondvest o. a. door den vader van het ex-kamerlid MR. J. J. V. D. BIESEN, en nu —?

Betrekkelijk, d. w. z. het aantal Joden en Christenen met elkander vergeleken, is de Joden-pers (na Frankrijk) het beste bezet in Italië, maar daar schijnt het gouvernement rechtstreeks de Joden-dagbladmannen te steunen en aan te kweeken, — De meest bekende is de hoofdredacteur van *Il Capitan' fracassa*, – Ik zeg de meest bekende is de Joodsche hoofd-redacteur van dat schimpblaadje, omdat zijne uitgave ook in Amsterdam gelezen wordt, — misschien komt dat sedert de reis van een paar uwer geloofsgenooten naar Rome, om daar eens te spreken over tabakszaken — wellicht hebt ge van die reis eens gehoord? Zoo niet, dan doet het niet ter zake — zoo ja, dan zult ge weten dat er kapers op de kust komen.

De on-netste onder de redacteuren daar, vind ik den Jood-vrijmetselaar VITTORIA PALERMA.

Italië is dan ook het beloofde land voor de Joden en misschien zijn daaraan de financiëele crisissen, die het land beroeren en ten onderste boven zullen werpen te danken. — De invloed der Parijsche Joden-bankiers doet zich reeds duchtig gevoelen in het land waar de bewoners $^1/_3$ van hun inkomen — dit is volgens eene correspondentie in Deensche *Dagblatet* – moeten opbrengen voor de schatkist. „Ja, ja zoo nijpen wij de heeren pastoortjes" zei een ROTHSCHILD eenige maanden geleden in een Franschen spoortrein, toen men hem op het zonderlinge der laatste leeningen wees, waarin Frankrijk, Italië en Rusland betrokken waren.

Eenige weken geleden, vond ik in de *Germania* — ge kent zeker dat Katholieke blad, doctor, en denkt misschien, dat ik nog al wat lees, waarin ge geen ongelijkt hebt, anders was ik zoo goed niet op de hoogte van Holland — las ik in de *Germania*, zeg ik, het volgende, overgenomen uit het orgaan van Hirsch Hildesheimer, rabbijn. „Den Israëlieten (in Italië) staat de toegang tot alle staatsambten open; het leger telt vele hooge Joodsche militairen, in het parlement zitten ongeveer een dozijn Joodsche afgevaardigden. De minister CRISPI is een der *judenfreundlichste* staatmannen des tijds, het regeeringsorgaan de *Riforma* wordt door zijn vertrouweling signore Levi gedirigeerd. Onder de voornaamste kunstenaars, schrijvers, professoren, vindt men tal van Joodsche namen, iedere dag brengt ridderorden aan Joodsche onderdanen, alle zonen van den staat liggen den koning even nauw aan het hart, en zijne gemalin, koningin Margaretha, „de parel van Italië's vrouwen," bezoekt met voorliefde Joodsche inrichtingen van weldadigheid en scholen" enz. enz. — Ik voeg er bij, dat in heel Italië niet half zooveel Joden zijn als in Amsterdam alleen.

A propos! De Duitsche Joden-pers zal dezer dagen weder van zich laten hooren, ze is reeds begonnen en dan waait spoedig het gerucht over België of Frankrijk, Nederland binnen.

Er is namelijk sprake van te Londen eene *Anglo-Roman bank (Limited)* op te richten — Onze Joden-pers is reeds aangevangen met te schreeuwen van „eene nieuwe poging tot verchristelijking van het kapitaal." De zaak is nog slechts in wording en nu reeds begint *men*, die *men* is hier de Joden-pers, haar in discrediet te brengen. (Alleen op den naam afgaande begint het lawaai al.) Zelfs wordt de begraven LANGRAND-DUMONCEAU er voor uit zijn graf gehaald, alsof ERLANGER, MEIJER (niet die Jood MEIJER, die in een duel DRUMONT, den schrijver van *La France Juive* zoo'n gemeenen, genieperigen steek gaf, dat de rechtbank hem achter de tralies duwde) en anderen — men denke eens even aan de koper-speculatie met de Banque de France, met ROTHSCHILD, enz. enz. er bij, bah! alsof deze, zeg ik, minder waren — Wel neen! Ze zijn doodeenvoudig leeper geweest en niet belasterd en dat kon ook als het waar is, wat een Fransch blad dezer dagen durfde schrijven — daarin stond, dat telkens als er ministersraad gehouden wordt te Parijs, er voor het paleis, waar de ministers vergaderd zijn, het rijtuig van een

bekend Joodsch bankier stationneert om oogenblikkelijk — nog voor CARNOT ze krijgt — de besluiten aan den chef van het huis over te brengen.

LANGRAND-DUMONCEAU, de katholieke bankier, moest vernietigd worden, de loge, waarin Israël den boventoon voert, zooals de vrijmetselaars zelf schrijven en weeklagen, had het besloten en laster op laster stapelend leidde het onderzoek en de terechtstelling niet tot een eigenlijk onteerend vonnis, maar het doel was bereikt, de instelling geknakt en — de liberalen verbonden met de Joden hadden een schandvlek meer. — De macht der Joden in de loge is buitengemeen groot en vooral in de laatste jaren zeer toegenomen. Een bewijs daarvan ligt in de Amsterdamsche Joodsche loge P. N. L. (*Post nebulas lux* = *Na duisternis licht*, door de Joden wel eens spottenderwijze *Polaks nieuwe Loge* genoemd) — De stichter dier loge is — indien ik op de inlichtingen mij door een lid van den atheistischen *Dageraad* verstrekt, afga — POLAK, de vader van den tegenwoordigen hoofd-redacteur van het *Handelsblad*. De geschriften over vrijmetselarij, enz. door (verschillende?) POLAK geschreven, hebben eene beruchte bekendheid en zijn voor jongelui hoogst gevaarlijk. Bovengenoemde loge schreef in haar vaandel „Er is geen God" en dit was oorzaak, dat het Nederlandsche Groot-Oosten — bij wie toch nog *wat* godsdienst overgebleven was — haar niet als zuster-loge erkennen wilde. Maar de macht van Israël groeide aan in de loge (vóór 25 jaren werd de Jood WATERMAN, hoofd eener *openbare* school (beroemd met hare christelijke deugden!) te Arnhem reeds *grootredenaar* van de aldaar gevestigde loge de *Geldersche Broederschap*, na hem kwam de advocaat H. H. VAN CAPELLE), eindelijk heeft het Groot-Oosten moeten toegeven en — is P. N. L. met alle loges van Nederland verbonden. — Ik wijk weder van de mij door mijzelf gestelde grenzen af — misschien behandel ik later wel eens „Israël in de loge", dus genoeg!

Ge zegt, dat ROHLINGS uitdaging: *10,000* fr. enz. met een schaterlach begroet is en dat zooals men weet aan 't licht kwam dat ROHLING enz. Neem me niet kwalijk, *ik weet dat niet* en geloot het evenmin. Ge zegt, dat ROHLING geen woord van den Talmud verstond. Wat belieft U? In een Joodsch blad heb ik ooit gelezen, dat hij een afvallige Jood was.... En, al is het geen vereischte bij Protestanten zoowel als Katholieken, dat hij die doctoreert in

de Godgeleerdheid Hebreeuwsch kent, hij beweegt zich kranig op dat terrein.

Wat nu die 10,000 fr. betreft. Willen we *grabusch* (klemtoon op de *u*) maken? (Dat is Joden-straattaal). Ik bedoel, willen we samen doen, half om half en de Lamarque er eens over onder handen nemen. Kom aan, ik wil u bewijzen, eerlijk en rechtschapen te zijn en daarom die aanhaling anders — in een anderen vorm — laten drukken.

Maar dit neem ik als vertaler op mij: oogenblikkelijk als gij mij eene valsche aanhaling aanwijst, zal ik ze in mijne Talmuds (doch ge moet mij druk en jaartal aangeven om geene vergeefsche moeite te doen) naslaan en hebt ge gelijk, ze onmiddelijk in een volgenden druk herstellen en verbeteren — Maar aangenomen, dat 75, 95, 99 % der aanhalingen valsch zijn, dan is wat er overblijft nog zoo erg, zoo gemeen, dat de Talmud-Jood een wezen is voor wien geene plaats is in de maatschappij, die gebouwd is op en geregeerd wordt volgens de 10 Geboden — is 't waar of niet?

Ge zegt, op den inhoud komen wij de volgende week terug. — Dat was 12 Juli, nu schrijven wij 25 September, dus meer dan 2 maanden na datum, en wat hebt ge van den inhoud gezegd? — NIETS, N i e t s, NIETS. — Dat geeft te denken; heb ik gelijk of ongelijk?

Ronduit gezegd, had ik de brochure — het schotschrift, als ge wilt — oogenblik *à faire* genomen en met de bewijzen in de hand aangetoond *dat* staat niet in den Talmud. Ofschoon ik eigenlijk niet begrijp, waarom en waarover *gij* u zoo druk maakt. — Uwe oppositie tegenover uwe wettige kerkelijke overheid, die ge jaar in jaar uit voert, bewijst, dat gij geen Talmud-Jood zijt. — Heb ik gelijk of niet?

Ge verwijt mij *sme(e)rige beschuldigingen, lasteringen*, ge zegt, dat ik een *opruier* ben.

Hoe dan toch? Ik heb boven reeds gevraagd of *ik* het geschreven heb, of LAMARQUE of ROHLING. — Immers neen? Wat het „schotschrift" bevat, staat in den Talmud; het zijn geene uit hun verband gerukte zinnen, niets van dat alles. — Heb ik gelijk of niet?

Is er iets, zooals ge beweert, in mijne inleiding tot het aanhangsel, dat mij als „zoo iemand" als „opruier" doet kennen? — Heb ik iets anders gedaan dan uwe geboden en verboden volledig (meen ik) opgegeven. — Immers neen?

Hoe ge tusschen haakjes kunt zeggen „dat is juist de nijd van de jodenhaters, dat de Christenen zoo weinig weten van de Joden" begrijp ik niet, dat heeft slot nog zin, past als eene tang op een varken. — Ik zeg „dat ligt vooreerst aan de weinige bekendheid met het Hebreeuwsch, waarvan het gros der Joden ook niets kent" en gij voegt er bij — „ergo, weten ook de Joden weinig van de Joden." Wat een logica, — gij zegt: „dat het blijkt dat de vertaler of aan dronkenschap of aan delirium tremens lijdende is." Mij dunkt, dat ik dit haast zou mogen *vragen*.

En zoo zou ik, als ik mijn tijd niet te lief had en het „geen lood om oud ijzer" was, meer kunnen vragen, maar ik heb er genoeg van. — Ik zal mij nog tot een paar opmerkingen bepalen, want de indruk onder welken gij geschreven hebt is al te duidelijk. — Gekke, dronken en razende menschen zijn ontoerekenbaar.

Ge noemt mijn aan*hangsel* een aan*brandsel*. Goed, maar hebt ge het gelezen? Neen. — Welnu, vergelijk het dan nu nog met het UITTREKSEL *van de geboden der Israëlietische Godsdienst naar* MAIMONIDES *door S. E.* HEIGMANS, 5e druk, AMSTERDAM, *bij* J. L. JOACHIMSTHAL, 5644—1883" en praat dan verder.

Ge kent de Joodsche straattaal niet? Och, heer! Dat heb ik meer uwer geloofsgenooten hooren beweren, maar of ze dat aangebrand Duitsch met een enkel woord Hebreeuwsch er door gegooid, kunnen spreken, als 't in den kraam te pas komt. Ik zal u meer zeggen. — Zoudt ge wel gelooven, dat de dieventalen en ook die van Groot-Mokum d. i. Amsterdam, voor een groot gedeelte uit verbasterde, Hebreeuwsche worden bestaan? — Ik zal u helpen. — Vraag eens op een politie-bureau uwer stad, — b. v. den commissaris Mr. VAN RAALTE, uw geloofsgenoot — of men u daar niet op de hoogte brengen kan en ik maak mij sterk, dat ge klaar komt. — Wilt ge nog meer van de straattaal der Joden weten en zien hoe groot de invloed der Joden op de dieventalen is geweest, dan raad ik u de studie aan van:

F. C. ANTON. Wörterbuch der Gauner und Diebessprache. Berlijn.

BIRONDELLI. Studii sulle lingue Furbesche. Milaan.

POTT. Die Zigeuner in Europa und Asiën. 2e deel. Halle.

PUCHMAYER. Románé Cib mit Glossar der Cechischen Diebessprache. Praag.

Is 't voldoende? anders zal ik U nog andere aangeven.

Nog ééne opmerking — want bovenstaand artikel staat me tegen — en dan wat anders. —

Doctor PEREL, iemand die geen Hollandsch zonder fouten kan schrijven, die de woorden dier taal niet kent, ze niet verstaat, ze niet weet te gebruiken, doctor PEREL — zeg ik — en slechts dit deed me het bloed sneller vloeien — durft achter „den grooten BALMES" een vraagteeken met drie uitroepteekens plaatsen (?!!!). — Man, ge zijt te min — ge kent BALMES niet? Den Spaanschen wijsgeer, wiens werken in 't Portugeesch, in 't Italiaansch, in 't Fransch, in 't Engelsch, in 't Duitsch, in 't Hongaarsch, gedeeltelijk in 't Russisch en Hollandsch zijn vertaald, den man, die door zijne tegenstanders werd ontzien en geëerd, wiens schriften thans nog elken dag door niet-Joden worden geraadpleegd! — Ge kent hem niet. Hoe is het mogelijk, dat zoo iemand zich directeur-uitgever van van een weekblad kan noemen? Dat ge geen geschiedenis kent, dat ge niet weet om welke redenen de Joden Spanje hebben moeten verlaten, dat ge niet weet, dat die verdrijving uwer geloofsgenooten weinig invloed heeft gehad op Spanje's bestemming, dat ge niet weet, dat het eigenlijke, ééne Spanje *ontstond* onder Ferdinand en Isabella, dat ge niet weet, dat na de verdrijving der Joden, Amerika, de bron van Spanjes grootheid en val, werd ontdekt, enz. enz. is u nog te vergeven, maar zoo slecht tehuis te zijn als journalist in de letterkunde, vooral de filosofische dezer eeuw, gaat al te ver.

Ge hebt geïnsinueerd, dat ik een opruier ben, dat ik immoreel ben, dat ik een dronkaard ben, dat ik een geldgierige ben en ik heb alles *con amore*, vroolijk gestemd, gelezen.... maar als ik *dat* nadenk, zou ik bijna eene onwellevendheid begaan, door te zeggen, dat ge een weetniet zijt, waarvan trouwens *elk* nummer van uw blad getuigenis aflegt.

't Is toch, *als men nadenkt*, al weder niet kwalijk te nemen. De niet-Katholieken en Joden lezen niets van ons. Daar had ik verleden jaar een sterk bewijs van. Een Hollandsch boekverkooper zendt mij een catalogus van 4200 nummers, boeken nagelaten door 1° een doctor in de medecijnen, 2° een rechter en 3° een substituut-officier van Justitie alle drie Protestant. — Voor de aardigheid zag ik eens na hoeveel Katholieke schrijvers er vertegenwoordigd waren. — Er waren er *drie* zegge *drie*

te weten: 2 exempl. de Paus van Schaepman, 1 exempl. Parijs van id. 1 Navolging van Christus en 1 geschiedenis der Ned. beroerten van Nuyens. — Nu vraag ik — ze waren toch mannen van rang en stand in de wereld — wat konden die van de Kath. Kerk, hare leer, haar streven, haar werkkring enz. enz. zeggen? — En toch hebben zij voorzeker — zoowel als huns gelijken — op 't gezag van *Handelsblad, Nieuwe Rotterdammer, Utrechtsch dagblad* en anderen er over medegepraat als de beste. — Is 't niet treurig?

Als *opposant* zijt ge *iets* waard om de aan uw ras eigene tenaciteit, als *criticus* geen *lor*, want uwe opvoeding schijnt wel voltooid in eene middeleeuwsche *Judenschule* van de Boekawine, Zevenbergen of Gallicië. Waart ge met talent begaafd en was uw „*brein* dan niet verwaarloosd", 't ware anders! — Ge zijt geen journalist! Een voorbeeld! Ge leest de les aan „den burgemeester van Varna" over eene vertaling in 't Bulgaarsch van Shakespeare's *Shylock.* — Nota bene! Alsof die Burgemeester wist, dat er ergens ter wereld een *Onafhankelijk Israëlietisch Orgaan* bestaat. — Dat is net zoo goed alsof het *Nieuwsblad van Marken en Omstreken* een hoofdartikel besloot met te zeggen: „wij zouden de Russische regeering raden de Jodenplagerijen met geweld te keeren." — Eene vraag: heeft niet een Hollandsche Jood *de* of *vele* stukken van Shakespeare vertaald? ik meen dat. —

Ge hebt een waakzaam en scherp oog voor alles wat de belangen uwer geloofsgenooten betreft en dat is in u te prijzen. Daaraan hebben dan ook sommige pastoors de eer eener vermelding in uw blad te danken. O. a. nu weer de pastoor van Groenlo, die dienstmeiden waarschuwt — zooals zijn plicht is — niet bij Joden in dienst te treden. — Om daarvan op de hoogte te zijn behoeft ge niet buiten Amsterdam te gaan. — Als ge niet weet, dat eene christen-meid daar, die bij een Jood gediend heeft, geen — of wel met moeite — dienst meer bij Christenen krijgen kan, zeg ik het u. Weinig moeite zal het u kosten de ondervinding van mijn beweren op te doen!

In het *O. I. O.* van Vrijdag 19 Juli N°. 4 vinden wij onderstaande:

Het *Nieuw Israel. Weekblad* (Uitgever: de heer Philip Elte) bevatte de vorige week het volgende onder de rubriek »Brievenbus:"

»*Corresp. te D.* Het pamflet in dank ontvangen. Gij gelooft toch

niet, dat wij zulk een vuilen arbeid een bespreking waardig keuren.

Een redactie, die zulks wel doet en pleizier heeft in het vuil te wroeten, handelt niet goed. Een bespreking is eigenlijk een reclame voor zulk een pamflet en dat wil de uitgever juist hebben. Zooals gij gemerkt hebt, hebben niet alleen de Joodsche organen, maar ook, op een enkele treurige uitzondering na, de publieke organen geweigerd, hun bladen door aankondiging (4/3,) te bezoedelen. En nu zouden wij het bespreken! Wat zou daarenboven een bespreking baten? Dezelfde valsche beschuldigingen zijn reeds duizend maal herhaald en even zooveel maal overtuigend weerlegd, en toch komen diezelfde beschuldigingen telkens weder op het tapijt. Maar die sujetten willen niet overtuigend zijn. Laat voortaan iedere Jood, die nog wat karakter heeft, elke aanraking afbreken met uitgevers, die zich verlagen tot het verspreiden van dergelijke pamfletten."

Dit antwoord aan den »Corresp. te D." duidt op de door ons in de beide vorige weken besproken vertaling van »Wat is toch een talmudjood? enz., uitgegeven door den boekhandelaar van Leeuwen te Leiden.

Het spijt ons, dat wij het ook met dit antwoord des heeren Elte aan zijn correspondent te D., volstrek *niet* eens *kunnen* noch *mogen* zijn. Indien van het oorspronkelijk werk door prof. Rohling mannen als prof. Delitzsch te Leipzig en dr. Bloch, redacteur van de *Oestr. Woch.* geen notitie hadden genomen om den inhoud te weerleggen, en wel op een zoo schitterende wijze, wie weet, wat er dan wel gebeurd zoude zijn, welk een vreeselijk onweer boven de hoofden onzer geloofsgenooten in geheel de wereld, Nederland wellicht niet uitgezonderd, zou zijn losgebarsten!

Het was juist én het bezielend gesproken én het overtuigend geschreven woord, dat den op talmoedisch gebied onkundig gebleken schrijver dezer hatelijke brochure, prof. Rohling, geheel ontmaskerde en hem in al zijn naaktheid ten toon stelde. En al moesten nu ook én prof. Delitzsch én dr. Bloch én de redactiën van *Israel. Wochenschrift*, *Mainzer Israelit*, *Jüd. Presse* en *Jeschurun*, in het vuil wroeten, wel is waar een alles behalve pleizierig, doch hier hoogst noodzakelijk geweest zijnd werk, waardoor zij *wel* goed handelden, zij deden zulks gaarne, omdat zij wisten, dat zij de onschuld verdedigen, de snoodheid in hare gansche afschuwelijke gedaante in het ware licht stellen moesten. En nu zouden wij — bij de uitgifte eener vertaling in het Nederlandsch door een vooralsnog onbekenden »Jodenhater" suffen en denken: »Zulk een vuil werk is een bespreking onwaardig? Ja, »onwaardig" is zij, maar .... toch noodzakelijk, en het allereerst in een blad geheel aan de belangen van het Jodendom gewijd. Wat ons nu verder ten opzichte van dit zoo smeerig pamflet betreft, gelooven wij, aangezien wij ons

als den man gepresenteerd hebben, die de op het titelblad uitgeloofde 10,000 frcs. indien slechts één van de 300 aanhalingen weerlegd wordt, gaarne verdienen willen — den uitgever werden de twee bewuste nummers van ons Orgaan door ons toegezonden — het hierbij te kunnen laten. Wij zijn en blijven toch mondeling bereid.

Na alles wat ik boven heb geschreven blijven mij op vorenstaande slechts een paar opmerkingen over. 't Is waar de *liberale* pers heeft voor een groot gedeelte geweigerd de annonce op te nemen (sommige dezer organen zijn op dat besluit terug gekomen), maar daarvoor zijn ze dan ook *liberaal*, daarom hebben zij tegen de Katholieke kerk altijd den mond vol van „verstikking der vrije gedachte," „onderdrukking der vrijheid," „aan banden leggen van den menschelijken geest" en dergelijke liefelijkheden meer. — Ik zal morgen een werk uitgeven, getiteld b. v. „de Zedeleer der Jezuieten in aphorismen," of „de inrichting der nonnenkloosters in Nederland uit een physologisch en psychologisch oogpunt beschouwd" en ik verwed er 500 mark onder, dat geen enkele liberale krant de aankondiging en *stichtelijke* bespreking weigert. — Dat is nu eenmaal zoo! Liberaal, ja wat is liberaal? Ik zou er bijna geene andere difinitie van kunnen geven dan deze: „op het vaste land van Europa is liberaal thans *tegen het Katholisismus*." In de echte beteekenis van het woord ken ik in Nederland, maar één liberaal blad namelijk *De Amsterdammer, dagblad voor Nederland*. (Hetzelfde blad, dat zich zoo gloeiend nijdig maakte, toen een drietal uwer geloofsgenooten het lidmaatschap der Groote Club ten uwent geweigerd werd). Als katholiek, d. w. z. als vrij man, *want de katholiek is zoo vrij als een vogel in de lucht* (denk maar eens aan Pascal), zou ik niet aarzelen 90 % zijner artikelen te onderschrijven.

„Doodzwijgen" is gewoonlijk het orderwoord. — Ja, maar dat gaat niet altijd, want anders schreef ik nu geen voorbericht voor den *3en druk* van den *Talmud-Jood.* — Dat heeft men met *La France Juive* en zijne opvolgers ook beproefd, toch zijn er nu bijna 70 drukken van- en 320000 exemplaren verkocht.

In elk geval behandelt de heer Elte, die in een schoenmakerskeldertje geboren is, doctor Perel, mij vrij wat fatsoenlijker dan gij.

En nu nog een troef, die doctor Perel heeft uitgespeeld: we laten hem hieronder in even groote letters als hij hem liet drukken volgen.

In het *O. I. O.* van Vrijdag, 2 Augustus, N°. 6, vind ik:

10,000 frcs.

De Nederlandsche vertaler van Rohlings beruchte brochure: »Wat is toch de talmud en wat is een talmudjood?" die 10,000 frcs. heeft uitgeloofd voor diegenen, die den inhoud van dit werkje weerleggen zou, laat niets van zich hooren, na onze openlijke mededeeling in ons Orgaan, dat wij ons als den man hiervoor aanbieden.

De uitgever van Leeuwen te Leiden heeft het bewuste nummer van ons blad, waarin zulks voorkomt, behoorlijk ontvangen. Wij richten nu een laatste waarschuwing aan dien uitgever en herhalen nogmaals, dat wij ons aanbieden die som te willen verdienen met de bepaling tevens, dat wij ze terstond aan den burgemeester van Amsterdam ter hand zullen stellen ten behoeve van de **algemeene** armen dezer stad. Blijft de heer van Leeuwen, nog steeds in gebreke hieraan te beantwoorden, dan zullen wij tegen hem (daar de vertaler niet bekend is) terstond een aanklacht wegens **HOON** en **LASTER** tegenover een door den Nederlandschen Staat erkend kerkelijk genootschap bij de Rechtbank indienen.

Aan bovenstaande nog iets toe te voegen is, dunkt mij, onnoodig. We hebben nu haast het einde der historie. Doctor Perel is als een woedende Mercurius van stapel geloopen, heeft veel geschreeuwd, geschreven wil ik zeggen, over „Wie is hij, die opruiende, geldgierige vertaler?" heeft beloofd over den inhoud der brochure te zullen schrijven, liggen grasduinen in „sme(e)rig werk", „vies werk", „laster-werk", hoog opgegeven van Rohlings domheid, Delitsch' en Bloch's geleerdheid en — niets afdoends te berde gebracht. — Ik voor mij had — als ik *doctor* Perel, directeur-uitgever van het *O. I. O.*, was — die zaak heel en al anders behandeld. — Ik had het boekje natuurlijk onder handen genomen, in mijn blad de valschheden aangewezen en met een nootje, waarop èn

vertaler èn uitgever zich de tanden stomp konden bijten, omdat ze het niet zouden hebben kunnen kraken, het Nederlandsche volk voor zoo'n schotschrift vol hatelijke beschuldigingen en lasterlijke aantijgingen gewaarschuwd. Indien de vertaler en de uitgever dan nog een greintje eerlijke menschelijkheid in zich hadden, zouden ze bij een volgenden druk van uwe op-, aan-, en bemerkingen gebruik hebben *moeten* maken, wat nu wel eens niet het geval zou kunnen zijn.

Mijn voornemen was oorspronkelijk alles wat over den *Talmud-Jood* geschreven zou worden, loyaal te laten afdrukken, wanneer ik er gelegenheid toe had. — Het loopt evenwel de spuigaten uit, in N°. 11 van het *O. I. O.* komt nu weder een artikel van 6 kolommen voor, waarin niets nieuws gezegd wordt en eigenlijk slechts een overdruk is (uit „het Dompertje") van wat SINCERUS in dat tijdschrift er over zeide met eenige liefelijkheden aan het adres van SINCERUS. — Een paar opmerkingen kunnen volstaan.

Als een dolleman — ik zeg als een dolleman, want Dr. PEREL is zoo van streek, dat hij zelfs niet goed leest — vangt hij aldus aan:

Een merkwaardig boek.

„Onder dit opschrift bevat „Het Dompertje" van den ouden „VALENTIJN (Uitgave van J. VAN LEEUWEN, uitgever van het be- „ruchte werkje wat is toch de Talmud enz.? te Leiden) het volgende."

In zijn razenden drift bemerkt de doctor niet eens, dat VAN LEEUWEN met de uitgave van „het Dompertje" niets te maken heeft, dat „het Dompertje" in 's Hertogenbosch wordt uitgegeven.

En hoe durft gij toch met den ouden Eisenmenger voor den draad komen, die eerst zijn boek zag verbeurd verklaren en toen eindelijk bleek, dat hij niets had medegedeeld dan de juiste waarheid, zich tegen betaling van 10,000 thaler (eene voor die dagen aanzienlijke som) door de Joden liet overhalen om de uitgave te staken? — Maar 't is waar, in den Talmud (Tr. Beza 25 : 1) staat „drie schepsels zijn onbeschaamd: Israël onder de volkeren, de hond onder de viervoetige dieren en de haan onder de vogelen".

De doctor spreekt van „REUCHLIN's strijd tegen de Dominikanermonniken te Keulen."

Luister eens, doctor, ik ben een kind mijner eeuw. — Help mij eens op de hoogte van dien strijd. Ik weet daar niets van; wanneer

hebben die lui het samen aan den stok gehad, want ziet U, *in deze eeuw heeft men in Keulen geen Dominikaner-klooster gehad.* Het werd tegen het einde der vorige opgeheven. — Wel mogelijk, dat er *Dominikanen* (1, 2, 3 of meer) in Keulen zijn of waren, maar dan gaat het niet aan om over de *Dominikaner-monniken* te Keulen te spreken. — Ge doet dan juist als met den *Talmud-Jood.* — Gij laat het voorkome, als of ROHLINGS werk het op alle Joden gemunt heeft, terwijl er slechts sprake is van de Joden, die de leer van den Talmud in beoefening brengen, ge spreekt van Dominikaner-monniken (collectief) die *waren* er niet en *zijn* er niet.

Als het u interesseert kunt ge in een uwer volgende nummers het volgende bericht opnemen: „Er is sprake van een *nieuw* Dominikaner-klooster te Keulen op te richten." Dan is dat bericht echt en waar.

Verder.

Ge houdt den vertaler van den Talmud-Jood en *Sincerus* voor denzelfden persoon. — Lieve Hemel! op welken grond?

Ik ken „het Dompertje" van zijne 4 eerste jaargangen, later niet meer „en ik wist evenmin, dat daarin iemand schreef onder den naam *Sincerus*, als u — als u, zeg ik, wist, dat er reeds 20 jaar in Nederland een tijdschrift bestaat, dat „het Dompertje" heet. —

Doctor, doctor, dat is niet op de hoogte zijn, en dat voor een persman, directeur-uitgever van een Weekblad. —

Eer ik het vergeet.

Waar drommel, haalt ge het volgende bericht van daan (kol. 2 pag. 3).

„Weder zijn 500 Joden uit Warschau verdreven."

Ik lees een paar *Juden-freundliche* Duitsche bladen, en heb dienaangaande niets gevonden.

En nu N°. 12 van Dr. PERELS orgaan (4 kolommen).

1°. *Waar* kan ik vinden dat wat ge in abracadabrisch Hollandsch als eene aanhaling uit DE SÉGUR's *Histoire des Juifs* te lezen geeft? 't Is zoo'n raar citaat.

2°. Vóór ge de vertaling van LAMARQUE's *Juif-Talmudiste* in handen kreegt, wist ge zelfs niet, dat er een L. bestond, *dat* aangaande uwe vergelijking tusschen de SÉGUR en LAMARQUE. —

3°. De „beroemde" geschiedschrijver MICHELET heeft, geloof ik, geen werk geschreven, dat „Riforma" heet. Vat u, ik geloof — ik

wil parlementair blijven, — dat... dat ge doet als MULTATULI, toen hij correspondent van den *Haarlemmer* was en in Duitschland woonde. — De *H.* nam nooit eigen meeningen op, wilde M. nu iets geplaatst hebben, dan schreef hij „volgens dit of dat blad" en noemde er een dat niet bestond. — Hij heeft dit zelf medegedeeld.

4°. Ge zegt — tot den heer VAN LEEUWEN — „indien ge ons uiterlijk tot Maandag 16 Sept. e. k. niet hebt opgeroepen betreffende den door u uitgeloofden prijs van 10,000 fr. dan zullen wij Woensdag daaropvolgende onze klacht tegen u bij den heer Officier van Justitie te Leiden indienen."

Hoe slim, hoe slim! *in Leiden is geene rechtbank* bij gevolg *geen Officier van Justitie.*

Een van twee, de *doctor* weet bovenstaande niet, en dan is de doctor iemand, die evenmin de aardrijkskunde van Nederland, als zijn geschiedenis en zijne taal kent — 't is wat te zeggen met de leiders der publieke opinie. [1])

Of hij weet het wel en dan is het.... kom, 't is genoeg.

Ik zal van doctor PEREL geen notitie verder nemen — ik had dan wel eene drukkerij daarvoor alleen noodig.

In het *Handelsblad* van Vrijdag 23 Aug. ll. komt het volgende artikel voor:

Nieuwe onverdraagzaamheid.

Ons is door den uitgever J. W. van Leeuwen te Leiden een brochure ter aankondiging gezonden, waarvan de titel het doel onmiskenbaar aanduidt:

»*Wat is toch de Talmud? en wat is een Talmud-Jood?*

»*Iets over de verderfelijke geloofspunten en praktijken van het Jodendom, door dr. August Rohling, professor aan de universiteit te Praag en herzien en verbeterd door den kanunnik Max de Lamarque*".

De eerwaarde heer De Lamarque verklaart in het voorbericht, dat

---

[1]) Als het publiek de innerlijke waarde van 90 % der persmannen — ik bedoel de *krantenmakers* — kende, zou het zeggen »en ik laat me door zoo'n olijke snuiters bedotten?" — Op een krantenbureel (*dag*blad) zag ik eens een brief aankomen met dit adres: »den WEH. N. N. Redacteur van etc. — De Redacteur (!), die ook hoofdartikelen schreef, had vrij goed lager *onderwijs genoten*, kende Fransch en *verstond* Duitsch. — Oud 22 jaar.

hij dit werk herzien heeft »*niet* uit haat tegen het Judaismus, maar enkel uit medelijden jegens mijn Christenbroeders. De studie der Joodsche literatuur en de ondervinding, die ik in mijn 40-jarige herderlijke bediening heb opgedaan, hebben mij de uitgebreidheid van de gevaren, met welke het drijven der Joden het geloof en het vermogen onzer Christen-broeders bedreigt, doen kennen."

Sinds lang hebben we zulk weerzinwekkend geschrijf niet onder de oogen gehad! Het werk van Rohling had buitengewoon goed onvertaald kunnen zijn gebleven. We hopen en zijn overtuigd dat deze poging om de *Juden Hetze* van Duitschland hierheen over te planten mislukken zal.

De Israëlieten behooren in Nederland tot onze beste medeburgers. De monarchie en de wet worden door hen op voorbeeldige wijze geëerbiedigd en als volkomen onzin klinkt den Nederlander daarom de aanhaling uit de *Historisch-politische Blätter* in de ooren: »De Joden prediken de ontucht en de revolutie."

De eerbaarheid der Joodsche vrouw behoorde door den kanunnik Lamarque liever tot voorbeeld gesteld te worden aan alle gezindten.

Een Israëliet, die revolutie predikt, is in Nederland al zeker de grootste uitzondering.

Het schandelijkste van het boekje ongeveer is het besluit:

»Ziehier ons besluit: we ontleenen het aan het verhaal eener reis van verscheidene Christenen in gezelschap van een Jood. De reizigers bewezen elkander wederkeerig de grootste vriendschap, men steunde, hielp elkander. De Jood, getroffen door de liefdadigheid der Christenen, zei tot een zijner reisgezellen: Gij hebt gezien hoeveel vriendschapsbewijzen wij elkander gedurende de reis gegeven hebben, maar weet dat de haat, die in mijn hart brandde, zeer groot was. Tot belooning uwer diensten geef ik u dezen raad: *Vertrouw nooit een Jood, hoe groote vriendschap hij u moge bewijzen*".

Na deze even onzinnige als domme beleediging te hebben medegedeeld, welke in Nederland geen antwoord waard is, kunnen we verder wel over het boek zwijgen.

Het is toch een aangename, verdraagzame tijd, dien we beleven, waarin dergelijke boeken geschreven worden door doctoren in de Heilige Godgeleerdheid, terwijl een Nederlandsch uitgever op voldoende debiet rekent om het uit te geven!

Opmerkelijk in verband hiermede is de verklaring der hoofdredactie in het nummer van heden van *Recht voor Allen.*

De heer Sam. W. Coltof was in een ingezonden stuk opgekomen tegen de wijze waarop *Recht voor Allen* zich steeds over de Joden

uitlaat. Dergelijke uitdrukkingen meende hij »dat in ons partijorgaan allerminst te huis behooren."

Hierop antwoordt de redactie het volgende:

»Men meene noch vreeze dat ons blad zich zou leenen tot een soort van Jodenvervolging. Integendeel ons rechts- en gelijkheidsgevoel is sterk genoeg ontwikkeld om ook voor hen te strijden wanneer in hen het recht van den mensch werd geschonden.

Maar wij schromen evenmin hier te uiten dat wij *den jood* beschouwen als de *vleeschwording* van het kapitalisme dat wij haten en als de grootste vijand van de rechten van den mensch. Wij weten niet of er nog kapitalisten worden gevonden die ooit weerzin gevoelen tegen het stelsel waarin zij zich als mannen van zaken bewegen, maar den jood ziet men het aan, dat hij in dat stelsel leeft en opgaat met een soort van wellust. Door hun volslagen gewetenloosheid beheerscht het jodendom de pers en de beurs en heeft daardoor voor een groot deel, zij het ook achter de schermen, het wereldbestuur in handen. Niets is hun heilig tegen »den vreemde", waarbij zij trouwens niets doen dan hun godsdienst opvolgen die in Deut. 23 vs. 20 leert: »Aan den vreemde zult gij woekeren, maar aan uwen broeder zult gij niet woekeren".

Evenals de kanunnik Lamarque haalt *Recht voor Allen* bijbelteksten aan, om »de volslagen gewetenloosheid der Joden" te bewijzen.

Het is stichtelijk!

We hebben hier te doen met een tegenstander, die de behoorlijke vormen in acht neemt en derhalve recht heeft op een bezadigd antwoord en eenige inlichtingen of aanmerkingen op het door hem geschrevene.

„De Talmud-Jood" is blijkbaar door u in handen genomen met de gedachte: „daar hebt ge weer wat tegen de Joden" en zoo verder. En toch is zulks het geval niet, er is alleen sprake van *den Talmud-Jood*. Ik zal de laatste zijn om te erkennen, dat er onder de Joden geene brave, rechtschapen menschen gevonden worden, maar toch blijft voor den Christen de vraag altijd open: „heb ik niet te doen met een Talmud-Jood?" en is zulks het geval — is dit gebleken, dan dient het geschriftje van Dr. LAMARQUE om te wijzen op de gedragslijn, die zulk schepsel zich in zijn handelen met en optreden tegenover niet-Joden ten regel stelt. — Denk niet, dat ik de *France Juive, La fin d'un monde* en het nu verschenen „*La dernière bataille*" van DRUMONT zal of zou vertalen, ofschoon ik elk ontwikkeld christen er de lezing van aanbeveel. — Ik betwijfel het zelfs of er in Nederland wel een uitgever vòor te vinden zou zijn. — Toch staat

het vast, dat de lange, uitgebreide acte van beschuldiging door dien Franschman geformuleerd — eenige kleinigheden daargelaten — niet is wederlegd. Zeer zeker had — zooals u schrijft, „het werk van ROHLING zeer goed onvertaald kunnen blijven." — Van uw standpunt — en dat beaam ik ten volle — had DRUMONT ook beter gedaan zich te amuseeren dan te schrijven, wat hij gedaan heeft, maar 't is niet goed, dat men bij zijn tegenstander gaat vragen wat hem goed dunkt of niet. — Menig artikel in het *Handelsblad* had buitengewoon goed ongedrukt kunnen blijven. — Menig boek had in handschrift kunnen blijven. — De Duitsche Joden hadden zeer goed buiten de kerkelijke politiek kunnen blijven, die voor de Katholieken in eene ware vervolging ontaardde. — En zeer veel meer had nog *ongeschied* kunnen blijven. Ik neem aan, dat alles wat de tegenpartij doet of doen wil wel ongedaan had kunnen blijven, als ik er niet mede instem of zelf niet zou willen doen, maar 't is nu eenmaal niet anders en ieder doet in een vrij land wat hem goeddunkt, omdat men thans, ongelukkiger wijze, door vrijheid verstaat „al te mogen doen wat een ander niet hindert." — En — *ik heb niemand willen hinderen.* — Ik heb vertaald om den Christenen licht te geven betreffende een afschuwelijk boek, dat bij Joden — ik zeg *bij* — gezag heeft, hooger gezag zelfs dan de Bijbel. Ik heb licht gegeven, zaken medegedeeld, die slechts weinigen kennen en dat heb ik gedaan, vertalend 't is waar, maar in die vertaling heb ik telkens ook gezegd, „daar staat het te lezen". — Ik heb mij geen enkele verklaring, geene enkele gevolgtrekking, geen enkel besluit uit iets veroorloofd.

Gij gelooft, „dat het eene poging is om de *Juden Hetze* van Duitschland naar Holland over te planten en hoopt, dat die poging mislukken zal." Ik verklaar u, zoo waar als God leeft — als ik zeg als eerlijk man, lacht ge me uit — dat de gedachte er aan zelfs *niet bij mij opgekomen* is. Ik heb slechts de Christenen willen wijzen op 't gevaar, waarmede het Talmudistische Jodendom hen bedreigt — een gevaar, dat met den dag aangroeit, en welks gevolgen — omdat het Jodendom in zijn aard en wezen *onverdraagzaam* is en zijn moet — niet te overzien zijn.

Gij verzekert „dat de Israëlieten in Nederland tot de beste medeburgers behooren." — Ik zal er wel op passen zulks te ontkennen, als u het verzekert, zal 't wel waar zijn. — Ik ga verder en zeg

zelfs „dat zij de beste burgers van Nederland zijn" ofschoon zij aan het brevet, wat u en ik hun uitreiken bitter weinig zullen hebben. — Maar, ik heb het in mijne vertaling niet over de Nederlandsche Joden, men verlieze dat niet uit het oog = ik vertaalde over *de Joden*. — Ik zou niet durven ontkennen, „dat zij de monarchie enz. op voorbeeldige wijze eerbiedigen." Integendeel, het eenige Hollandsch, dat men in de Joodsche synagogen en bedeplaatsen vindt, is het op in 't oogvallende wijze geplaatst bord waarop het *Gebed voor den Koning*. Ik zeg „in 't oogvallend"; ieder, die eene *Judenschule* bezoekt, valt het in het oog, zoodat alle Christenen, dat kunnen weten. Ik twijfel niet of de Protestanten bidden ook voor hun vorst en in elke Katholieke Kerk zingt de priester des Zondags na de H. Hoogmis „Heer, zegen onzen Koning" enz. — *maar* in 't Latijn.

Er is geen sprake van geweest te zeggen, dat de Nederlandsche Joden de ontucht en de revolutie prediken. Er mag een enkele gevonden worden, die sociaal-democraat is, dat is alles.

Maar waren MARX, LASALLE, HEYNE Joden of niet?

Ik twijfel niet aan de eerbaarheid der Joodsche vrouw in Nederland (ze staat er hoog, torenhoog boven die der Joden) — ik heb zelfs geene gegevens om een spoor van twijfel diesbetreffende te hebben, maar mijne oogen hebben mij wijs gemaakt — en wat ik zie, zie ik goed — dat in Warschau, in Lemberg, in Praag, in Weenen, in Buda-Pesth, in Klausenburgh het grootste gedeelte der publieke vrouwen Jodinnen zijn. — Dienaangaande — de eerbaarheid der Joodsche vrouw — kan *L'Historie de la prostitution van Dufour. Parijs. 6 deelen* ieder wien het lust curieuze bijzonderheden verschaffen.

Si elles (de Jodinnen) *ne se marient pas toutes jeunes* — zegt SLANE in zijn *L'Algérie* — *elles se font prostituées.*

In Amsterdam worden door eene Belgische maatschappij 4 publieke huizen geëxploiteerd. — Welnu, ettelijke maanden geleden waren daarin 21 vrouwen van welke 7 Jodinnen waren, dus $^1/_3$. — Dat is betrekkelijk veel, zeer veel, en om nu eens aan te toonen, dat die „eerbaarheid" niet alleen in Duitschland „sjofele mazzel" is, voeg ik er bij, dat van die zeven 2 Engelschen waren.

Daarbij moet voor Nederland ook in rekening worden gebracht, dat — *over den smaak valt niet te oordeelen* — daar naar mijne wijze van zien betrekkelijk zeer weinig mooie Jodinnen gevonden

worden, en deze bij hare zusters van Oostelijk-Europa ver achterstaan.

Zeer zeker beleven wij een verdraagzamen tijd en de Hemel beware ons voor een ommekeer. — Ik wil daarvan een staaltje aanhalen. — Op een dorp, waar 2 % der bevolking Joodsch is — in Nederland natuurlijk — was de Synagoge bouwvallig geworden en bestond groote behoefte aan een nieuw bedehuis. — Ja, maar de fondsen! Den (katholieken) Burgemeester vragen om eene collecte te mogen doen langs de huizen?! Ja, maar... men kan 't probeeren, en de Burgemeester gaf permissie en de collecte gaf ook en wel zooveel, dat het nieuw gebouwde bedehuis een sieraad is van de straat, waar het staat. Verdraagzaam of niet?

Dat woord *verdraagzaam* moest wat minder gemaniëerd worden — Bij 't minste wat er gebeurt roepen de Joden „onverdraagzaam" alsof men hen — omdat ze Jood zijn, dadelijk en met open armen moest ontvangen, waar ze graag in- en aan willen; om toch maar de mogelijkheid te ontgaan van te hooren roepen, door al wat Joodsch is of lijkt „'t is omdat ik Jood ben." Waarlijk, dat geschreeuw van en over „onverdraagzaam" mocht wel een toontje, ja een heele gamma lager staan.

Het is een feit — de geschiedenis leert het — dat de Joden bij slot van rekening altijd verdreven zijn uit de landen, die ze zijn gaan bewonen (als de Bijbel niet goddelijk was, zou ik haast gelooven, dat Mozes de geschiedenis van den uittocht uit Egypte juist had omgekeerd). Geen enkel volk heeft hen op den duur geherbergd en willen herbergen — uit Portugal, uit Spanje, uit Frankrijk, uit Engeland, uit Denemarken enz. enz. hebben wij hen achtereenvolgens zien verdrijven—Rusland is er nog mede bezig— Maar nu doet zich toch de vraag op: „hoe komt dat toch? welke is de oorzaak? zijn dan alle niet-Joodsche volkeren door een demon bezeten om het volk, dat God eenmaal het *zijne* noemde te vertrappen, te verdrukken? — Zijn in al die vervolgingen de Joden steeds de onschuldigen geweest? Zijn er door hen misschien jaar na jaar geen stoffen opeen gehoopt, die eindelijk tot uitbarsting sloegen? Hebben ze zich niet gemoeid met zaken, die hun niet aangingen? Ja, *voilà Dieu dans l'histoire.*

In de bladen (Duitsche) las ik dezer dagen, dat in Gallicië in de laatste 10 jaren ongeveer 20000 pachthoeven — groote en kleine — zijn verkocht en het grootste gedeelte 60 % ten gevolge van

executoriaal beslag ten verzoeke van Joden, „Het leenen van enkele florijnen leidde tot den ondergang." Ik geef die bijzonderheid zonder commentaar.

Ik kan niet nalaten nog een paar opmerkingen te maken naar aanleiding dier uitdrijvingen. Altijd ligt Spanje het eerst aan de beurt, maar nu vergelijke men die uitdrijverij eens met die uit het Protestantsche Engeland of Denemarken en oordeele. — Ik zou ieder aanraden den grooten BALMES (doctor PEREL vergeve mij het gebruik van 't woordje *groot*) daar eens over na te slaan: *El Protestantismo* enz. en dan vrage men of ik ongelijk had, toen ik in het voorwoord van mijn aanhangsel sprak van „verlichte politiek". — Men leze dat zonder vooringenomenheid en oordeele onbevangen. Zijn verder de Joden zoo onmenschelijk daar uitgeworpen als uit Denemarken of Engeland? Heeft men hun den tijd niet gegeven hunne eigendommen en bezittingen te gelde te maken? Heeft men de wettige schuldenaars niet genoodzaakt hen te betalen voor ze het land verlieten? Heeft bij slot van rekening de Kroon niet alles tegen billijke schatting overgenomen wat onverkocht of niet verkoopbaar was, toen de fatale termijn naderde? Is er zooals in de Protestantsche landen galg en rad gebruikt? Neen — duizend maal neen!

Er moest nu in een Katholiek land eene uitdrijving plaats hebben, zooals die welke Rusland aangevangen heeft, ge zoudt eens hooren, niet van „barbaarschheid" en „onbeschaafdheid", maar van *onverdraagzaamheid*, *Jodenhaat* enz., misschien wel in een of ander blad kunnen lezen, dat het hout voor schavotten en brandstapels reeds was aangekocht.

Bij 't minste wat er gebeurt schreeuwt de Jood „onverdraagzaam" en mogen wij de bladen gelooven dan is ROTHSCHILD in Londen met den Schach van Perzië het volgende gebeurd. — In een gesprek met ROTHSCHILD zeide hij: „Gijlieden klaagt altijd over verdrukking en achteruitstelling, maar weet ge wat? ge zijt rijk, bezit ontzettende schatten, welnu koopt u een land, gaat er allen heen, bestuurt het naar uw goeddunken en aan al dat geklaag en gejammer is een einde" — Men kan denken, welk gezicht de bankier trok, toen hem die welmeenende raad ongevraagd gegeven werd.

Ge zegt, dat ongeveer het schandelijkste van het boekje het besluit is. Maar weet ge wel, wie dat geschreven heeft? KANT,

mijnheer, niemand anders als *Kant.* — Sla maar eens op: Emmanuel Kant, *Anthrop. in pragmatischer Hinsicht.* Leipzig, 1833, 4e uitgave blz. 127. Veroorloof mij de opmerking, dat een dagblad de schriften van Kant moest kennen!

En nu doet het *Handelsblad* als *criticus* en als journalist een fijnen zet. — Aan de bespreking (?) van *Wat is de Talmud-Jood?* knoopt het een stuk van *Recht voor Allen* vast. — Ik vrees niet uitgemaakt te worden als een volgeling van Domela Nieuwenhuis, Croll, v. d. Stadt, Fortuijn en dergelijken, maar met wat er staat ben ik het in vele opzichten eens, evenwel op andere gronden.

Sociaal-democraat en Jood zijn twee der meest heterogene dingen, die men zich bedenken kan. — De sociaal-democraat zegt: „geen kapitaal dan waarop allen gelijk recht hebben"; de Jood zegt: „ieder voor zich" en ontziet geene middelen om *zijne* bezittingen te vermeerderen. — De Jood gaat van het standpunt uit „mij komt de wereld toe, God heeft ze mij gegeven en elke niet-Jood, die iets bezit, behoudt wat hij heeft tengevolge van het vooralsnog bestaande recht van den sterkste; we zijn nog in de minderheid, maar 't kan verkeeren" en hij denkt aan de schatten, die hij reeds bezit en aan zijne macht in de loge en op de beurs en bij de pers. — De sociaal-democraat zegt: „het persoonlijk bezit moet verdwijnen en zal verdwijnen des noods te vuur en te zwaard, ten koste van stroomen bloeds." 't Is dus wis en zeker, dat zij niet met elkander kunnen strijden en dat het de *onwetendheid* van Fortuijn is als hij een beroep op de Joden doet ten gunste der sociaal-democratie, hen aanzoekt om zich onder zijn verfoeilijk vaandel te scharen.

Zoolang de Katholieke kerk meer stoffelijke macht had als thans, wist ze de Joden — zonder hen te verdrukken, want voor wat vorsten en volkeren deden, zonder hare toestemming en tegen haren wil, kan men haar toch moeilijk verantwoordelijk stellen — wist zij de Joden in toom te houden en door wijze maatregelen te beletten het christen-kapitaal in te zwelgen. — Maar in 100 jaar is veel veranderd en thans is het eenig streven van het Jodendom: de verovering van het kapitaal. — Door hun streven is de maatschappij in hare grondslagen geschokt, want de middelklas, de welhebbenden, verdwijnt om plaats te maken voor armen of al te rijken. — Onder

alle mogelijke vormen en op alle mogelijke wijzen vermeerdert de Jood zijn kapitaal, daarin uitstekend geholpen door de nieuwere wetten van onzen verlichten tijd. — Om één enkel voorbeeld te noemen, wijs ik op de Joodsche uitvinding van de Naamlooze Vennootschappen, die door de wet niet geduld, verboden moesten zijn.

De Jood is oorzaak van den gevaarlijken maatschappelijken toestand, waarin wij verkeeren, want hij kent geen *mensch* hij kent slechts het winstaanbrengend *werktuig*. Bij hem wordt alles beheerscht door de vraag naar de waarde van het geldstuk, dat hij verdienen wil door dat werktuig en hij heeft — volgens de leer van den Talmud — niets te ontzien. —

Hij verafschuwt de sociaal-democratie, maar als het er op aan komt, zal hij ze weten te gebruiken als het werktuig, dat hem schatten aanbrengt; want breekt eenmaal de vulkaan los dan zal Israël op de puinhoopen der maatschappij verschijnen, om bijeen te garen wat de strijd tusschen christendom en heidendom heeft verbroken en beschadigd om weder van voren af aan te beginnen en te trachten naar zijn ideaal, de wereldheerschappij!

Ik meende hier te eindigen toen in *het Handelsblad* mijn oog viel op de 3e kolom van de bladzijde, waarop de Talmud-Jood besproken wordt. Ik vond daar onder de *Part. Corresp.* uit Parijs, „hij (de architect Bouvard) moest zich vergenoegen met de afbraak „der befaamde spoorweg-tentoonstelling, welke vóór eenigen tijd in „het bosch van Vincennes zulk een jammerlijk fiasco heeft gemaakt „en tusschen de heeren der vroedschap tot „beraadslagingen" aan„leiding gaf, waarin het woord oneerlijkheid bijna even dikwijls te pas kwam als bij het proces van Boulanger."

Ter wille der curiositeit.

Wie was de man dier tentoonstelling, wie zette ze op touw?

De Jood Gabriël Levi.

Wie was Levi?

Ziehier eenige bijzonderheden, die ik van het Handelsblad afkomstig meen te zijn.

Hij was bestuurder van het verkoophuis *Au bon Génie* en vóór de tentoonstelling reeds wegens oplichtingen gevangen gezet. — Eene maand vóór zijne aanhouding hadden zij die hun geld in de onderneming gestoken hadden, het noodig geoordeeld een ander — in zijne plaats — tot secretaris-generaal te benoemen. — Toch schijnt het

deze tentoonstelling geweest te zijn, waarvan dat heer zich ontzaggelijke voordeelen beloofde, welke hem in de gevangenis heeft gebracht, daar hij om de concessie te erlangen, een volkomen waardeloozen wissel had overgelegd (van een *millioentje* maar) en nog tot andere knoeierijen is overgegaan.

Gabriël was toen zoowat een zestiger en werd om zijne zwakke gezondheid in voorloopige vrijheid gesteld. — Toen hij in Parijs kwam, bezat hij geen cent en dreef er ten slotte vier enorme huizen. — Hij verdiende zijn geld door menschen, die schulden maakten geld te leenen. — Bij hem kon ieder, die te Parijs een tehuis (ik zeg niet een *huis*) wist aan te wijzen met eigen meubels, ieder dus op wie iets te verhalen was, voor 50 fr. goederen koopen mits hij er terstond 5 fr. van betaalde; het verdere geld werd dan in termijnen opgehaald. In theorie en oogenschijnlijk ook in praktijk heeft deze wijze van levering iets voor — de werkman kan gemakkelijker één of twée frank per week missen dan dat hij in eens 50 fr. bespaart en daarna den inkoop doen, dan wanneer hij koopt, zonder nog zeker te zijn, dat hij zal kunnen betalen.

En bovendien ... de *Bon Génie* was erg duur! Gabriël betaalde gemiddeld juist 50 pCt. van hetgeen hij als verkoopprijs vorderde voor zijne goederen — Natuurlijk gebeurde het wel eens, dat een cliënt na de 5 fr. niet meer betaalde maar de *goede genius* had een heirleger *receveurs* en *inspecteurs* in zijnen dienst, die de schuldenaars geregeld naliepen en tegen wier betoogen de meesten niets wisten in te brengen — Als Levi geen 35 pCt. zuivere winst maakte, was hij niet tevreden — En zoo zeer heeft het menschdom behoefte aan krediet, dat de weldaden, welke de *goede genius* bewees, den eigenaar in staat stelden drie dergelijke inrichtingen te openen — waaronder één, dat bijzonder rijk was in zoogenaamde „valsche edelsteenen.”

Evenals Holloway, Géraudel, Barnum en Boulanger was Gabriel bijzonder knap in het maken van reclame — Waarschijnlijk had hij er zijne menschen voor, want de vernuftige middeltjes om van zijne huizen en waren te doen spreken, waren te talrijk om uit één brein te kunnen komen — Maar op het laatst heeft hij den boog te strak willen spannen — en toen zijn de zaken misgeloopen.

En nu leg ik de pen er bij neder, ik heb gezegd wat ik meende te moeten zeggen en zooveel als mogelijk is vermeden te willen zijn, wat men mij heeft verweten. Ik begrijp, dat mijn voorbericht al weder geschrijf zal uitlokken, hoogstwaarschijnlijk zal ik er niet meer op antwoorden.

Ik weet niet of de uitgever het voorbericht van den 1en en 2den druk zal behouden, zoo niet dan zeg ik *nu* het volgende:

„*De Talmud-Jood*" is geen boekje voor *Hoogere Burgers of Bakvisschen*, maar ik bied het Joden, Heidenen en Christenen (huisvaders, huismoeders, onderwijzers, kooplieden, rechters enz. enz.) ter lezing en overweging aan.

Ik heb enkele woorden niet durven vertalen, men vrage die aan een geestelijke, een ander is ten halve gedrukt.

Ik zal niet nalaten gebruik te maken van op- of aanmerkingen, al worden ze onwelwillend of onbeschoft gemaakt, als ze maar steekhoudend zijn, wanneer zooals ik hoop een 4e druk mag noodig blijken.

De opgedane ondervinding heeft mij geleerd, dat mijne vertaling alles behalve met eenstemmige instemming door de pers ontvangen is, ik had het toch gehoopt — — — 't zou ook niet goed zijn als men altijd *ja* en *amen* zeide op wat men onder de oogen krijgt. Er moet strijd bestaan, voor zooverre die met eerlijke en gelijke wapenen kan en moet worden gevoerd, ten einde tot de kennis van het ware, goede en schoone te geraken. — „Licht!" roept onze eeuw, welnu, dat hij die licht kan ontsteken zulks doe, ik heb het beproefd en naar mijn vermogen. — Komen uit de botsing van het staal en den steen de vonken voort, „*du choc des idées jaillit la vérité!*"

En hiermede *elken* lezer, *heil!*

Eerste als VALSCH aangewezen aanhaling in Wat is de Talmud? enz.

In het Gratis *Weekblad voor Israëlieten*, dat *f* 2.— per jaar kost, komt een zeer goed, hier en daar sarcastisch geschreven stuk voor van iemand, die zich Réni teekent, betreffende de aanhaling 6 blz. 9 uit *Wat is de Talmud?* Er is hier schijn van eene kreupele aanhaling, *valsch* is ze niet, zooals hij beweert.

„Das Citat soll sagen was der Schriftsteller sagte", zegt GOETHE, hij zegt niet *wiederholen* en SAINT-BEUVE, die wel als criticus genoemd mag worden, zegt ook: „La citation est bonne quand elle rend exactement l'idée de l'auteur cité." Hij zegt niet *qu'il faut répéter*. Stemt ge toe, dat de aanhaling niet valsch is? Misschien, misschien ook niet?

Ik sla Deut. XVII, 11 op en lees (uit het Latijn vertaald):

„10. Gij zult alles doen wat zij zullen zeggen, die voorzitten op de plaats, die de Heer zal gekozen hebben en alles wat zij u geleerd zullen hebben

11. Volgens de wet; en gij zult hun raad volgen zonder naar links noch rechts af te wijken."

Nu zegt gij, dat er staat:

„Naar de wet, die zij u aanwijzen zullen en naar het recht dat zij tot u uitspreken zoo zult gij doen; gij zult van het woord, dat zij u zullen mededeelen, rechts noch links afwijken."

Dat klopt niet, geachte heer, ik heb geciteerd uit den Bijbel van de Carrières, Parijs, 1866. — Hoe zit dat, moet *ik* nu *uw* citaat valsch noemen?

Nu verder; ge legt het zwaartepunt op het geheel, dat Deutern. XVII van 8 tot 13 vormt en richt uwe kracht op vers 8, want ge wilt alleen over *rechts*zaken gesproken hebben.

In 't Latijn luidt het begin van vers 8 als volgt (en daarop komt het neer):

Si difficile et ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem, enz.

Gij vertaalt: „Wanneer eene *rechtzaak* (gij cursiveert) u te moeilijk wordt, hetzij de zaak het leven, een geschil of eene lichamelijke beschadiging betreft" enz. — Uw vertaling is onjuist, valsch. — Ge vertaaldet misschien uit het Hebreeuwsch? Welnu, (de drukker heeft misschien geen Hebreeuwsche karakters, dus maar gelatiniseerd) ik open mijnen Hebreeuwschen bijbel en lees Deut. XVII 8:

Kie hjieffalee miemka dabar lamischfad ben dam le dam, enz.

En ik vertaal *dit:*

„Indien u te ernstig (moeilijk—bezwaarlijk) te beslissen (te oordeelen) is eene ding (zaak) (*dabar*) tusschen bloed en bloed, enz."

Dabar kan hier geen *rechtzaak* zijn, of men moet willens en wetens

hier de vertaling vervalschen, dat blijkt ook uit het volgende van vers 8: na *sanguinem* komt *causam et causam.* — Daar is pas de rechtzaak — en ook uit het Hebreeuwsch overgezet is uw citaat onjuist, *valsch.*

De vraag betreffende *priester, rechter* en *rabbijn* is geloof ik de moeite van 't bespreken niet waard tusschen ons. — U weet zoo goed als ik, dat de Joden noch eigenlijke *rechters,* noch eigenlijke *priesters* meer hebben. — Waar is het offer? — Wij nemen — waartoe haarkloverijen — de rabbijnen aan als de opvolgers en plaatsvervangers der rechters en priesters, ook dat weet u zoo goed als uw onderdanige dienaar, die met genoegen uw opstel gelezen heeft.

DE VERTALER.

Omstandigheden hebben de uitgave van den 3den druk vertraagd, zulks geeft mij gelegenheid, heden 18 Oktober, den lezer nog mede te deelen, dat doctor Perel — hoogstwaarschijnlijk na terechtwijzing, want de man wist niet, waar hij zijne aanklacht moest indienen — in zijn no. van 4 Oct. ll. zijnen alles slikkenden lezers mededeelt, dat zijne aanklacht tegen den uitgever niet-ontvankelijk is. De *Hoog Geleerde* Heer doet dit aldus, in een hoofdartikel van 3 kolommen, van welke de helft aan zelfverheerlijking is gewijd en waarmede ik dus niets te maken heb.

EENE ZEDELIJKE OVERWINNING.

De zaak tegen den Uitgever VAN LEEUWEN.

„Wij hebben dezer dagen ten antwoord ontvangen op onze tegen „den uitgever van Leeuwen te Leiden voorgenomen aanklacht bij de „rechtbank te 's-Gravenhage, dat de Nederlandsche wet helaas! „het beschimpen en belasteren van een door hem erkenden gods- „dienst in den lande, ongestraft toelaat, ja zelfs hiervan met „geen enkel woord in de geheele Nederlandsche wetgeving gerept „wordt."

1°. „Uwe *voorgenomen* aanklacht" .... slechts *voorgenomen,* weet ge wat, doctor, ge stapelt stommiteit op stommiteit.

2°. *Hem* ..... wie is die hem? weet ge wat, doctor, uwe lezers moeten wel onnoozele stakkers zijn om al uwen onzin te slikken — ge zijt nog geen éénoog in 't land der blinden.

Verder laat ge het voorkomen alsof *slechts* geduld werd, wat *tegen* Joden uitgegeven wordt — dit is eene gemeene insinuatie. — Man — toen het *Nieuws van den Dag* [1]) moest opgericht worden was het zegelrecht een struikelblok en — de Joden, alleen de Joden, wisten de opheffing te bewerken. — Probeer eens of ge niet een artikel in de Ned. wet kunt krijgen dat u betreffende bovenstaande naar genoegen is. Reactie echter tegen de Joden is er, en 't werd hoog tijd.

Ge zijt een onbeschaamde klant, o. a. schrijft ge tusschen aanhalingsteekens van den met „zijn éène been reeds in het graf staanden" MAX. LAMARQUE en doet gij het voorkomen alsof hij dit schreef, terwijl de woorden van u zijn. Walgelijk!

Ge zegt, dat de uitgave met schande is ten grave gedaald en wijst op uwe zedelijke overwinning *derhalve* — 't Is om te lachen — en zulks nu een 3e uitgave verschijnt, terwijl ik op de 4e wacht om o. a. een woordje met *de Lantaarn* te wisselen.

Ge zijt me een persman!

---

[1]) In hetzelfde nummer maakt ge dit blad ook voor een Jodenhater uit.... Ja, ja, doctor, die ondankbaarheid!

VOORBERICHT VAN DEN HERZIENER.

Aan mijne Broeders in Jezus Christus!

Vóór het werkje in het licht te geven, vind ik mij genoopt tot de volgende verklaring.

Reeds vóór eenige jaren, verscheen te Munster (Westfalen) een werkje van Dr. ROHLING, getiteld: „der Talmud-Jude". Het boekje verwekte groote opspraak, maar had een korten levensduur. Het Jodendom met zijne ontzachelijke macht bewoog hemel en aarde om van de autoriteiten zijne spoedige confiscatie te verkrijgen. Als beweegreden voor die gewelddaad, toonde men aan, dat het boekje eenige dwalingen (die echter zeer onbeduidend waren) bevatte.

Tien jaren lang heb ik mij beziggehouden met het werk aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen, en na het geheel herzien en verbeterd te hebben volgens de bronnen, bied ik het het Christenvolk opnieuw aan. Het is niet de haat tegen het Judaismus, die mij tot dezen arbeid dreef, maar enkel medelijden jegens mijn christenbroeders. De studie der Joodsche litteratuur en de ondervinding, die ik in mijn 40-jarige herderlijke bediening heb opgedaan, hebben mij de uitgebreidheid van de gevaren, met welke het drijven der Joden 't geloof en 't vermogen onzer christen broeders bedreigt, doen kennen. Ik ben oud en ziekelijk, en verwacht het oogenblik, dat ik een beter leven zal ingaan. Maar vóór dit leven te verlaten zou ik op mijn stervensuur een onbeschrijfelijken troost vinden, indien ik tot mijzelf kon zeggen, dat mijne woorden gediend hebben om mijne christenbroeders te overtuigen van het gevaar, waarmede hun geloof, leven, eer en vermogen, van den kant van de Joderij wordt bedreigd.

M. DE LAMARQUE.

MONTE GIULIANO.

DE TALMUD-JOOD.

WAT IS HIJ? WAT DRIJFT HIJ?

A.

VOORAFGAANDE GRONDBEMERKINGEN.

1.

Orthodoxie of rechtzinnigheid en reformatie of hervorming.

Sedert eenige jaren valt er eene groote beweging in de gemoederen der Joden van het Westen waar te nemen. Terwijl, in het Oosten, de Joden, eenige scheurmakers (de Karëen) uitgezonderd, evenals eertijds, meer werk maken van den Talmud dan van den Bijbel, doet zich in Europa eene machtige neiging voor tot godsdienstigen vooruitgang, onder de kinderen van Israël. Allen willen orthodox zijn, maar de oude orthodoxen zien in de vooruitstrevende Joden slechts armzalige hervormers. Het karakter en het streven der progressisten is verschillend. De eenen stellen den Talmud verantwoordelijk voor al de rampen, die de Joden in verloopen tijden hebben moeten verduren. Hun ordewoord is: „De Talmud is alles geweest, hij moet terug gebracht worden tot niets [1])".

Ze roepen den ouden geloovigen toe: „Uwe praktijken (*observances*) zijn verouderd, ze beletten het Jodendom aanneembaar te maken [2])" en „het oude stelsel, dat de talmudistische dwalingen wil behouden, houdt den vooruitgang en de toekomst van het Jodendom tegen. Het moet ter zijde worden geworpen [3])". Zij gaan verder door te verklaren, dat het geloof der drie leerstukken —

[1]) Archives israëlites. 12. 242. 1867. [2]) Archives israëlites. 10. 448.
[3]) » » 12. 533. 1868.

van de eenheid Gods, van zijne eeuwigheid en van de onsterfelijkheid der ziel — voldoende is om een goed Jood te zijn [1]). Zij voegen er bij: „elk onzer is zijn opperste rechter in geloofszaken [2])" en zij eischen van de Joden, van de Christenen en van de Mahomedanen, dat zij de oude vormen van eeredienst overboord werpen en dat zij allen zich in (tot) eene algemeene broederschap vereenigen [3])".

De anderen zijn meer terughoudend: zij noemen den Talmud niet meer goddelijk, maar eerwaardig. Volgens hen is de Talmud niet meer het gewijde wetboek in Israël, maar slechts een kostbaar boek voor een Jood. Zij doen hun best om het als vrij van elken smet onder de oogen van het publiek te brengen. Toch erkennen zij in hunne wetenschappelijke werken, dat de Talmud niets is als een *mengelmoes*, een *samenraapsel* van verhevene en gewone zaken, van Joodsche en Heidensche grondbeginselen en vooral, dat hij vol is van alles behalve liefderijke eischen en voorschriften tegenover andere volkeren en andere godsdiensten [4]). Zonder volstrekt het geopenbaarde karakter van den Bijbel te loochenen, staan zij uit alle macht de algemeene menschenliefde voor als het gronddenkbeeld van het Jodendom.

Beide strekkingen zijn gelijkelijk onhoudbaar. De laatste, die halverwege blijft stilstaan, draagt de eerste in zich en leidt, met onweerstaanbare logika er vroeg, of laat heen. Ze komen voort uit dezelfde bron, ze hebben denzelfden oorsprong. Tot beide richt in „het Israëlitisch Heelal" eene orthodoxe stem dit verwijt [5]): „Mozes en de Talmud vallen niet meer in uwen smaak"; „het [6]) Jodendom is voor u geen godsdienst meer, maar een verouderd ding, eene doode zaak; gij plaatst u op het terrein van het heidendom, in plaats van wacht te houden voor de Heilige stad Jeruzalem".

Het orthodoxe Jodendom nam — niet zonder reden — aan, dat er een goddelijk gezag noodig was om het geweten te besturen, om den waren zin van het woord Gods te verklaren en het in eene

---

[1]) Archives israëlites. 3. 118 f. [2]) Id. 15. 677. 1867.
[3]) » » 14. 628 f. 1866.
[4]) Graetz, Gesch. der Juden. IV. 410.
[5]) Archives israëlites. 12. 563. 1866. [6]) Id. 538 f.

juiste toepassing bij de verschillende levenstoestanden, vooral tegenover de hartstochten en vooroordeelen, die zoo vaak het oordeel der enkelen verduisteren. De oude synagoog had voor gewoon gezag in leerzaken de priesterschap, maar de profeten moesten op eene bijzondere wijze de bewaarders van het geloof zijn, — en de hoogepriester genoot persoonlijk het Goddelijk voorrecht van op onfeilbare wijze door den *Urim* en *Thummim* den wil des Allerhoogsten te kennen in alle zaken, die het algemeen welzijn der theocratie betroffen. Na Jezus Christus hield de synagoog dit grondbeginsel van levend gezag vast, maar ze strekte dit gezag uit tot elk harer leeraren in het bijzonder. — Ze ging zelfs zoover van de redeneeringen — zelfs de meest gewone — harer leeraren, ja, de meeningen, die met elkander openlijk in tweestrijd waren, *onfeilbaar te verklaren. Een matelooze trots* was de ziel dezer buitensporige leer, en zooals het gewoonlijk gebeurt, dat de trots wordt gevolgd of vergezeld door het grootste zedelijk verval, zoowel in theorie en praktijk, bracht het rabbijnendom eene zedeleer voort, die geheel en al op de heidensche zedeleer gelijkt; zij vormt een *stelselmatig* geheel, waarin leugen en valschheid, diefstal, moord en echtbreuk worden geoorloofd. De farizeën zijn de vaders van dit afschuwlijk monster, en het is licht te vatten, waarom de Zaligmaker hen aangeduid heeft als een adderen-ras en Satanskinderen. Maar moeilijk is het te begrijpen, waarom een verstandige Jood niet erkent, dat Israël door Jezus Christus te verwerpen de waarheid verwierp.

Bovenstaande zijn gevolgtrekkingen, die noodzakelijk voortvloeien uit het onderzoek der schriften, welke de Joodsche geleerden ons aanbieden, en men moet toestemmen, dat de Jood, dien de tegenwoordige beweging niet tot de Kerk van den Nazareër voert, op de ontkenning van alle openbaring, zelfs die van het Oude Testament moet schipbreuk lijden, en in den afgrond van het rationalismus moet vergaan.

Die overwegingen rechtvaardigen ten volle onze bedoeling van de afdwalingen van het rabbinismus duidelijk aan het daglicht te brengen en aldus het geweten der kinderen van Israël wakker te schudden.

Als de Jood-hervormer ons tegenvoert, dat hij het rabbinismus niet als goddelijk beschouwd, antwoorden wij hem: gij wilt uwe

ziel in de synagoog redden, maar vergeet niet, dat men den boom aan zijne vruchten kent. Gij moet toestemmen, zoowel als uwe orthodoxe broeders, dat de synagoge, die dergelijke monsters het aanzijn gaf, uw heil niet kan verzekeren, evenmin als de wijsgeer, die na eerst Hercules aanbeden te hebben en in hem den Eeuwige niet vond, zijn afgodsbeeld verbrandde, zeggende: „Komaan, Hercules, doe nu uw dertiende werk en help mij mijne rapen koken".

Zoowel de wijsgeer door zijn afgodendienst, als de synagoge door hare heidensch gewordene leer is een feilbaar gezag, onderworpen aan dwaling en niet in staat om de waarheid te geven, zooals het geweten ze eischt — zuiver en vlekkeloos. — Door voort te gaan zich nog altijd als opperste rechter in zake des heils te beschouwen, bouwen zij onder een anderen naam het afgodsbeeld op dat zij ten vure hadden gedoemd. Onder den nieuwen naam van philantropie (menschenmin) verbergt zich de volledige ellende van het *genus humanum*, van dat menschdom, dat zich zelf genoeg is, dat zich zelf aanbidt en dat aldus overgeleverd is aan de slavernij der dwaling en der zonde. Op de tweede plaats moet ge toestemmen, dat de synagoge het slachtoffer der dwaling is geworden, juist omdat ze den Christus verworpen heeft. Sedert dien tijd heeft ze die godslasterende leer en zedeleer, die in hare boeken gevonden wordt, voortgebracht.

Vervolgens, let er wel op, waarde lezer, al zegt de Jood-reformist, dat de Talmud voor hem het boek der wet niet is, neemt hij er — bij voorkomende gevallen — zijn toevlucht heen, als zijnde dit boek zijn wetboek en hij plaatst het boven den Bijbel. Men moet de leerstellingen niet vergeten, waarin de rabbijnen en geestelijke overheid van Israël zijn opgevoed en onderwezen. 't Is de Talmud, die het voornaamste voorwerp van studie is in de seminariën der rabbijnen. In vele steden bestaan talmudistische genootschappen, die, onder het bestuur der rabbijnen, hare leden tot de vlijtige lezing van den Talmud aanwakkeren. Zulk genootschap bestaat te Berlijn sedert 33 jaar. Alle avonden vereenigen zich de leden om den Talmud, „het heilige boek" te bestudeeren. Alhoewel vele handeldrijvende Joden den Talmud niet met eigen oogen lezen, vinden ze toch broeders genoeg in Israël, die zorg dragen om hun in te prenten, wat de Talmud leert. En waarom

dat alles, zoo niet om de talmudistische leerstellingen in praktijk te brengen. En daarmede stemt ten volle overeen, wat de reeds aangehaalde *Revue* der Joden-reformisten stellig verklaart: „Wat den Talmud betreft, wij erkennen zijne volstrekte meerderheid boven den Bijbel van Mozes [1]". En inderdaad Dr. Kroner gaat eveneens met de oude leer mede, dat de Talmud boven den Bijbel staat. Herhaalde malen, keurt hij ten volle goed, dat hetgene de Talmud onderwijst in lijnrechte tegenspraak is met den Bijbel. Aldus neemt hij, alleen op gezag van den Talmud aan, „dat het geoorloofd is aan een Jood een niet-Jood te bestelen, of eene goja (niet-jodin) te verkrachten *en dat hij daarenboven in* dit geval voor Juda de verdienste eischt van den Bijbel door den Talmud te bewaren". Zonderling beweren. Het denkbeeld van naaste, dat in de oogen van God en bijgevolg in de oogen der wet, welke God door Mozes gegeven heeft, tot elken mensch moest worden uitgestrekt, is met één slag *tot den Jood in betrekking tot* andere Joden beperkt. Als de straf den Jood in zijne beurs of leven treffen moest, weet men zich te helpen; men bepaalt het denkbeeld van naaste tot den Jood alleen. Dit feit geeft ons een duidelijk bewijs, dat er een onfeilbaar gezag onder de menschen noodzakelijk is, om de beteekenis des Bijbels in zake van geloof en zeden te verklaren, en om hem te vrijwaren tegen elke valsche verklaring. Het zou daarenboven hoogst opmerkelijk zijn, dat het boek van een mensch bestemd was om de reinheid van een Goddelijk boek, zooals de Bijbel is, te bewaren.

II.

De naam Talmud.

De synagoge onzer dagen is het natuurlijk voortbrengsel der Farizeesche school, de wettige erfgename van alle leerstellingen, die de Farizeën tijdens Jezus Christus en later onder de Joden hebben verspreid.

Om het in vergetelheid raken dezer leerstellingen te voorkomen, stelde een rabbijn, Judas genaamd er, *ongeveer* 150 jaren n. Chr. een boek van samen dat MIZNA werd genoemd. Nu beteekent Mizna

---

[1]) Arch. isr. 25. 150. 1864.

de wet herhaald, hervat, de tweede wet, omdat de eerste wet, die der vijf boeken Mozes', er eenigermate in wordt herhaald. Want het doel der Mizna was de moeielijkheden der eerste wet te verklaren in hare zuiverste beteekenis en er de beweerde leemten in aan te vullen.

In de volgende eeuwen, werd het boek Mizna verrijkt met verschillende toelichtingen, verklaringen, ophelderingen door de Joodsche scholen van Palestina en Babylon. Die toelichtingen van Mizna heeten de Gemara, en de Gemara, vereenigd met de Mizna, draagt den naam van Talmud, d. w. z. het boek der leerstellingen en zedeleer der Joden. De toelichtingen, die ongeveer 230 jaren n. Chr. in Palestina verschenen en één deel vormen, dragen den naam van Talmud van Jeruzalem; de Gemara van Babylon, met of zonder Mizna, werd de Talmud van Babylon genoemd. Hij werd voltooid ongeveer 500 jaren na J. C. en bevat 14 deelen in-folio.

De Joden houden zich vooral bezig met den Talmud van Babylon, en deze wordt altijd bedoeld, wanneer men niet uitdrukkelijk dien van Jeruzalem aanwijst. Wanneer men een in den loop der vorige eeuw gedrukten Talmud ter hand neemt, is men verwonderd er eene menigte wit gelaten of door een cirkel geteekende bladzijden in te vinden. In de oude uitgaven, waren deze plaatsen opgevuld met beleedigingen van Christus, van de H. Maagd Maria en van de Apostelen, zoowel als met de verklaring, dat men door de niet-Joden vooral de Christenen moest verstaan. Toen dezen hiervan kennis kregen en aan hunne verontwaardiging lucht gaven, beval de Joodsche synode van Polen, in 1691, voortaan deze passages door ledige bladzijden of een cirkel te vervangen en mondeling in de scholen te onderwijzen wat op de Christenen betrekking had, zooals b. v. dat de Christenen bedorven waren, en men ten opzichte van hen noch rechtvaardigheid, noch liefde behoefde in acht te nemen [1]). Advokaat Hartw. Rodowsky maakt de opmerking [2]), dat de ondervinding tot op den dag van heden geleerd heeft, dat er Joden zijn, die nooit den Talmud gelezen hebben, maar dat evenwel de verderfelijke grondbeginselen van den Talmud onder de

[1]) Cf. de Mousseaux »Le Juif" etc. Paris, pag. 100.

[2]) N. Jud. pag. 174.

geloofsgenooten worden verspreid door hen die ze kennen en dat ze door genen worden aangenomen als goddelijke voorschriften en gewetensvol worden gevolgd. Wij bemerken ten slotte, dat de uitgaven van Weenen (volledige uitgave), van Amsterdam 1644 (reeds aanzienlijk verminkt), die van Sulzbach (1769), van Warschau (1863), van Praag (1839), (alle verminkt), tot samenstelling van dit boek hebben gediend. De wijze van aanhaling is dezelfde voor alle uitgaven. Eene aanhaling met *Ven.* beteekent, dat ze gewoonlijk in de nieuwe uitgaven ontbreekt.

III.

De Tamud wordt door de Joden als een goddelijk boek beschouwd.

I. Ten allen tijde hebben de Joden, eenige scheurmakers daargelaten, den Talmud over 't algemeen als een goddelijk boek beschouwd, zoowel als de Bijbel van het Oude Testament en wanneer men de zaak op den keper beschouwd, zal men gewaar worden, dat zij den Talmud boven den Bijbel hebben geplaatst. De Talmud [1]) beweert, dat zijne verschillende verdeelingen reeds waren aangeduid in het boek Isaia 33:6. Eveneens zegt hij [2]): „De woorden der gesproken leer zijn gelijk aan de wet.” En elders [3]): „De Bijbel gelijkt het water, de Mizna den wijn, de Gemara den geurigen wijn. Evenmin als de wereld kan bestaan zonder water, wijn en geurigen wijn, evenmin kan de wereld zijn zonder Bijbel, zonder Mizna, zonder Gemara. De Wet gelijkt het zout, de Mizna den peper en de Gemara de aroma en de wereld kan niet bestaan zonder zout, enz.”

En nog [4]): „Zij die den Bijbel bestudeeren, beoefenen eene zaak, die eene deugd of die geene deugd is; zij die de Mizna bestudeeren beoefenen eene deugd en zullen er voor beloond worden, maar zij die de Gemara bestudeeren, beoefenen de hoogste deugd.” [5]) „Hij die de woorden der rabbijnen veracht is de dood waardig” en [6]) „indien de mensch overgaat van de uitspraken en leeringen des

---

[1]) Tract., Sab. Fol. 31a.
[2]) Tract., Roz Ha-Zanna. Fol. 19a.
[3]) Masech. Sopharim, 13b.
[4]) Tract. Bab. Mez. Fol. 33a.
[5]) Tract. Erûbin, Fol. 21b.
[6]) Tract. Chag., Fol. 10b.

Talmuds naar den Bijbel, zal geen geluk meer hebben." En [1]: „De woorden des schrijvers van den Talmud zijn zoeter dan die der Wet", zoodat [2]) „de zonden tegen den Talmud zwaarder zijn dan die tegen den Bijbel."

Met deze getuigenis van den Talmud over zich zelf, stemt die der andere rabbijnen of wetgeleerden in Israël overeen. Wij lezen bij een hunner [3]): „Men moet geen omgang hebben met dengene, die den Bijbel en de Mizna in handen neemt en niet den Talmud." „Mijn [4]) zoon, geef meer acht op de woorden der rabbijnen dan op de woorden der Wet." Elders [5]) om dezen zin te verklaren: „De mensch leeft niet van brood alleen," enz., wordt gezegd, dat het brood de Bijbel beteekent, en „alles wat voortkomt uit den mond Gods" beteekent de Hallakhoth, d. w. z. de uitspraken, en de Aggaden, d. w. z. de vertelsels en fabelen van den Talmud. In een rabbinistisch werk van 1500 vindt men de bevestiging dezer uitspraak: „Hij die den Bijbel leest zonder Mizna en zonder Gemara is gelijk aan eenen die God niet heeft." Er wordt bepaald geleerd [7]), dat op den berg Sinaï God de wet had gegeven volgens den geest van den Bijbel, van de Mizna en van de Gemara, met de Aggaden, maar dat God den Talmud mondeling aan Mozes had willen geven, opdat er een verschil zou bestaan tusschen Israël en de afgodendienaars, ingeval de volkeren der aarde Israël schatplichtig zouden maken — en daarenboven ook [8]), omdat als hij den Talmud had willen schrijven, zijne uitgebreidheid grooter zou geworden zijn dan de geheele aarde.

Het is niet zonder reden, dat wij over het gezag van den Talmud ook twee der rabbijnen aanhalen, die den Talmud niet hebben saamgesteld. Wij zullen van den eenen kant zien dat in den grond der zaak — wijl de Talmud, ter oorzake van zijnen inhoud, het woord Gods niet zijn kan — de rabbijnen van alle tijden elkander gelijken en van den anderen kant, dat de stellige leer

---

[1]) Talmud Jeruz »Tract. Berachoth," Pereq 1.
[2]) Tract. Sanhedrin, Fol. 88b. [3]) Sepher Cad Haquemach, Fol. 77 c. 3.
[4]) Talm. Tract. Erûbin. Fol 21b, cf. Tract. Gittin. Fol. 59b.
[5]) Sepher Menorath Ha-Maor. 8. 5. [6]) Sepher Zafare Zedeq, fol. 9.
[7]) Talmud., Tract. Berachoth l. c. en Midraz Zemoth rabba. par. 47.
[8]) Jalqut Simeoni. 22.

der Joden aan de rabbijnen tot op den huidigen dag een goddelijk gezag toekent, zoodat al wat zij zeggen, het woord Gods is.

Rabbi Menachem [1]) schrijft, dat God de rabbijnen op aarde geraadpleegd had, telken male, dat eene ernstige kwestie betreffende een punt der Wet in den hemel ter sprake kwam. En de Talmud [2]) zegt — door eene valsche uitlegging van Spr. 11:25 — dat de gestorven rabbijnen de uitverkorenen in den hemel onderwezen. Een Joodsch werk [3]) van het jaar 1590 zegt: „Men moet weten, dat de woorden der rabbijnen liefelijker zijn dan die der profeten" en [4]) „de gewone gesprekken der rabbijnen moeten geacht worden als de geheele Wet." Elders [5]) lezen wij: „De woorden der rabbijnen zijn de woorden van den levenden God." „Indien [6]) een rabbijn u zegt, dat uwe rechterhand de linker is, moet gij deze woorden gelooven." Maimonides [7]) zegt: „De vreeze des rabbijns is de vreeze Gods."

De Talmud zelf verklaart [8]). „Hij die zijn rabbijn of meester *tegenspreekt*, *met hem* redetwist of tegen hem mort, doet niets anders dan de goddelijke majesteit tegenspreken, met haar redetwisten is tegen haar morren".

Maar, daar het voorkomt, dat de rabbijnen elkander tegenspreken, heeft Menachem [9]) deze moeielijkheid voorkomen door de ongeloofelijke verklaring „dat alle woorden der rabbijnen, het doet er niets toe van welken tijd of welk geslacht, de woorden Gods waren, evengoed als de woorden der profeten, zelfs dan wanneer zij met elkander in tegenspraak zouden zijn, dat derhalve hij, die de rabbijnen tegenspreekt, met hen redetwist of tegen hen mort, tegen God zelf redetwist en mort. Vele andere Joodsche boeken [10]) leeren, dat zelfs de geheel en al met elkander in strijd zijnde woorden en verklaringen der rabbijnen van den hemel komen en dat al wie met die woorden den spot drijft, in de hel zal worden

---

[1]) Ad Pent., par. 28, Fol. 129. kol. 3. [2]) Tract Sanhedrin, Fol. 92a.
[3]) Sepher Caphtor U-perach, Fol 121. [4]) Midraz Mizle Fol. 1.
[5]) Bachai ad Pent. Fol. 201. kol. 4. [6]) Razi, ad Deuter. XVII. 11.
[7]) Jaz Chaz. hilch. Talm. Thorâ. Pereq 5. 1.
[8]) Tract. Sanhedrin. Fol. 110a. [9]) Ad Exod. XX. 1. Fol. 98.
[10]) Leb Arije (ed. Ven. 1650). Fol. 96. kol. 4; Meggale Ammûqoth. Fol. 3; Jalqut Chad. (ed. Krakau, 1595). Fol. 155, kol. 1, enz. enz.

gestraft. De rabbijnen, die den Talmud samenstelden, eischen hetzelfde geloof, dezelfde instemming met hunne met elkander in tegenspraak zijnde leeringen. Aldus bevat de Talmud een lang verhaal over de aanhoudende redetwisten tusschen de scholen Hillel en Sammaï.

Gaat het dus over een kameel of eene vlieg, over ernstige of nietige zaken, de meeningen der beide scholen staan altijd tegenover elkander en toch zegt de Talmud [1]: „De beide meeningen zijn het woord Gods, die van Sammaï en die van Hillel". Op een ander punt zijn de meeningen weder in tegenspraak en op de vraag, hoe men de waarheid der Wet zou kunnen herkennen, antwoordt de Talmud [2]: „Het is God, die alle woorden gesproken heeft, verschaf u dus ooren gelijk aan een trechter en een hart dat de woorden hoort van hen die verbieden en van hen die veroorloven". Dat komt neer op: „Wijl alles goddelijk woord is, doe wat uw hart verlangt, naar gelang de uitvoering er van mogelijk is" [3]). Dat eene edele stem der oude of nieuwere tijden zich voor recht en waarheid in den schoot van het rabbinismus verheffe, de Talmud-jood zal er geen rekening mede behoeven te houden, omdat de met elkander in tegenspraak zijnde leerstellingen der rabbijnen gelijkelijk goddelijk zijn. Ook aarzelt de Talmud niet driestweg te verklaren [4]) *dat het geoorloofd is te zondigen mits men het in het verborgen doe.* Na aldus aangetoond te hebben, dat de rabbijnen van den Talmud en hunne opvolgers zich zonder onderscheid goddelijk beschouwen en verklaren, dat de voor het verstand schreeuwende tegenstrijdigheden goddelijk woord zijn, zullen wij hen met het zelfde respect behandelen, wij zullen beiden hooren in het overzicht, dat wij van de voornaamste hoofdstukken der geloofs- en zedeleer van den Talmud-jood zullen geven.

---

[1]) Tract. Erûbin. fol. 13b.

[2]) Tract. Chag. fol. 3b.

[3]) Cf. Tract. Chûllin. Fol. 43b; Tract. Jebammoth. Fol. 32b; Razi ad Jebam., Fol. 33a en Tosaphoth ad Tract. Zebûoth. Fol. 26a.

[4]) Tract. Chag., Fol. 16a en Tract. Qiddûzin, Fol. 40a, Cf. Tosaphoth ad Tract. Chag. l. c.

B.

DE VERDORVEN DOGMATISCHE LEER VAN DEN TALMUD-JOOD.

I.

Over God.

De Talmud [1]) zegt: De dag heeft 12 uren; gedurende de drie eerste uren, zit God neder en bestudeert de Wet; gedurende de drie volgende uren oordeelt hij de wereld, vervolgens gedurende drie uren voedt hij de wereld en gedurende de laatste drie uren zit hij neder en speelt met Leviathan, den Koning der visschen. En gedurende den nacht, voegt Menachem hierbij, bestudeert hij den Talmud. De hooge school, waarin God in den hemel met de Engelen studeert, is, volgens den Talmud, insgelijks geopend voor Asmodee, den Koning der duivelen, die elken dag naar het uitspansel opstijgt om er te leeren. Wat Leviathan betreft, verklaart de Talmud [4]), dat een visch van 300 mijlen lang door zijn muil kan gaan, maar dat ter oorzake dezer ontzettende grootte God de vrouw aan Leviathan heeft moeten ontnemen, anders zou de wereld door reusachtige monsters zijn bevolkt geworden, die alles zouden hebben verwoest, dat om die reden God hem ontmand heeft en de vrouw gedood ten einde zij tot maaltijd zou strekken voor de rechtvaardigen in het Paradijs.

Toch [5]) heeft het spel met Leviathan slechts tot aan de verwoesting des tempels geduurd. Sedert dien tijd speelt God niet meer, en hij danst niet meer, zooals hij met Eva had gedaan, wier toilet hij maakte en wier haren hij vlocht [6]). Sedert [7]) de

---

[1]) Tract. Ab. Zar., Fol. 3b. [2]) Ad Pent., Fol. 97,3. Cf. Targûm ad cant. V. 10.
[3]) Tract. Gittin. Fol. 68a. [4]) Tract. Baba Bathra. Fol. 74a en b.
[5]) Tract. Baba Bathra. Fol. 74a en b.
[6]) Tract. Berachoth. Fol. 61a. [7]) Tract. Chag. Fol. 5b.

verwoesting des tempels, treurt God veeleer, omdat hij zwaar gezondigd heeft. Die zonde drukt hem zoo zwaar op het geweten, dat volgens den Talmud [1]) hij gedurende 3 deelen van den nacht overeind zit en brult als een leeuw, uitroepende: „Wee mijner, want ik heb veroorloofd, dat men mijn huis verwoestte, mijn tempel verbrandde en mijne kinderen wegvoerde." Sedert dien tijd [2]), beslaat hij in de wereld, die hij tevoren geheel vervulde, niet meer dan 4 ellen plaats. Wanneer [3]) men hem lofzangen toezingt, moet hij het hoofd schudden en zeggen: „Gelukkig de Koning, dien men in zijn huis prijst! maar welke straf verdient de vader, die duldt dat men zijne kinderen in de ellende stort"? Om het groote berouw van God wel te kunnen schatten, moet men weten, dat de leeuw, wiens gebrul hij navolgt, uit het bosch Elaï gekomen is. Op zekeren dag wilde de Romeinsche Keizer den leeuw zien. Men liet hem halen en toen hij slechts 400 mijlen van den Keizer verwijderd was, brulde hij met zulke kracht, dat alle zwangere vrouwen miskraamden en dat alle muren van Rome instortten en toen hij slechts 300 mijlen maar verwijderd was, brulde hij opnieuw met zulke kracht, dat den menschen de tanden uit den mond vielen en de Keizer van zijn troon rolde. Deze gaf bevel den leeuw terug te brengen [4]).

Volgens den Talmud [5]) berouwt den heiligen God de verdrijving der Joden om eene andere, bijzondere beweegreden. Elken dag laat hij met zulk geraas twee dikke tranen in de zee vallen, dat het geraas ervan van het eene einde der wereld tot het andere wordt gehoord; zelfs komen er aardbevingen voort uit den val dier tranen.

Verder [6]) heeft ook de maan den heiligen God verwijtingen gedaan omdat hij haar kleiner schiep dan de zon. God moest eischen: Pleeg een zoenoffer voor mij, omdat ik de maan kleiner heb gemaakt dan de zon. De heilige God is ook niet beveiligd tegen de onbedachtzaamheid: immers wanneer hij gram wordt, handelt hij

---

[1]) Tract. Berachoth. Fol. 3a. [2]) Tract. Berachoth. Fol. 3a.
[3]) Tract. Berachoth. Fol. 3a. [4]) Tract. Chûllin. Fol. 59b.
[5]) Tract. Berachoth. Fol. 59a en Tract. Chag., Fol. 5b.
[6]) Tract. Chûllin, 60b, en Tract. Zebuoth. Fol. 9a.

onbedachtzaam. [1]). Hij heeft zelfs misbruik gemaakt van den eed; hij heeft een ernstig onrecht onder eede gestand gedaan, want, na gezworen te hebben, dat de Joden, die in de woestijn waren, geen deel zouden hebben aan het eeuwige leven, heeft hij zich zijnen eed berouwd en hem niet gehouden [2]). Eene andere plaats van den Talmud [3]) vermeldt, dat God van een anderen, door hem onbedachtzaam gezworen eed, moest ontbonden worden. Een [4]) wijze in Israël hoorde eens God uitroepen: Wee over mij! wie zal mij van mijn eed ontslaan? En toen de rabbijn dat aan zijne collega's verhaalde, noemden zij hem een ezel, omdat hij zelf God niet van dien eed ontbonden had. Toch [5]) bestaat er tusschen hemel en aarde een machtigen engel Mi genaamd, die de macht bezit den heiligen God van zijne eeden te ontbinden en van zijne beloften te ontslaan. Zoowel als God valsche eeden heeft gedaan, heeft hij gelogen om tusschen Abraham en Sara vrede te brengen — en het is om deze reden, voegt de Talmud er bij [7]) dat het om de liefde des vredes geoorloofd is te liegen.

De [8]) heilige God is ook de oorzaak van de zonden, die op aarde worden bedreven, omdat hij het is die de bedorven natuur van den mensch geschapen heeft; hij is het die de menschen tot de zonde heeft voorbeschikt [9]) en de Joden gedwongen heeft de wet te aanvaarden [10]). Nu zal men begrijpen, dat volgens den Talmud [11]) de echtbreuk van David en de misdaden der zonen van Heli geen zonden zijn.

II.

Over de engelen.

Eenige [12]) engelen zullen gedurende de geheele eeuwigheid leven, het zijn die welke den tweeden dag geschapen zijn, andere zullen

---

[1]) Tract. Ab. Zar., Fol. 2b. [2]) Tract. Sanhedrin. Fol. 110b.
[3]) Tract. Bab. Bathra. Fol. 74a. [4]) Tract. Bab. Bathra. Fol. 74a.
[5]) Sepher Meg. Ammûqoth. Fol. 1 kol. 4.
[6]) Tract. Baba Mez. Fol. 74a. [7]) Tract. Baba Mez. Fol. 74a.
[8]) Tract. Berachoth. Fol. 32a en 61a en Tract. Sûcca. Fol. 53b.
[9]) Tract. Ab. Zar. Fol. 4b.
[10]) Tract. Sab. Fol. 88a en Tract. Ab. Zar., Fol. 2b.
[11]) Tract. Sab. Fol. 55b en 56a. [12]) Bachai. Fol. 37. kol. 4.

vergaan, het zijn die welke den vijfden dag geschapen zijn. Nog heden en voortdurend worden nieuwe troepen engelen uit den vuurkolk geschapen; zij zingen — zegt de Talmud [1]) — een lofzang ter eere Gods en verdwijnen dan. Met den kleinen vinger [2]) heeft God een geheelen troep engelen verbrand. Bij [3]) elk woord dat God spreekt wordt een nieuwe engel geschapen. 21000 engelen zijn de hoeders der planten, waarvan er 21000 op aarde gevonden worden. [4]). De engel van den hagel heet Jorkemo [5]). Michaël is de prins der hemelen; Gabriël van 't vuur en van de rijpe vruchten. Er zijn [6]) bijzondere engelen voor de goede en de kwade liefde, voor de gunsten en genaden, voor de vogelen en visschen, voor de winden, voor de wilde dieren, voor de geneeskrachten, voor de zon, maan en sterren. De rabbijnen kennen de namen van al deze engelen [7]). Goede engelen zijn — volgens Maimonides [8]) — de zielen der hemellichamen en 't is te dier oorzake, dat deze lichamen verstand hebben om de zaken te herkennen en te onderscheiden.

De voornaamste bezigheid der engelen, gedurende den nacht is den slaap der menschen gereed te maken. [9]) Het overige van den tijd bidden zij voor de menschen en deze zijn verplicht hen in te roepen. Maar volgens den Talmud [10]) verstaan de engelen noch Syriaksch noch Kaldeeuwsch, zoodat de kinderen van Israël die talen niet moeten spreken, wanneer zij hun iets willen aanbevelen. Deze [11]) onbekendheid heeft intusschen één voordeel: de Joden hebben een uitmuntend gebed, dat zij in het Kaldeeuwsch opzeggen, ten einde — volgens de bemerking van den Tosaphot [12]) — de uitnemendheid van dit gebed de ijverzucht der engelen niet

---

[1]) Tract. Chag. Fol. 14a. [2]) Pesiqtha Rabbathi. Fol. 35b.

[3]) Tract. Chag. l. c. [4]) Meg. cAmmuqoth. Fol. 32 en 107.

[5]) Tract. Pesachim. Fol. 118 en Tract. Sanhedrin. Fol. 95 (Razi); Sepher cAmmûde Zib'ah, Fol. 49.

[6]) Tract. Perachim. Fol. 188 en Tract. Sanhudrin. Fol. 95 (Razi): Sepher cAmmûde Zib'ah. Fol. 49. [7]) Berith Mennûcha. Fol, 37 kol. 1.

[8]) Morê Nebochim, II. 5 Fol. 61 en Bachaï ad Pent. Fol. 9.

[9]) Jalqût Chald. Fol. 118.

[10]) Tract. Sab. Fol. 126—2. Z. Thosaphoth. a. l.

[11]) Thosaphoth ad Tract. Berachoth. Fol. 3a.

[12]) Thosaphoth ad Tract. Berachoth. Fol. 3a.

opwekke. Andere rabbijnen [1]) zeggen, dat de engelen alle talen verstaan, maar dat zij een afschuw hebben van het Syriaksch en Kaldeeuwsch en daaraan geen de minste aandacht schenken.

III.

Over de duivels.

's Vrijdags avonds schiep God de menschen [2]). Bij het naderen van den Sabbath kwam hij tijd te kort hun een kleed, een lichaam te geven. Volgens anderen [3]) gaf hij hun geen lichaam, omdat zij er zich tegen verzet hadden, dat de mensch er een ontving. Het eigenlijke [4]) van den duivel bestaat uit vuur en water; eenige zijn gemaakt uit lucht, anderen uit aarde en de zielen der duivelen zijn van een stof, die onder de maan gevonden wordt en tot niets dient [5]).

Eenige [6]) duivels stammen van Adam af, die — beladen met den vloek Gods — weigerde zich met Eva te vereenigen, om geen kinderen des ongeluks voort te brengen. Twee vrouwen van duivels verschenen hem en ontvingen van hem nieuwe duivels. Volgens den Talmud [7]) heeft Adam gedurende 130 jaren bij Lilith, eene vrouw van onderscheiding onder de duivels, slechts geesten, duivels en nachtspoken verwekt. Overigens [8]) heeft ook Eva gedurende 130 jaren, slechts duivels ter wereld gebracht; zij was gedwongen geworden de vrouw van mannelijke duivels te zijn. De Talmud [9]) beweert, dat de duivels onderling vruchtbaar zijn, dat zij zich vermenigvuldigen, dat ze eten en drinken als de menschen en dat er velen — evenals de menschen — sterven.

Vier vrouwen zijn vermaard als vrouwen van duivels. Men zegt [10]) van Salomon, dat hij macht op haar had, dat hij haar zijne dienaressen noemde en naar zijn verlangen gebruik van haar

---

[1]) Jalqût Chad. Fol. 117. kol. 3. [2]) Jalqût Chad. Fol. 107.

[3]) Jalqût Chad. Fol. 115 en 116.

[4]) Sepher Nizmath Chaijm., Fol. 117. kol. 2.

[5]) Sepher Tûb Ha-arez. Fol. 9b.

[6]) Jalqût Reûbeni. III. [7]) Tract. Erûbin. Fol. 18b.

[8]) Bachaï. Fol. 16a en Sepher Nizmath Chaijm. Fol. 114b.

[9]) Tract. Chag. Fol. 16a.

[10]) Sepher Ha-Nechamâ. Fol. 28a.

maakte. Volgens den Talmud [1]) gaat een dier vrouwen Donderdag en Sabbath nacht uit met 180000 zeer kwaaddoende duivels. Deze vrouw en hare dochters zijn vooral de vrouwen van den duivel Sammaël. Eene [2]) andere dezer vier, Lilith, was ongehoorzaam jegens Adam, haren echtgenoot. Tot hare straf sterven dagelijks honderd harer kinderen. Zij moest daarenboven beloven, krachtens drie namen van engelen, de kleine kinderen over welke zij macht had niet te dooden. Lilith, [3]) vergezeld van 480 geesten der verdoemenis, brult aanhoudend. De derde [4]) dezer vier vrouwen danst onophoudelijk. Zij wordt steeds van 479 kwade geesten gevolgd.

Even als door Adam, worden nog thans voortdurend nieuwe duivels zonder ophouden voortgebracht. Maar het verhaal dier afschuwelijkheden boezemt ons afkeer in. Verder kan de mensch [5]) vele dier duivels vernietigen b. v. door zijn best te doen Paaschbrood te bakken. Om [6]) hen in het leven te behouden heeft Noë eenige dier sterfelijke duivels met zich in de ark genomen.

Ziehier wat wij aangaande het verblijf der duivels vernemen. Er zijn er [7]) die in de lucht wonen en de droomen der menschen voortbrengen. Andere bevinden zich in de afgronden der zee en zij zouden de aarde verwoesten, indien zij vrijgelaten werden en eindelijk andere wonen in de Joden en zijn oorzaak van dezer zonden.

Volgens het zeggen van den Talmud [8]) dansen de duivelen ook tusschen de horens van een os, die uit het water komt en te midden eener troep vrouwen, die van eene begrafenis terugkeert. [9]). De [10]) duivelen zijn gaarne in de nabijheid der rabbijnen, omdat een dor veld naar den regen verlangt. Zij [11]) houden zich ook op op de notenboomen, onder welke het gevaarlijk is te gaan liggen slapen, omdat elk blad van den duivel bezeten is. Twee [12]) vermaarde duivels, Asa en Asaël, wonen in de sombere gebergten van het Oosten.

---

[1]) Tract. Perachim. Fol. 112b. [2]) Sepher Ben Sira. Fol. 9a en b.
[3]) Sepher Ben Sira. Fol. 9a en b. [4]) Jalqût Chad. Fol. 108. kol. 3.
[5]) Zohar, Par. Vajzlach. [6]) Sepher Nizmath Chaijm. Fol. 115. kol. 3.
[7]) Bachaï. Fol. 90a. [8]) Tract. Pesachim. Fol. 112b.
[9]) Z. Jore Dea § 359. [10]) Tract. Berachoth. Fol. 6a.
[11]) Jalqût Chad., Fol. 108b.
[12]) Emmeg Ha-melech, Fol. 68a en 132a.

Het is van hen dat Balaâm, Job en Jethro hebben leeren tooveren, het is door hen dat Salomon over de vogelen en over alle duivels heerschte en dat hij de koningin van Saba noodzaakte hem te komen bezoeken.

Ter oorzake der duivels, moet niemand zich op eenzame plaatsen begeven, of zich bij wassende of afgaande maan alleen bevinden, noch iemand gedurende den nacht groeten, want — volgens de woorden van den Talmud — kon hij wien men groette, wel een duivel zijn. Men moet zich 's morgens vroegtijdig de handen wasschen, want de onzuivere geest, verblijft op onzuivere handen — En vele dwaasheden van denzelfden aard. Wij bezitten geheele boeken over in Joodsche geschriften aangehaalde bijgeloovigheid en tooverijen. Een Fransche Jood, meester in de tooverkunst, genaamd Eliphas Levi, beschouwt den Talmud als het grondboek der Tooverkunst [1]). We willen slechts eenige trekken van de groote Talmud toovenaars aanhalen. Volgens het verhaal van dezen [2]) bezat een der stichters van het Talmudismus het geheim een anderen mensch te scheppen als hij er eenen gedood had. In [3]) gezelschap van een anderen rabbijn, maakte hij elken avond een kalf van drie jaar en at het met goeden eetlust op. Een [4]) ander Talmud-rabbijn kende de kunst van pompoenen en meloenen in herten en reebokken te veranderen. Rabbi Eliëzer [5]) kon de velden betooveren, zoodat ze pompoenen voortbrachten. Rabbi [6]) Jannaï veranderde het water in schorpioenen en eene vrouw in eenen ezel, opwelken hij naar de markt reed. Zelfs [7]) aartsvader Abraham heeft de tooverkunst beoefend en ze aan anderen geleerd. Hij [8]) droeg een kostbaren steen aan den hals, waarmede hij zieken kon genezen. Verder hadden de Talmud-rabbijnen eenen kostbaren steen, die hun diende om het gestorvene weder tot het leven terug te roepen.

---

[1]) Eliphas, hist. de la Magie. (Paris, 1860).

[2]) Tract. Sanhedrin. Fol. 65b en Tract. Meggillâ. Fol. 7b.

[3]) Tract. Sanhedrin. l. c.

[4]) Talm. Jerus., Tract. Sanhedrin, Pereq VII.

[5]) Tract. Sanhedrin Ftl. 69a.

[6]) id. Fol. 67b en Masech Sopharim 13.

[7]) id. Fol. 91a.

[8]) Tract. Baba Bathra. Fol. 19b.

Een [1]) rabbijn raakte zelfs met den steen gedroogde en gezouten vogels aan, wat voor gevolg had, dat ze tot het leven terugkeerden en heenvlogen.

IV.

Mysteriën.

De Jood Fabius van Lyon, zeide in eene redevoering [2]) bij gelegenheid van het Joodsche Nieuwjaarsfeest in 1842, dat de Joodsche godsdienst zich van den Christen godsdienst hierin onderscheidde, dat hij geene mysteriën had, dat alles erin zuivere rede en licht was, dat voor de Christenen integendeel zich alles in deze woorden liet samenvatten: „Zwijg rede en laat de dwaasheid spreken."

Men behoeft den Talmud slechts open te slaan, om deze bewering op hare waarde terug te brengen. In den Talmud [3]) staat onder andere: „Na al het stof der wereld verzameld te hebben, maakte God er eene groote massa van. Deze massa veranderde zich in een mensch, eerst in een dubbel-mensch, in een mensch met twee aangezichten. God sneed dien mensch in twee deelen om Adam en Eva te hebben. Adam [4]) was zoo groot, dat zijn hoofd tot het uitspansel reikte. Wanneer hij nederlag reikten zijne voeten tot het uiterste westen en zijn hoofd tot het uiterste oosten.

God [5]) had voor Adam een kijkgat gemaakt, waardoor deze zijne blikken van het eene einde der wereld tot het andere kon slaan. Maar [6]) toen Adam gezondigd had, maakte God hem kleiner dan de meest gewone menschen.

Og [7]), de Koning van Basan, van wien in den Bijbel gesproken wordt, werd aldus genoemd, omdat hij Abraham bezig vond Paaschkoeken (in 't Hebreeuwsch: ùgga) te bakken. Tijdens [8]) den zond-

---

[1]) Baba Bathra. Fol. 74b.

[2]) Offrande au Dieu de l'Univers par Fabius, Lyon, 1842.

[3]) Tract. Berachoth. Fol. 61a. Tract. Erûbin. Fol. 18a en Tract. Sanhedrin. Fol. 38a en b.

[4]) Tract. Sanhedrin, l. c.

[5]) Tract. Chag. Fol. 12a.

[6]) Id.

[7]) Tosaphoth ad Tract. Nidda. Fol. 61a.

[8]) Tract. Zebachim. Fol. 113b

vloed werd Og door een rhinoceros, die ter zijde van de ark liep, gered. Het water in de nabijheid van deze was koud, en elders was het brandend heet. Og [1]) at alle dagen 2000 ossen en evenveel wild. Hij dronk 1000 maten.

Toen [2]) Israël naar Basan kwam, vernam Og, dat het kamp van Israël eene uitgestrektheid van 3 mijlen had. Hij rukte toen eene rots van 3 mijlen uit den grond en legde die op zijn hoofd; maar God liet mieren op de rots komen, die knagende er een gat in maakten, zoodat de rots rond den hals van Og viel en wijl zijne tanden door het kakebeen heen in de rots gedrongen waren, kon Og zijn hals niet meer terugtrekken.

Toen nam Mozes, die kwam opdagen, eene bijl van 10 el lengte, sprong 10 el hoog in de lucht en doodde Og door hem aan de enkels te treffen. En toch, wordt op eene andere plaats van den Talmud [3]) verhaald, dat Og levend het Paradijs is ingegaan. Verder leest men [4]) nog eens, dat rabbi Jochanan, het been van een doode gevonden hebbende, 3 mijlen ver langs dat been liep zonder aan het einde te kunnen komen. Dat was het been van Og van Basan.

Volgens den Talmud [5]) heeft Abraham zooveel gegeten en gedronken als 74 menschen samen, daarom was hij ook even sterk als 74 menschen. Maar vergeleken bij Og was hij klein. Toen Og op zekeren keer een tand verloor, maakte Abraham zich er een bed van. Toch twisten de rabbijnen met elkander, om te weten of uit dezen tand een bed of een armstoel werd [6]).

Wij bekennen ronduit, dat de Christenen dergelijke mysteriën niet hebben, noch wezenlijk, noch figuurlijk en zij toch ook komen uit het Oosten voort.

---

[1]) Masech. Sopharim. 14.
[2]) Tract. Berachoth. Fol. 54b.
[3]) Masech. Derech. Erez. IV.
[4]) Tract. Nidda. Fol. 24b.
[5]) Masech. Sopharim. l. c.
[6]) Masech. Sopharim. l. c.

V.

Over de zielen.

Alle [1]) zielen der menschen, die tot op het einde der wereld zullen bestaan, werden geschapen in de 6 dagen der schepping. God [2]) vereenigde ze in de schatkamer des hemels en het is daar uit, zooals „alle wetgeleerden van Israël leeraren [3])” dat hij er telkenmale eene laat uitgaan, als eene moeder een kind ter wereld brengt.

Volgens de Joodsche wetgeleerden [4]), schiep God 600000 jodenzielen, omdat elk vers van den Bijbel op 600000 wijzen kan worden opgevat, en elke dier opvattingen heeft betrekking op eene dezer zielen. De joodsche zielen [5]) hebben het voorrecht een deel van God te zijn, de zelfstandigheid van God te zijn, zooals de zoon de zelfstandigheid des vaders is. Het is [6]) om deze rede, dat eene jodenziel dierbaarder en aangenamer is aan God, dan alle zielen van de andere volkeren der aarde. Deze [7]) laatste stammen af van den duivel en gelijken [8]) op de zielen der beesten en der dieren. Het zaad van een vreemdeling (die geen Jood is) is volgens den Talmud [9]) slechts zaad van een beest. Op Sabbathdag, zegt hij [10]) voegt zich voor den Jood eene tweede ziel bij de eerste en deze tweede ziel, zegt Razi [11]) ontwikkelt en vermeerdert in den mensch den lust tot eten en drinken.

Na [12]) den dood gaat de ziel der Joden in een ander lichaam over; de zielen der gestorven voorvaderen bezielen de lichamen der kinderen, welke de moeders van een jonger geslacht in haren schoot dragen. Caïn [13]) had drie zielen: de eene ging over in Jethro, de

---

[1]) Sepher Nizmath Chaijm. Fol. 70b. [2]) Razi ad Tract. Chag. Fol. 5a.

[3]) Id. Fol. 72a.

[4]) Jalqût Chad. Fol, 155a en Zelâ. Fol. 262a.

[5]) Jalqût had. Fol. 155a en Zelâ. Fol. 262a.

[6]) Sefa Tal. Fol. Fol. 4 en Zela l. c.

[7]) Id. en Sepher Ha-nechamma. Fol. 221. kol. 4.

[8]) Jalqût Chad. Fol. 154b.

[9]) Tract. Jebammoth. Fol. 98a. Cf. Tosaphoth ad Tract. Kethûboth. Fol. 3b en Sanhedrin. Fol. 74b.

[10]) Tract. Ta'anith. Fol. 27b. [11]) Ad Tract. Ta'anith. l. c.

[12]) Sepher Nizmath Chaijm. Fol. 159a en Jalqût Reûbeni. 17.

[13]) Jalqût Chad. Fol. 9b.

tweede in Core en de derde in den Egyptenaar, dien Mozes doodde. De ziel [1]) van Japhet ging over in Samson, die van Tare in Job, die van Eva in Izaäk, die van de lichtekooi Rahab in Heber, de ziel van Saël in Heli en de ziel van Esaü, dien de Talmud [2]) ons voorstelt als een moordenaar en echtbreker, zooals de groote Abarbanel [3]) zegt, ging over in .... Jezus. De goddelooze Joden, b. v. zij die een anderen Israëliet hebben gedood of het Joodsche geloof verzaakt, worden na hunnen dood in planten en dieren gezonden, daarna worden zij gedurende 12 maanden gestraft in de hel. Na op nieuw geschapen te zijn, gaan ze, om verbeterd te worden, eerst in onbezielde dingen over, later in dieren, vervolgens in heidenen en eindelijk gaan ze op nieuw in Israëlieten [4]). Deze zielsverhuizing is een uitwerksel van de barmhartigheid Gods, die wil, dat geheel Israël het eeuwige leven zal genieten [5]).

VI.

Over het Paradijs en de Hel.

In het Paradijs [6]), zegt de Talmud, heerscht een zeer aangename geur. Op zekeren keer, spreidde de profeet Elias over den mantel van een Talmud-rabbijn bladeren uit van boomen uit het Paradijs, en toen de rabbijn zich den mantel weder omhing, bleef de geur eraan kleven. De rabbijn zou zijn mantel voor 150 thalers hebben kunnen verkoopen. Zooals wij reeds gezegd hebben, eten de rechtvaardigen in den hemel het gezouten en ingemaakte vleesch van de vrouw van Leviathan.

Men [7]) eet er ook het vleesch van eenen grooten, wilden os, die zich dagelijks met de weigronden van duizend bergen voedt; men [8]) bereidt er ook een grooten en heerlijken vogel toe om gegeten te worden en de vierde schotel bestaat uit wilde ganzen. Als [9]) drank heeft men goeden ouden wijn, reeds sedert de zes dagen der schepping bewaard.

---

[1]) Jalqût Fol. 127. kol. 3.
[2]) Comm. in Jes. Fol. 54. kol. 3.
[3]) Tract. Baba Bathra. Fol. 16b.
[4]) Sepher Emeq. Ha-melech. Fol. 16a.
[5]) Sepher Abod Ha-Qodes, II, Fol. 46b en Sepher Nizmath Chaijm. Fol. 163b.
[6]) Tract. Bab. Mez. Fol. 114b.
[7]) Tract. Bab. Bathra. Fol. 74b.
[8]) Tract. Bab. Bathra. Fol. 73b.
[9]) Tract. Sanhedrin. Fol. 99a.

Volgens den Talmud [1]) worden slechts rechtvaardigen, d. w. z. Joden, in den hemel toegelaten, de goddeloozen worden in de hel geworpen.

Hier [2]) is niets als modder en rotting, geween en duisternis; in elke woning der hel bevinden zich 6000 kisten, en in elke kist 6000 tonnen gal. De hel [3]) is zestig maal grooter dan het Paradijs; want alle onbesnedenen [4]) en vooral de Christenen [5]), die den vinger bewegen (het kruisteeken maken), zoowel als de Mahomedanen die zich slechts de handen en de voeten wasschen, worden in de hel geworpen, om er eeuwig te blijven [6]).

VII.

Over den Messias.

1) Als de Messias zal komen, zegt de Talmud [7]) zal de aarde koeken, wollen kleederen en tarwe, welker korrels zoo groot zullen zijn als twee ossenieren, voortbrengen.

De [8]) Messias zal aan de Joden den schepter der wereld geven; alle volkeren zullen hem dienen, alle koningrijken hem onderworpen zijn. Dan zal elke Jood [9]) 2800 dienaren en 310 werelden hebben [10]). Maar [11]) dat tijdstip zal worden voorafgegaan door een grooten oorlog, waarin 2/3 der volkeren zullen omkomen. De Joden zullen 7 jaar noodig hebben om de veroverde wapenen te verbranden.

Maimonides [12]) gelooft ook aan het tijdelijk rijk der Joden over

---

[1]) Tract. Erûbin. Fol. 19 en Tract. Chag. 15a.
[2]) Rezith Chokmâ. Fol. 37b. [3]) Tract. Ta'anith. Fol. 10c.
[4]) Sepher Zeror Ha-mor. Fol. 27b en Bachaï. 34.
[5]) Abarbanel Mazmia Jezûa. Fol. 19. kol. 4.
[6]) Tract. Roz Ha.zanna. Fol. 17a en Bachaï 171.
[7]) Tract. Kethûboth. Fol. 111b en Tract. Sab. Fol. 30b.
[8]) Id. en Tract. Sanhedrin. Fol. 88b en 99a.
[9]) Jalqût Zimeoni. Fol 56 en Bachaï. Fol. 168.
[10]) Cf. Tract. Sanhedrin. Fol. 101a.
[11]) Albarbanel; Mazmia Jezûa. Fol. 49a.
[12]) Perûz Ha-mizna ad Tract. Sab. l. c.

de geheele aarde. De tanden [1]) der vroegere vijanden van Israël zullen hun den mond uitgroeien tot op eene lengte van 22 ellen.

De [2]) Messias zal de giften van alle volkeren ontvangen, slechts die der Christenen zal hij weigeren. De Joden zullen dan onmetelijk rijk zijn; alle schatten der volkeren zullen in hunne handen overgaan; hunne schatkamer, zegt de Talmud [3]) zal zoo groot zijn, dat men 300 ezelinnen zal noodig hebben om de sleutels der deuren en sloten te dragen. Alle volkeren zullen tot het Joodsche geloof bekeerd worden, de [4]) Christenen alleen zullen dit geluk niet deelachtig worden, zij zullen geheel uitgedelgd worden, omdat zij van den duivel voortkomen [5]).

2) Terwijl het rijk van den Messias aldus door profane uitspattingen wordt ontaard — juist als ten tijde der zaligmakers — wordt de ware Messias op zoo schandelijke wijze behandeld, dat een Christen het niet zou durven verhalen [6]). Is het niet bedroevend, dat een Jood in een Christelijk land openlijk den Verlosser durft beleedigen en hem voorstellen als een afgod, voortgebracht in de ondeugd en in de echtbreuk?

---

[1]) Othioth d'Rabli Aqiba. 5. 3. [2]) Tract. Pesachim. Fol. 118b.

[3]) Id. Fol. 119 en Tract. Sanhedrin. Fol. 110b. Cf. Rachaï. Fol. 62a.

[4]) Tract. Jebammoth. Fol. 24b en Tract. Ab., Zar. 3b. Z. Abarnel. Mazmi'a Jezûa. Fol. 65b en Bachaï. Fol. 85b.

[5]) Sepher Zeror Ha-mor. Fol. 125b.

[6]) Z. Fabiris, Offrande etc. l. c. Talmud (Uitg. Amsterdam.) Tract. Sanhedrin. Fol. 67 en 107. Tract. Callâ, 18. Razi en Tract. Sab. 104b. Tract. Sotâ 47 en 49, enz. enz.

C.

DE BEDORVEN ZEDENLEER VAN DE TALMUD-JOOD.

1.

Over den naaste.

De Israëlieten, zegt de Talmud [1]), zijn Gode aangenamer dan de Engelen. Al wie, zegt hij [2]) een Jood eene muilpeer geeft, is even schuldig als gave hij de goddelijke Majesteit zelf een slag. De andere rabbijnen herhalen dezelfde zaak, zeggende, zooals wij gezien hebben, dat een Jood van de zelfstandigheid Gods is, zooals de mensch van de zelfstandigheid zijns vaders is. Volgens den Talmud [3]) verdient een *goï* (niet-Jood) die een Jood slaat den dood. Indien er geene Joden waren, zegt de Talmud [4]), zou er geen zegen op aarde zijn, noch zonnestralen, noch regen [5]), de [6]) volkeren der aarde zouden zonder Joden niet kunnen bestaan. „Er [7]) is zeker een verschil tusschen alle zaken, de planten en dieren kunnen zonder de zorgen van den mensch niet bestaan. Maar evenals de menschen hooger staan dan de dieren, zoo staan de Joden hooger dan alle volkeren der aarde."

De Talmud [8]) gaat zoo ver van te zeggen, dat het zaad van een vreemdeling — die geen Jood is — slechts het zaad is van een dier. Volgens de rabbijnen zijn *vreemdeling (nochri)* en *niet-Jood* woorden van de dezelfde beteekenis. „De vreemdeling, zegt de Talmud [9]), en hij die niet besneden is en de vreemdeling en de

---

[1]) Tract. Chûllin. Fol. 91b. [2]) Tract. Sanhedrin. Fol. 58b.
[3]) Tract. Sanhedrin. Fol. 58b. [4]) Tract. Jebammoth. Fol. 63a.
[5]) Rachaï. Fol. 153b. [6]) Sepher Zeror Ha-mor. Fol. 107b.
[7]) Id. Fol. 101b.
[8]) Tract. Jebammoth. Fol. 98a. Z. Tos. en Tract. Kethub. Fol. 3b.
[9]) Cf. Tract. Berach. Fol. 47b. Tract. Gittin. Fol. 70a. Tract. Ab. Zar. Fol. 26b. (Tos) en Tract. Sab. 88b.

heiden zijn dezelfde". De Talmud [1]) leert daarenboven, dat de graven der *goïms* Israël niet verontreinigen, omdat de Joden alleen menschen zijn en de andere volkeren slechts den natuur hebben des diers. In den Talmud zijn de niet-Joden honden. Bij de verklaring Exod II. 16. wordt gezegd [2]), dat de gewijde feesten voor Israël zijn en niet voor de vreemdelingen, noch honden. R. Mozes ben Nachman [3]) herhaalt dit met de volgende variante: „Voor u zijn de feesten en niet voor de goïms." In zijne aanteekening van de Pentateuch — uitgegeven te Venetië — zegt Razi dezelfde zaak, terwijl in de Pentateuch van Amsterdam het Commentaar van Razi de woorden „niet voor de honden" weglaat.

De niet-Joden zijn niet slechts honden, maar ook ezels [4]) Abarbanel zegt [5]): „Het uitverkoren volk is het eeuwige leven waardig, de andere volkeren zijn gelijk aan ezels."

„De [6]) huizen der goïms zijn huizen van dieren." Ben Sira antwoordde Nabuchodonosor, toen deze hem zijne dochter ten huwelijk aanbood: „Ik ben een kind der menschen en geen dier" [7]).

Rabbi Menachem [8]) zegt: „Gijlieden, Israëlieten, zijt kinderen der menschen, maar de andere volkeren zijn geen menschen, omdat hunne zielen voortkomen van den onzuiveren geest, terwijl de zielen der Israëlieten voortkomen van den heiligen geest Gods." Jalqût [9]) schrijft in denzelfden zin: „De Israëlieten alleen worden menschen genoemd, maar de afgodendienaars (tot welke de Christenen behooren, die een afgodsbeeld aanbidden) komen van den onzuiveren geest en worden varkens genoemd." Eene vreemde vrouw — die geene dochter van Israël is — is volgens Abarbanel een dier [10]).

Volgens deze grondbeginselen, moeten alle menschen, die geen Joden zijn en vooral de afvallige Joden (zooals Jezus, die afgodendienaar en verleider van anderen werd [11]), er aan verzaken van als naasten der Joden erkend te worden. Tegenover een dier beoefent

---

[1]) Tract. Bab. Mez. Fol. 144b. [2]) Tract. Megillià. Fol. 7b.
[3]) Ramban al Ha-thorâ a. l.
[4]) Tract. Berachoth. Fol. 25b. Tract. Sab. Fol. 150a.
[5]) In zijn Comm. v. d. Hos. IV. Fol. 230. kol. 4.
[6]) Sepher Leb Tob. Fol. 46a. [7]) Sepher Ben Sira. Fol. 8b.
[8]) L. c. Fol. 14c. [9]) Jalqût Reûbeni. Fol. 10b.
[10]) In zijn Comment. v. d. Deuter. [11]) Z. Tract. Ab. Zar. Fol. 26b.

men geen naastenliefde. De verharde zondaar verdient gestraft te worden. De heiden, die geen Jood wordt, en de Christen, die getrouw aan Jezus blijft, zijn in de oogen van den Jood *vijanden van God* en *de vijanden der Joden.* Het is daarom, dat de Talmud beweert [1]), dat het woord uit den Bijbel [2]): „*God heeft geene gramschap*" betrekking heeft op de Joden, en het andere woord: God *werd vergramd*" doelt op de andere volkeren der aarde. De naam Sinaï beteekent, volgens den Talmud [3]), dat de haat Gods zich over die andere volkeren heeft uitgestrekt.

Het is op hen, dat deze woorden worden toegepast [4]): „Gij zult hun geen gunst bewijzen" en deze andere woorden [5]): „Het is verboden medelijden te hebben met een mensch die niet redelijk is." Rabbi Gerson [6]) zegt eveneens:

„Het past niet, dat de rechtvaardige barmhartig zij jegens de boozen," — en Abarbanel [7]) verklaart „dat het niet rechtvaardig is zijnen vijanden barmhartigheid te bewijzen." Volgens den Talmud [8]), is het geoorloofd aan de rechtvaardigen, aan de vrienden en bloedverwanten Gods de goddeloozen te bedriegen, want er staat geschreven: „Gij zult zuiver zijn met de zuiveren en verdorven met de verdorvenen." Evenals een neger zich van alle schepselen onderscheidt, zegt de rabbijn Eliëzer [9]) nog op den koop toe, zoo onderscheidt Israël zich door zijne goede werken boven de andere volken der aarde.

Het is dus verboden, zegt de Talmud [10]) den goddelooze te groeten, en men kan de volgende uitspraak als eene parel beschouwen: „De mensch [11]) moet altijd listig zijn in de vreeze Gods". „Dat men dus den vreemdeling (die geen Jood is) groete om 's vredes wil, om zich aangenaam te maken en om moeielijkheden te voorkomen [12])." „De huichelarij, zegt Bachaï [13]), is geoorloofd in dezen zin,

---

1) Tract. Ab. Zar. Fol. 4a. 2) Is. XXVII. 4.
3) Tract. Sab. Fol. 79a.
4) Tract. Jebammoth. Fol. 23a, Z. Pisqe Tosaphoth a. l.
5) Tract. Sanhedrin. Fol. 92a. 6) In zijn Comm. v. d. I. Reg XVIII. 14
7) Abarbanel, Mazmia Jezûa l. c.
8) Tract. B. Bathne. Fol. 123a. Cf. Tract. Bechoroth. 13b.
9) Pisqe d'Rabbi Elieser. 10) Tract. Gittin. Fol. 62a.
11) Tract. Berach. Fol. 17a. 12) Id. en Tract. Gittin. Fol. 61c.
13) Sepher Cad Ha-qemach. Fol. 30a.

dat de mensch (= de Jood) zich beleefd toont tegenover den goddelooze (= niet-Jood), dat hij dezen eere en zegge: Ik bemin u." Dat is geoorloofd, zegt Bachaï, indien de mensch (= Jood) hem noodig heeft, als er reden van vrees bestaat — zooniet is het zonde", want de Talmud [1]) leert dat het geoorloofd is te veinzen (den huichelaar te spelen) tegenover de goddeloozen dezer wereld. Nu, alle volkeren der aarde, alle niet-Joden, zijn goddeloozen: al het goede, dat ze doen, elke aalmoes, die ze geven, elk werk van barmhartigheid, dat zij verrichten, alles wordt als zonde beschouwd, zegt de Talmud [2]), omdat ze dat alles slechts doen om zich te doen gelden. Niets is natuurlijker, want alle onbesnedenen zijn volgens den Talmud [3]) heidenen, goddeloozen, kwaaddoeners en de besnijdenis der Turken is van geene waarde [4]). Dat de Jood den goddeloozen goed doe, dat hij hunne zieken bezoeke of hunne dooden begrave, hij moet dit volgens het zeggen van den Talmud [5]), slechts doen om vrede te hebben en opdat de goddeloozen hem geen leed berokkenen.

II.

Over het eigendom.

a. DE HEERSCHAPPIJ DER AARDE.

Omdat, volgens den Talmud, Israël en de goddelijke Majesteit hetzelfde beteekent, is het duidelijk, dat de geheele aarde aan de Joden toebehoort. De Talmud [6]) verklaart stellig: „Indien de os van een Jood den os van een vreemdeling stoot, zal de Jood vrij zijn, maar indien de os van een vreemdeling den os van een Jood leed veroorzaakt, zal de vreemdeling gehouden zijn den Jood alle schade te vergoeden, want, zegt de H. Schrift: God heeft de aarde gemeten en de goïms aan de Joden overgeleverd. Hij ziet de 7 geboden der kinderen van Noë en omdat deze die niet hebben onderhouden, is hij opgestaan en leverde hunne goederen over aan Israël.

---

[1]) Tract. Sotâ. Fol. 41b. [2]) Tract. B. Bathra. Fol. 10b.
[3]) Z. Tract. Sab. Fol. 88b; Tract. Pesachim. Fol. 92a; Tract. Nedarim. Fol. 31b.
[4]) Tract. Abod Zar. Fol. 27a. Cf. Tosaphoth a. l.
[5]) Tract. Gittin. Fol. 61a. [6]) Tract. Beba Qamma. Fol. 37b.

De kinderen van Noë omvatten, volgens den Talmud [1]) en de andere rabbijnen [2]) alle volkeren der aarde, in tegenstelling der kinderen van Abraham. Ook aarzelen Rabbi Albo [3]) en anderen niet te zeggen „*dat God aan de Joden macht heeft gegeven over het vermogen en het leven van alle volkeren.*" En de Talmud [4]) verklaart: „een kind van Noë, dat steelt, al is het minder dan een duit, moet worden ter dood gebracht." Maar zegt de Talmud [5]), het is een Israëliet geoorloofd een goï onrecht aan te doen, want daar waar geschreven is: „Gij zult uwen *naaste* geen onrecht aandoen," lezen wij niet: „gij zult eenen *goï* geen onrecht aandoen. Een goï bestelen is dus geoorloofd, herhaalt de Talmud [6]), en elders zegt hij: „Gij zult den daglooner *onder uwe broeders* niet verdrukken, de *andere* zijn uitgezonderd." Rabbi Azi, zegt de Talmud nog [7]), zag een wijnstok vol druiven en hij sprak aldus tot zijnen dienaar: „Indien deze stok eenen goï toebehoort, breng hem mij, maar als hij eenen Jood toebehoort, breng hem niet." Het gebod: „*gij zult niet stelen*" beteekent volgens Maimonides [8]), dat men geen mensch (= Jood) zal bestelen. En dezelfde voegt er elders bij, dat het genot (gebruik) eener aan een niet-Jood ontstolen zaak geoorloofd is [9]).

Het stemt geheel en al overeen met het beginsel, dat de geheele wereld aan de Joden behoort. Voor hen is stelen geen stelen meer en wanneer een Talmud-rabbi zegt, dat stelen zonde is, moet men niet vergeten, dat een Jood niet stelen kan; hij neemt slechts wat hem toebehoort, — wel te verstaan, voor zoover hem zulks mogelijk zij en hij er gelegenheid toe heeft.

Een rabbijn zal zelfs kunnen zeggen: „Een goï bestelen of een Jood bestelen is gelijkelijk verboden," maar men moet ook niet vergeten, dat er nimmer sprake kan zijn van een goï te bestelen.

---

[1]) Tract. Megillâ. Fol. 13b, Tract. Zeqalim. Fol. 7a en Tract. Sotâ. Fol. 36b.

[2]) Sepher Cad Ha-qemach. Fol. 56. kol. 4 en Bachaï, ad Gen. 46, 27.

[3]) Sepher Haiqqarim. III., kap. 25 en Jalqût Zimeoni, ad Hab. Fol. 83. kol. 3. No. 563.

[4]) Tract. Jebammoth. Fol. 74b. [5]) Tract. Sanhedrin. Fol. 57a.

[6]) Tract. Baba Mez. Fol. 111b. [7]) Tracta. Baba. Qamma. Fol. 113b,

[8]) Sepher Ha-mizvoth.

[9]) Jad Chaz., hilch Geneba 1,

Dat klopt met deze andere uitspraak van den Talmud [1]): „Het eigendom (de bezitting) van een niet-Jood is gelijk aan eene verlaten zaak, de ware bezitter is hij die ze het eerste vindt."

---

b. HET BEDROG.

De Talmud [2]) zegt: „Het is geoorloofd een goï te bedriegen of ten zijnen opzichte woeker te plegen, maar als gij uwen naaste (= Jood) iets verkoopt, of indien gij iets van hem koopt, is het u niet geoorloofd hem te bedriegen."

„Indien [3]) een Jood een rechtsgeding heeft tegen eenen niet-Jood, zult gij uwen broeder gewonnen geven, en gij zult tot den vreemdeling zeggen: „Onze wet wil het zoo" (als er sprake is van een land, waarin de Joden meester zijn); indien de wetten der volkeren gunstig zijn voor de Joden, zult gij uwen broeder nog gewonnen geven en gij zult tot den vreemdeling zeggen: „Onze wet wil het zoo," wanneer noch het eene, noch het andere het geval is (d. w. z. dat de Joden geen meesters van het land zijn, of dat de wetten hun niet gunstig zijn) moet men den vreemdeling door listen en liegen afmatten tot de Jood zijne zaak gewonnen heeft. Dan volgen de woorden van Razba, volgens welke Aqiba zou geleerd hebben, dat men evenwel zorg moest dragen de zaak niet te verraden, opdat de Joodsche godsdienst niet in misprijzen zou raken.

De Talmud [4]) verhaalt, dat Rabbi Samuel, een zijner grootste patriarchen, had gezegd, dat het geoorloofd was een goï te bedriegen, dat hij zelf voor 4 drachmen een gouden kruik van een goï gekocht had, welke deze meende, dat van koper was en dat hij hem *bij de betaling nog een drachma ontfutseld had.*

Hij verhaalt vervolgens dat Rabbi Cahana van een goï 120 tonnen wijn in plaats van 100 gekocht had; dat een derde rabbijn aan een goï palmboomen verkocht had, en dat hij na den verkoop zijn knecht bevolen had: „Ga, neem nog wat van de boomstammen af; de goï kent wel het aantal boomen, maar niet de grootte". Het is wel een feit van heilige voorzichtigheid, wanneer Rabbi

---

[1]) Tract. Bab. Bathra. Fol. 54b. Z. Chozen Mizpot 156. 1.

[2]) Tract. Baba Mez. Fol. 61a; Z. Tosaphoth a. l. en Tract. Becheroth. Fol. 13b.

[3]) Talm., Tract. Baba Qamma. Fol. 113a.

[4]) Id.

Mozes zegt [1]): „Indien de goï bij het opmaken der rekening, zich vergist, zal de Jood zeggen: „ik weet van niets," maar ik zou niet aanraden den goï in dwaling te brengen, want de goï zou met voorbedachten rade eene dwaling kunnen begaan om den Jood op de proef te stellen."

De oude Rabbijn Brentz schrijft in zijn boek genaamd „*Der Judenbalg* [2]): „Indien de Joden eene heele week gereisd hebben en links en rechts de Christenen bedrogen, verzamelen zij zich op Sabbath en beroemen zich op hunne schurkenstreken, zeggende: Men moet den goï het hart uitrukken. Den besten der Christenen doodslaan — wel te verstaan als het mogelijk is."

c. Over de gevonden voorwerpen.

De Talmud zegt [3]): „Hij, die den goï teruggeeft wat deze verloren heeft, zal geene genade vinden bij God" en „het is verboden den goï terug te geven, wat deze verloren heeft." Rabbi Mozes [4]) leert dus, dat het verboden is aan de ketters, afgodendienaars en al degenen die den Sabbath schenden, terug te geven, wat zij verloren hebben. De beroemde Razi [5]) verklaart: „Hij die den goï terug geeft, wat hij verloren heeft' stelt hem gelijk met een Israëliet." Maimonides [6]) zegt: „Hij die den niet-jood eene verlorene zaak teruggeeft, begaat een zonde, want hij versterkt de macht der goddeloozen." En rabbi Jerucham zegt [7]): „Wanneer een goï een brief van een Jood in handen heeft, die bewijst dat de goï hem geld geleend heeft, en dat de goï den brief verliest, moet de Jood die hem vindt, hem den goï niet teruggeven, want de verplichting houdt op, zoodra een Jood den brief gevonden heeft." Indien evenwel hij die hem vond, zeide: „Ter eere van Gods heiligen naam wil ik hem den goï teruggeven, moet gij hem zeggen: „Indien gij den naam Gods wilt heiligen, doe het met wat u toebehoort."

---

1) Sepher Mizvoth Gaddol.

2) Bldz. 21. (Dit woord is niet te vertalen *balg* = huid, darm, vel (van een slang) straatjongen, straatmeid, slet. — *Vertaler*.)

3) Tract. Sanhedrin. Fol. 76b en Tract. Baba Qamma. Fol. 113b.

4) Sepher Mizvoth Gaddol. Fol. 113. kol. 3.

5) Ad Tract. Sanhedrin. l. c.

6) Jad Chaz., hil Gez.

7) Nethib IV.

d. OVER DEN WOEKER.

De wet Gods verplicht de rijken aan de behoeftigen hulp té verleenen, zoowel door aalmoezen, als door hun geld te leenen. De leening bestaat in het ten gebruike afstaan aan iemand van de zaak, die hij noodig heeft, en hij die leent is verplicht op vastgestelden tijd de geleende zaak terug te geven, of eene andere van denzelfden prijs en van dezelfde waarde. Het zou onrechtvaardig zijn indien hij die ter leen gaf van hem die ter leen kreeg, wiens vermogen door de leening niet vermeerderd is, meer dan de gelijke waarde van het geleende terug te eischen. Gij zijt den leengever niet meer schuldig dan hij leende. Meer eischen, zou woeker zijn.

Maar zeer dikwijls gebeurt het, dat door voor een tijd van eenig goed (eenige som) afstand te doen, de leener schade ondervindt, of zich aan een gevaar blootstelt, of van eene winst moet afzien, indien de geleende zaak hem een voordeel kon bezorgen. In dit geval en wanneer de plicht van eene aalmoes te geven niet dringend is, is het den leener geoorloofd meer dan de gelijke waarde te eischen, omdat hij in werkelijkheid meer geeft, dan hij geleend heeft. Indien het meerdere dat de leener eischt in eene rechtvaardige verhouding is met het gevaar, de schade of het verlies dat hij zou kunnen lijden, is hij in zijn recht — de interest is rechtvaardig — zooniet dan heeft men woeker. Door zich zelf is geld geen voortbrengend iets, het moet voor niet worden geleend, tenzij de leener door zijn gemis van het kapitaal, schade lijde. — Krachtens zijn opperste recht van eigendom had God den Joden het bezit van Kanaân teruggeven, en krachtens ditzelfde recht had hij hun gedurende het Oude Testament veroorloofd van een niet-Jood, voor het eenvoudig gebruik eener leening, meer te eischen dan de gelijke waarde van het geleende. Zulks was eene bijzondere vrijstelling gegrond op de tijdsomstandigheden. Maar er was wel onder verstaan, dat de intrest door die vrijstelling toegestaan, in verhouding moest zijn tot de leening, tot den door de leening bewezen dienst, tot den bijzonderen toestand van den vreemdeling, want anders zou men van de behoefte des vreemdeling gebruik gemaakt hebben om hem uit te buiten. Laat ons nu eens zien, hoe het rabbinismus de zaak beschouwt.

Zooals wij gezien hebben, veroorloofde Mozes rechtvaardige

interesten te nemen voor het enkele gebruik van het geleende: „Het is u geoorloofd interest te nemen [1].” Daar tegenover staat, dat een aantal, *onfeilbare* rabbijnen leeren, dat Mozes gezegd had: „Gij zijt verplicht van den vreemdeling interest te nemen.” Maimonides schrijft: „God heeft bevolen te woekeren tegenover den goï en hem geen geld te leenen dan ingeval hij ons interest wil geven, zoodat wij in plaats van hem hulp te verschaffen, wij hem onrecht moeten doen, zelfs dan wanneer het ons nuttig is, terwijl wij tegenover een Israëliet zoo niet mogen handelen [2].” Een ander rabbijn zegt: „Het woord van Mozes [3] is een bevel [4] en de Talmud schrijft eveneens: „Het is verboden te leenen zonder woeker, maar met woeker leenen is geoorloofd [5].” Levi ben Gerson [6] herhaalt slechts hetzelfde.

Van deze innerlijk valsche verklaring der H. Schrift tot het onwettig opvoeren van den tax is slechts een stap van 't geval van het enkele gebruik der geleende zaak, totdat waarin de leener, behalve het leenen, eenig voordeel zou gegeven hebben. De beroemde Barbaï leert ons, dat men zeer goed wist, dat Mozes den onrechtvaardigen tax had afgekeurd en veroordeeld. Hij schrijft: „De rabbijnen van gelukkiger gedachtenis hebben gezegd, dat men van een goï niet meer interest moest nemen als het levensonderhoud eischt [7].” Maar bezeten door den geest van tegenspraak en vertrouwende op zijne eigen onfeilbaarheid, zei dezelfde man ten opzichte van den afvalligen Jood, als in het algemeen, van den niet-Jood, met wien de ex-Jood samengaat: „Zijn leven is in uwe hand (o Jood!) en nog meer zijn geld [8]”. Door die woorden keurt hij de willekeurige vaststelling van den tax goed, zelfs den diefstal, den roof, den struikroof, want hij spreekt zonder onderscheid over goederen en leven.

De Talmud verklaart: Samuel heeft gezegd, dat het den wijzen (de geleerde rabbijnen) geoorloofd is elkander op woeker te leenen.

---

[1]) Deut. 23. 20.
[2]) Sepher mizv. f. 73. 4. [3]) Deut. 23. [4]) Pesiqtha rab. f. 80. 3. Teze.
[5]) Tract. Abod. S. F. 77. a. V. pisqe Tos. a. l.
[6]) Verkl. van de Pent. Fol. 243. a. Teze.
[7]) » » 4. Teze.
[8]) » » 214 : 1.

Toch weten ze, dat woeker verboden is. De interest is een geschenk, dat den eene den andere geeft uit dankbaarheid voor de leening. Samuel heeft gezegd tot A. b. Ihi: Leen mij 100 ponden peper in plaats van 120, want dat is rechtvaardig (als geschenk ten teeken van dankbaarheid). Rab Jehuda verklaart dat de Rab gezegd heeft, dat het den mensch, d. w. z. den Jood, geoorloofd was zijnen kinderen en familieleden op woeker te leenen opdat zij „*den smaak*" des woekers zouden kunnen genieten [1]) Deze plaats maakt geen melding van den wettigen interest, maar van het verbod om te woekeren, dat Mozes voor allen gaf, zonder er de wetgeleerden van uit te zonderen. Ze doelt dus op den onrechtvaardigen interest, eerst voor het geval van enkel gebruik, zooals het voorbeeld met de peper aanduidt — vervolgens voor het geval van den bovenmatigen taks, zooals de 20% bewijzen en het bevat eene derde zonde bedreven door een huichelachtig spel onder den titel van geschenk, want Mozes heeft aan de Joden zonder onderscheid den interest voor eenvoudig gebruik verboden, bij gevolg ook den interest onder een verbloemden titel, in een woord den verborgen woeker (de in het geheim bedreven zonde).

Eindelijk is deze plaats een lage, gemeene onderrichting, erop berekend om de uitoefening van den woeker te leeren. Want indien de Rabbijn aan zijn collega, als recht en billijk, onrechtvaardige interesten aangeboden heeft, welke in die tijden tot 20% bedroegen, met hoeveel meer ijver zullen zij dan de kinderen „*den smaak*" niet inprenten van — vooral van den *vreemdeling* — onrechtvaardigen interest te eischen voor het geval van enkel gebruik van het geleende, zoowel als voor andere. Abarbanel verbergt geenszins dat de Joden hunne wet uitleggen in de beteekenis van geheel willekeurige interesten, maar hij verschoont hen, zeggende [2]), „Onder de vreemdelingen tegenover welke het ons geoorloofd is te woekeren, moeten wij de Christenen niet verstaan, want deze zijn in de oogen van den Hemelschen Vader geene vreemdelingen." En elders [3]) verklaart deze zelfde groote Abarbanel, minister van financiën in Spanje, dat hij de woorden „de Christenen zijn geene vreemdelingen" slechts in het belang van den vrede gezegd had,

---

[1]) Tract. Baba mez. Fol. 75a. [2]) In zijn Comm. van den Deut. Fol. 72a.
[3]) Mazmia Jezuà.

opdat de Joden vreedzaam onder de Christenen zouden kunnen leven. Waarlijk, hij had de leer der geoorloofde huichelarij goed bestudeerd. Ook schrijft een ander rabbijn [1]: „Onze wetgeleerden hebben de waarheid gezegd door een Israëliet den woeker tegenover een christen-goï te veroorloven."

Zou rabbijn Schwabe dan ongelijk gehad hebben toen hij schreef [2]: „*Als een Christen geld noodig heeft, zal de Jood hem meesterlijk kunnen bedriegen; hij voege woekerinterest op woekerinterest, tot de som zoo hoog geworden zij, dat de Christen niet meer kan betalen zonder zijne bezittingen te verkoopen, — of wel tot de som eenige honderden of duizenden bedraagt naar gelang het vermogen, en dat de Jood een rechtsgeding aanvange en van de rechters het recht verkrijgen bezit te nemen van de goederen des christens.*"

---

e. HET LEVEN.

De Talmud [3]) zegt: „Men moet den braafste onder de afgodendienaars dooden" wel te verstaan, als het mogelijk is. En eenige bladzijden vroeger [4]): „Als men een goï uit den put trekt, waarin hij gevallen is, onderhoudt (bewaart) men een mensch in de afgoding." En Maimonides [5]) zegt ook: „Het is verboden medelijden te hebben met een afgodendienaar, wanneer men hem in een stroom of elders ziet omkomen. Als hij op 't punt van sterven is, moet men hem niet redden." En Abarnabel [6]) zegt in overeenstemming met Maïmonides [7]): „Hij die een punt van het Joodsche geloof verzaakt is een ketter en een epicuriër. Men is verplicht hem te haten, te verachten, te vernietigen, want er staat geschreven: Hoe zou ik hen niet haten, o Heer, die u haten". „Hij die een dier wil dooden, zegt de Talmud [8]) en die bij ongeluk een mensch doodt, zoowel als hij, die een heiden wil dooden (volgens eene andere lezing: een vreemdeling) en door dwaling een Israëliet doodt, is niet schuldig en verdient niet gestraft te worden." „Het is geoorloofd, schrijft de Talmud [9]) hem te

---

[1]) Razba ad Tract. Baba Mez. l. c. [2]) Jüd. Deckmantel pag. 171.
[3]) Tract. Abod. zar. Fol. 26b. Z. Tosaphot a. l. en Masech. Sopharim. Pereq. 15.
[4]) Tract. Abod. zar. Fol. 26a, Tosaphot a. l. [5]) Jad Chaz., Hilch. Ab. Zar.
[6]) Roz Emmûnnâ. Fol. 9a. [7]) Perûs Ha-miznâ ad Tract. Sanhedrin.
[8]) Tract. Sanhedrin. Fol. 78b. [9]) Tract. Abod. Zar., Fol. 26b.

dooden, die het bestieren van God ontkent." „Indien een ketter of een verrader, zegt hij elders [1]) in een put valt, trekke men hem niet eruit, indien er een trap in den put is, neme men hem weg en men zegt: ik doe dat omdat mijn beest er niet inga, indien er een steen op het gat ligt, legt men hem er weder op, zeggende, ik doe zulks opdat men beest er niet doorvalle."

„Het is rechtvaardig, zegt de Talmud [2]) den Minaëer, d. w. z. den ketter te dooden." *„Hij die het bloed der goddeloozen, d. w. z. der niet-Joden, doet vloeien,* zeggen de rabbijnen, *brengt God eene offerande* [3])."

Het verbod: „gij zult niet doodslaan," zegt Maimonides [4]) beteekent, dat men geen Israëliet moet dooden, welnu de goïms, zonen van Noë en de ketters zijn geene Israëlieten." Maar hij die eene ziel in Israël doodt, zegt de Talmud [5]) zal beschouwd worden, als hebbende de geheele wereld gedood, en hij die eene ziel in Israël redt, zal beschouwd worden als hebbende de geheele wereld gered. De Talmud zegt nog [6]) en *Maimonides herhaalt dit:* „Een kind van Noë, dat godlastert, of die afgodendienaar is, of die zijn gezel (een kind van Noë) doodt, of die de vrouw van dezen misbruikt zal vrij zijn, indien hij later het Joodsche geloof omhelst, maar als hij een Israëliet gedood heeft, en dat hij Jood worde, hij is schuldig en zal ter wille van den Israëliet ter dood gebracht worden [7])."

---

f. DE VROUW.

Mozes heeft gezegd: „Gij zult uws naasten huisvrouw niet begeeren" en „hij die echtbreuk bedrijft met de vrouw zijns naasten is des doods schuldig." De Talmud [8]) leert, dat Mozes aan de Joden slechts de echtbreuk met de vrouw van den naaste, d. w. z. den Jood, verbiedt, maar dat de vrouw van den andere, d. w. z. den niet-Jood uitgezonderd is.

De Tosaphoth van den Talmud en de beroemde Razi (Verkl.

---

[1]) Tract. Abod. Zar., Fol. 26b.

[2]) Tract. Abod. Zar. Fol. 4b. Z. Tosaphoth a. l.

[3]) Jalqût Zimeoni ad Pent. Fol. 245. kol. 3 en Midderaz Bamidebar rabbâ. pag. 21.

[4]) Jad Chaz. hilch. Rozeach en hilch Melachim.

[5]) Tract. Sanhedrin. Fol. 37a.

[6]) Id. Fol. 71b en Jad Chaz l. c.

[7]) (Cfr verder onder 4.)

[8]) Id. Fol. 56b.

Pent. Lev. 20, 10) maken de opmerking, dat men daaruit kan zien, dat de niet-Joden geen huwelijk hebben. Deze schandelijke leer is het gevolg van de leer, die den niet-Jood de menschelijke waardigheid ontzegt. Want het huwelijk, die zedelijke instelling, kan slechts tusschen menschen bestaan; betreffende dieren kon men slechts van hunne copulatie spreken. De rabbijnen Bachaï, Levi, Gerson en anderen leeraren hetzelfde, zoodat wij door de verklaring van vele „wetgeleerden" weten, *„dat de Jood geen echtbreuk gelooft te bedrijven, wanneer hij eene Christin verkracht."*

Maimonides, ofschoon wijsgeer, verklaart uitdrukkelijk: „Het is geoorloofd van eene ongetrouwde vrouw (d. w. z. eene niet-Jodin) misbruik te maken," (te verleiden) (Jad. Chag. Hilch. Melachim).

Men heeft dit in eenige uitgaven weggelaten. De Talmud zegt [1]): „Hij die *in den droom* zijne moeder verkracht (per coïtum) kan op wijsheid bogen volgens Spr. 2, 3 („Gij zult de wijsheid uwe moeder noemen"); hij die eene verloofde verkracht, kan op de gemeenzaamheid der wet hopen, volgens Deut. 33, 4; hij die zijne zuster verkracht, kan op verstand hopen, volgens Spr. 7, 4 en het eeuwige leven zal voor hem zijn, die de vrouw van den naaste verkracht." Indien zulke schandelijke dingen zoo groote belooningen verdienen, kan de mensch levendig die droomen verlangen, wat toch tegen het gezond verstand strijdt. Vervolgens zal de Jood gemakkelijk kunnen denken, indien de droom reeds zulke hoop geeft, wat zal dan de werkelijkheid niet zijn, en onderscheid makende op de wijze van den Talmud zal hij tot zich zelf zeggen:

„Indien ik die zaken niet verlangen kan, zal ik ze toch van avond in uitvoering kunnen brengen — of als ik het van avond niet kan, zal ik het op een anderen tijd kunnen." En hebben wij reeds niet gezien, hoe de rabbijn Dr. Kroner leert, dat de Talmud aan den mensch (aan den Jood), gekweld door den hartstocht, het recht toestaat zijn hartstocht bot te vieren zonder zonde te bedrijven? Altijd evenwel, dat men het in 't verborgene doe opdat de heilige naam van Israël niet gelasterd worde.

We lezen in den Talmud [2]): *„Filia 3 annorum et diei unius, desponsatur per coïtum; si autem infra 3 annos sit, perinde est, ac si quis digitum inderet in oculum (i. e. non est reus laesae virginitatis,*

---

[1]) Tract. Berachoth. Fol. 57ᵃ. [2]) Tract. Nidda. Fol. 47ᵇ.

qui a signaculum, judicatur recrescere, sicut oculus tactu digiti ad momentum tantum lacrimatur)."

Vervolgens verhaalt de Talmud [1]) dat eenige zijner voornaamste meesters, Rab en Rab Nachman, in eene vreemde stad komende openlijk lieten vragen, of de eene of andere hun niet voor eenige dagen tot (als) vrouw wilde dienen.

De Talmud [2]) verhaalt van rabbi Eliëzer; dat er geen publieke vrouw op de wereld was, van welke hij geen misbruik gemaakt had. Wanneer hij vernam, dat er ergens eene was, die een kas vol goud eischte, nam hij zulke kas en ging over zeven stroomen tot haar. (De rest is al te smerig.) 't Voorgaande is te afschuwelijker, omdat bij slot van rekening er gezegd wordt, dat Eliëzer bij zijn dood door God tot den hemel geroepen werd en hij erin gegaan is. Nu, wijl men vóór de geschiedenis van Eliëzer de opmerking leest, dat de ketters, zelfs wanneer zij zich bekeeren, den weg des levens niet zullen vinden, omvat men de moraal van alles in deze woorden: „Blijf hardnekkig Jood en eindelijk zal u alles worden vergeven." De Talmud [3]) verhaalt van Aqiba, door de synagoge den tweeden Mozes genoemd: „Toen Aqiba op zekeren keer eene vrouw op een palmboom zag zitten, klom hij erbij, maar hij vond er Satan onder de gedaante eener vrouw, en Satan zeide: „Als men mij in den hemel niet beval omzichtigheid te gebruiken met Aqiba en zijne wet, gaf ik geen twee duiten voor uw leven." De Talmud verhaalt hetzelfde van de rabbijnen Meir en Tarpon. En men bemerke wel, dat volgens den Talmud de handelingen der rabbijnen doorgaan voor inachtnemingen der wet. [4]) Men zal dus gemakkelijk begrijpen, dat de Talmud vele zaken bevat, die door de Christenen beschouwd worden als onwelvoegelijke dwaasheden, zooals gemeene scherts en gemeene boert, die onmogelijk kunnen worden medegedeeld [5]).

Maar wat zal de Joodsche vrouw zeggen, wanneer ze hoort, dat onder haar eigen dak, haar man omgang heeft met eene andere

---

[1]) Tract. Jomma. Fol. 18b.

[2]) Tract. Abod. Zar. Fol. 17a. [3]) Tract. Qiddûsin. Fol. 81a.

[4]) Tract. Berachoth. Fol. 62a en Tract. Chag. Fol. 5b.

[5]) Z. Talmud. Tract Sanhedrin. Fol. 22. Tract. Sab. Fol. 149b. Tract. Nazir, Fol. 23. Tract. Sôtâ. Fol. 10. Tract. Moëd Qattan. Fol. 18. enz. enz.

vrouw? Volgens den Talmud, mist ze het recht van zich te beklagen. Toen Jochanan eenige dingen, zoo gemeen dat wij het niet zeggen mogen, onzedelijk noemde, riep men hem toe: „Neen, zoo is de wet niet, want de wijzen hebben gezegd: „de man kan met zijne vrouw doen wat hem goeddunkt, zooals met een stuk vleesch, dat van den slachter komt, dat men gebraden of gekookt kan eten — of als met een visch, die van den visscher komt." Tot steun van bovenstaande haalt men het geval aan, dat een rabbijn, aan wien eene vrouw zich beklaagde van door haar man op eene sod...-tische wijze behandeld te zijn, tot antwoord gaf: „Mijne dochter, ik kan u niet helpen, de Wet (die van den Talmud namelijk) heeft u opgeofferd." Die schandelijke leer bevindt zich niet alleen in den ouden Talmud, maar ook in den nieuwen [1]). Dit wordt in alle uitgaven herhaald, met eene gruwelijke bemerking, getrokken uit eene valsche uitlegging van den Bijbel, t. w. dat de Jood op de aangewezen wijze alles kan doen wat hij wil, maar, dat de Noachiet, d. w. z. de niet-Jood niemand anders aldus behandelen mag dan de vrouw van een anderen Noachiet.

De openbare gebeden eischen volgens den Talmud [2]) de tegenwoordigheid van 10 mannen; 9 mannen en een millioen vrouwen zijn niet voldoende om eene vergadering volledig te doen zijn. God is er dan niet tegenwoordig, omdat de vrouw niet medetelt, zij is niets [3]).

Wanneer dus eene Joodsche vrouw gedwongen is zich sod...-tisch te prostitueeren, heeft zij het recht niet zich te beklagen, evenmin wanneer hij omgang heeft met eene goïa; de verkrachting eener goïa (niet-Jodin) kan niet beschouwd worden als echtbreuk van den kant des Joods. — Ik vraag nu of de Kerk, slechts wijzende op de geschriften der Joden, niet voldoende recht heeft om Christen-meisjes te verbieden bij een Jood in dienst te treden? En kan men het nog onverklaarbaar vinden, dat zooveel jonge christen-meisjes door Joodsche jongelieden worden verleid?

Is het niet zeer gemakkelijk de opmerking van rabbijn Kroner, dat de statistiek slechts weinige onwettige kinderen onder de Joden aanwijst, op hare juiste waarde terug te brengen.

---

[1]) Amsterdam 1644. sqq. Salzbach 1769. Warschau 1864, in Tr. Nedarim. Fol. 20b. [2]) Tract. Meg. 23a.

[3]) Drach., Harmonie. 2. 335. Parijs 1844. Cf. Sab. 62a.

Van den eenen kant veroorlooft de Talmud eene praktijk op de wijze van rabbijn Rab, terwijl hij de eenheid des gezins eerbiedigt; van den anderen kant is de sod .... het door den Talmud geoorloofde middel om op de wijze van Rab, de uitverkorene voor de vruchtbaarheid te behoeden, indien ze Jodin is en om te voorkomen, dat er indringers in het gezin komen. Voeg bij die handelwijze der Joden, den natuurlijken afkeer der niet-Joden tegen de vereeniging (coïtus) met eene Jodin en men zal de voornaamste oorzaak hebben, waarom de statistiek slechts een klein getal onwettige, Joodsche kinderen aanwijst. De Jood tracht de Jodin, van welke hij misbruik maakt, voor het moederschap te vrijwaren en de statistiek stelt de kinderen eener goïa (eene niet-Jodin), die zij van een Jood ontving, niet op rekening van den Jood. Ik ken Joden, die, uit eigen ervaring, dezen staat van zaken zouden kunnen bevestigen. Uit het voorgaande volgt nog, dat de zedelijkheid eener niet-Jodin niet beneden die der Jodin staat, al is er zelden sprake der onwettige geboorten eener Jodin, want volgens den Talmud en volgens het gewijd gezag des Bijbels, die, volgens rabbijn Kroner, door den Talmud moet worden verklaard en onderhouden, is de Jodin onderworpen aan ondeugden tegen de natuur, zij heeft dus geen enkele aanleiding om haar ras boven dat der niet-Jodin te verheffen. Feitelijk vinden wij er het bewijs in, in het leven onzer groote steden, waar de Jodin, zich toonende zooals ze is, het grootste getal publieke vrouwen levert. Een Joodsch blad van onze dagen [1]) schrijft: „Sedert meer dan vijf en twintig jaren, ziet men onder de publieke vrouwen onzer groote steden, meer Jodinnen dan Christinnen. In Parijs, Londen, Berlijn, Hamburg, Weenen, Warschau, Krakau, ziet men onder de *demi-monde*, op straat en in de huizen van ontucht — naar evenredigheid — meer Jodinnen dan Christinnen. 't Is treurig, maar 't is de waarheid."

Volgens hetzelfde blad [2]) is het voldoende Jood te blijven om aanspraak te hebben op achting.

„Jufrouw J. F. had de loopbaan van het tooneel gekozen, hare begrafenis had plaats volgens den Joodschen ritus, omdat haar hart altijd Joodsch gebleven is, en ofschoon ze toegegeven moge hebbe aan de verleidingen, zooals zoovele dames, die dezelfde

[1]) Archives israëlites. 15. p. 711. 1876. [2]) Archives israëlietes 2. p. 523.

loopbaan volgen, heeft ze evenwel nauwlettend de familie-overleveringen bewaard, enz. enz."

Gelijk deze openbaringen hare verklaring vinden in de ter plaatse aangehaalde woorden des Talmuds, evenzoo is het feit van tot het uitverkoren volk te behooren, van natuur om ons de woorden van Cerfbeer te verklaren [1]). „De jodin verzaakt minder dan elke andere vrouw het karakter van haar ras. Ze is trotsch, zwak, lichtgeloovig, houdt van twist en laster. Ze veracht de Christinnen diep en laakt de Jodinnen. Zij is teeder en edel van gevoel; de liefde is de deugd, welke zij meer in toepassing brengt dan de nederigheid en de gehoorzaamheid. Indien zij tot de beste familiën behoort, en eene nette opvoeding ontvangen heeft, zal ze de eer van een salon met zeldzame onderscheiding, met verstand en waardigheid ophouden" en voegt een Joodsch blad [2]) erbij: „op een bal en in de soirées, onderscheiden zich de Jodinnen, princessen van het huis van David, door den rijkdom en glans harer toiletten."

III.

De eed.

De Israëlieten hebben zich herhaalde malen beklaagd [3]), dat men hun eed tegenover niet-Joden wantrouwde en eenige geleerde Christenen zijn geneigd hen minder streng te beoordeelen te dezen opzichte. Ik zou zeer gaarne hunne gevoelens deelen, maar, helaas! mijne overtuiging verschilt zeer veel dien aangaande.

In den grond moet men bekennen, dat — volgens het stelsel van het rabbijnendom men geen groot vertrouwen in den eed van een Jood hebben kan. Want, wat kan toch een eed beduiden ten opzichte van een dier? Hij heeft geen reden van bestaan, want de eed is het laatste middel om een verschil tusschen menschen te regelen. Indien men derhalve een Talmud-Jood verplicht te zweren voor of tegen een Christen, dwingt men hem tot eene dwaasheid, die hij uit zich zelf niet zou begaan, die hij eenvoudig als eene formaliteit beschouwt, die zijn geweten volstrekt niet raakt. Verder, indien de Talmud de goederen en het leven van den niet-Jood als eigendom van den Jood beschouwt, hoe kan de Jood dan ooit

---

[1]) Cerfbeer, les Juifs. p. 49. (Parijs, 1847.).

[2]) Univers isr., 7, 295, 1867. [3]) Arch. isr., 15 Dec., 1866.

twisten met den niet-Jood over het *mijn en dijn*. Van het rabbinisch standpunt, heeft de Jood recht alles te nemen wat hem behaagt, alles is zijn eigendom. Als ik overtuigd ben van mijn recht van eigendom, hoe zou ik dan kunnen zweren of eenvoudig verklaren: mijn geld is uw geld? Indien eenige kracht mij dwingt dergelijke verklaring af te leggen en de kracht van mijn wil niet beneden mijne overtuiging is, zal ik zeggen: liever sterven dan dergelijk onrecht te begaan. Indien ik daarentegen, uit zwakheid de vrees voor schade boven de waarheid verkiezende den eed doe, dien men mij vraagt, zal ik zeggen: het geld behoort toch aan mij, ik zal het terugnemen waar en wanneer ik kan, *quia res clamat ad Dominum*. Dus is die eed of verklaring nul en geener waarde.

Er bevinden zich daarenboven in den Talmud vele voorbeelden van de beroemdste rabbijnen, die feitelijk tot leer dienen voor den Talmud-Jood. Rabbi Aqiba [1]) legde een eed af en dacht bij zich zelf, dat hij niet geldig was. Rabbi Jochanan [2]) zwoer eene edele vrouw ten opzichte van een geheim in deze woorden: „Aan den God van Israël wil ik het niet openbaren"; — de dame meende, dat de rabbijn zich verbond het geheim ter eere Gods te bewaren — maar bij inwendig voorbehoud (mentale restrictie) zei hij bij zich zelf: aan den *God* van Israël zal ik niets bekend maken, maar ik zal het aan het volk van Israël openbaren. *Wat de zuiver mentale restrictie om een eed nietig te doen zijn betreft, verklaren de rabbijnen in beginsel, dat het telkenmale geoorloofd is, wanneer men tot het eedafleggen gedwongen wordt* [3]). Derhalve, wanneer een Christelijk gezag den Talmud-Jood zou verplichten te zweren, kan men denken dat, volgens de door den Talmud aangenomen beginselen, de tot den eed gedwongen Jood zich niet verplicht gelooft om de waarheid te zeggen. Het laatste aangehaalde werk zegt nog [4]): „*Indien een koning beveelt te zweren en te openbaren, dat een andere Jood zonde heeft bedreven met eene goia, en dat hij met den dood moet worden gestraft, moet deze eed beschouwd worden als een gedwongen eed, en vernietigd worden in genoemden zin.*" Een ander rabbijn zegt [5]): „*Indien een vorst een Jood doet zweren, dat hij zijn land niet wil verlaten*

---

[1]) Tract. Callâ II.

[2]) Tract. Abod. Zar. Fol. 28a en Tract. Jomma. Fol. 84a.

[3]) Jore Deâ. § 232, 12 en 14. [4]) Id. [5]) Hagaboth Azari.

moet de Jood denken: „vandaag wil ik het niet verlaten,” — en indien de vorst uitdrukkelijk eischt, dat hij het nooit moet verlaten. zal de Jood denken: ja, op die en die voorwaaarde.” Verder is er duidelijk [1]) bijgevoegd: „Dat alles moet men slechts doen in ’t geval, dat men den eed kan ontduiken zonder dat de afgodendienaars zulks bemerken, indien het evenwel ter kennisse der afgodendienaars kan komen, is het verboden opdat de naam van God niet ontheiligd worde.” ’t Is daarom, dat Sedikia is gestraft geworden, omdat hij ongetrouw geweest was aan den eed, dien hij Nabuchodonozor had gezworen, ofschoon hij er toe gedwongen was. Het gebeurt, dat de Jood zich beroemt op zijne trouw aan den soldaten-eed, maar men kan hem herinneren, dat de afgodendienaars zeer gemakkelijk van het niet houden van zulken eed kennis dragen, en dat de trouw geheel en al overeenstemt met de aanbeveling der rabbijnen, die zeggen dat in het geheim zondigen geoorloofd is, maar dat men zorgen moet niet ontdekt te worden op dat de godsdienst (het Jodendom) er niet aansprakelijk voor worde gesteld.

Geheel eene reeks Joodsche boeken [2]) leeren, dat de Jood vastelijk gelooft, dat op Grooten Verzoendag, alle zonden vergeven worden, zelfs de zwaarste, de valsche eeden onder begrepen, zonder dat er sprake is van restitutie (herstelling, teruggave, vergelding). De Christen gelooft ook aan de vergiffenis der zonden, maar hij weet, dat de teruggave van het gestolen voorwerp en het eerherstel van den naaste de voor de vergiffenis noodzakelijke voorwaarde is.

Deze redenen zijn niet krachtdadig genoeg geweest om de geleerden van welke ik boven gesproken heb van meening te doen veranderen. Alleen hebben zij voorgesteld van den eed te doen vergezeld gaan van de vreeselijkste vervloekingen, zooals die in de synagoge gebruikelijk zijn; zij meenen, dat zulks hen, die nog eenigermate voor goede gevoelens vatbaar zijn, zou kunnen terughouden. Ik wil dat eens aannemen, maar als goed logicus moet ik toch zeggen: Indien ik waarlijk de leer van het rabbijnendom als goddelijk beschouwde, zou ik meenen logisch te handelen door

---

[1]) Jore Deà l. c.

[2]) Midderas Talpijoth. Fol. 13b; Jalqût Zimeoni. Fol. 94. kol. 4. No. 665. Jalqût Chad. Fol. 121; Sepher Cad Ha-qemach. Fol. 43. kol. 4 en Sepher Chasedim. No. 20. enz. enz.

inwendig den eed te vernietigen, tot welken ik gedwongen zou worden; ik zou zelfs gelooven er toe verplicht te zijn. Want wie toch heeft het recht mij te doen zweren, dat mijn huis, mijn huis niet is? Ik zou God door eene leugen beleedigen, als ik in dergelijken eed toestemde. En wijl mij in mijne hoedanigheid van *rabbinist*, op het voorbeeld van Aqiba, den tweeden Mozes, geoorloofd is de grootste mentale restrictie te maken, wel, zoo zou ik zweren, wat men eischte, maar ik zou het tegendeel gelooven. Laat het over het opperste goed gaan, over het leven, dan zou het mij geoorloofd zijn — ingeval ik van moord op een niet-Jood gepleegd beschuldigd werd — te zweren, dat er geen mensch is gedood en ik zou denken „een dier is gedood." Dat die eeden plechtig, of zoo maar ginder heen, zonder plechtigheden, worden gezworen, voor den logischen mensch, die in staat is over zaken te-oordeelen, is een en hetzelfde.

Ik zal maar enkelc punten nog aanstippen, wat ik gezegd het zou reeds voldoende kunnen zijn. Op Grooten Verzoendag hebben de Joden eene gebedsoefening, die van de algemeene — reeds vermelde — vergiffenis (kwijtschelding) verschilt, namelijk: „Dat alle „beloften en alle verplichtingen, alle lasten en alle eeden, die wij „beloven en zweren van dezen Verzoendag af tot aan denzelfden „toekomenden dag, vergeten en vernietigd zijn, dat zij zonder „kracht en zonder waarde zijn. Wij willen, dat onze beloften geene „beloften, onze eeden geene eeden zijn." Deze daad heeft op den avond van het feest op plechtige wijze plaats; de voorganger bijgestaan door twee der voornaamste rabbijnen spreekt dat gebed uit, nadat alle drie in den naam van God eene plechtige inleiding hebben uitgesproken.

Daarenboven kan een Jood, die den eed, welken hij gezworen heeft, niet houden wil, een rabbijn of drie gewone mannen gaan vinden om te vragen van den eed ontheven te worden. Het is waar, dat eenige Joodsche schrijvers de opmerking maken, dat deze twee praktijken slechts betrekking hebben op in de haast gedane beloften, afgelegde eeden, voor persoonlijke zaken van anderen. Ik zou het nog met hen eens willen zijn, maar de groote plechtigheid, waarmede die oefening op den Verzoendag gehouden wordt, dwingen mij aan de waarheid van de bewering dezer schrijvers te twijfelen.

IV.

De Christenen.

Volgens de Joodsche leer is Jezus van Nazareth geen God, maar een schepsel, een mensch eenvoudig. Het is derhalve duidelijk, dat in de oogen van een Jood, de Christenen heidenen of afgodendienaars zijn. Want afgoderij bestaat in het Goddelijke eer bewijzen aan een schepsel. Het is evenwel waar, dat de verschillende vormen van afgoderij verschillen wat de graad van zedelijkheid betreft, dat de eenen zuiverder zijn dan de anderen, zooals b. v. de Perzische eeredienst, die minder afschuwelijk is dan de Kananeesche. — Toch is het onmogelijk van een godsdienst, die aan een schepsel Goddelijke eer bewijst, niet te beschouwen als heidensch of afgodisch. Derhalve zal men gemakkelijk begrijpen, dat de Christenen niet worden uitgezonderd, wanneer in de Joodsche boeken in het algemeen van *goïms* — d. w. z. heidenen — gesproken wordt, en dat het geheel en al overeenkomstig de Joodsche leer is, wanneer de Christenen worden aangeduid door namen van sommige heidensche volkeren, die niet meer bestaan. Men verhaalt ook van den ouden rabbijn Levi, die na te vergeefs geloochend te hebben, dat de Christenen door alle tijden heen *goïm* werden genoemd, hij hen trachtte te overtuigen, „*goï*" geen scheldnaam was. Toch gelukte deze list niet, want wanneer men een Israëliet, welke ook, met den naam goï aansprak, begreep de Israëliet den waren zin van dit woord en verzette zich met de grootste verontwaardiging tegen dergelijke benaming. Men moet ook nog bemerken dat de nieuwe uitgave van den Talmud, die van Warschau 1863—64, op in het oogvallende wijze het woord „goï" der oude uitgaven weglaat en het door eene omschrijving vervangt.

De Talmud [1]) zegt o. a.: „Onder de feestdagen der afgodendienaars, rekent men ook den eersten dag der week, den dag van den Nazarëer, d. w. z. den Christen-Zondag." De naam van „den zoon des timmermans," dien de Talmud [2]) aan den Nazareër geeft, komt overeen met de benaming die tijdens zijn leven, Onze Heer

---

[1]) Tract. Abod. Zar. Fol. 2. 6a en 7b.

[2]) Id. Fol. 50a.

van de Joden ontving volgens H. Mt. 13, 55. Evenzoo stemt de verandering — verwisseling, welke de Talmud [1]) maakt van den naam Jezus tot één woord, dat beteekent: „Dat zijn naam en gedachtenis vernietigd worde" overeen met de boven vermelde leer des Talmuds, te weten, dat de Jood, indien hij kan, den ketter, die den naam van Jood verzaakt, moet worden vernietigd. De naam en de gedachtenis van Jezus kunnen niet worden vernietigd zonder dat de Christenen zijn lot deelen. Wanneer de Talmud [2]) Jezus Christus een afgod noemt, vloeit hieruit noodzakelijk voort, dat de Christenen, die zich gelukkig achten Jezus Christus getrouw te dienen, afgodendienaars zijn. Maar wanneer de Christus de tooverkunst heeft beoefend, zooals de Talmud zegt [3]) maakt zulks de Christenen dubbel afgodendienaars, — en als hij als een gek wordt gescholden [4]) dan komt zulks voort uit de behandeling, welke hij van den kant van Herodes en zijne tijdgenooten heeft ondergaan, die hem als toovenaar beschouwden en verklaarden, dat hij een verbond met den duivel had aangegaan. En de naam van goddelooze, die de Talmud [5]) aan den Christus geeft, bewijst dat de Christenen, de aanbidders van dien goddelooze, niet minder goddeloos zijn.

Er is gezegd, dat men den besten der goïms moest doodslaan als men kon, welnu, weten wij niet, dat alle Christenen zonder onderscheid tot dat getal behooren? Razi [6]) aarzelt niet het kind bij zijn waren naam te noemen, zeggende: *„Men moet den besten onder de christenen om hals brengen."* En om aan de zijnen wel te doen verstaan, dat hij de Christenen op het oog heeft, herhaalt de Talmud een ander maal [7]): „Een goï, die de wet bestudeert, verdient den dood." De studie der wet kan een goï slechts toegestaan worden, wanneer hij door de besnijdenis Jood wordt; maar iedereen weet, dat de Christenen van het begin af de wet van Mozes hebben bestudeerd.

Indien sommige rabbijnen de tegenwerping maken, dat de Talmud een goï, die de wet bestudeert, vergelijkt bij den hoogepriester,

---

[1]) Tract. Abod. Zar. Fol. 17a. [2]) Id. Fol. 27b.
[3]) » » » Fol. 27b. [4]) Tract. Sab. Fol. 104b.
[5]) Tract. Sanhedrin. Fol. 105a. [6]) Ad Exod. (Uitg. Amsterdam.)
[7]) Tract. Sanhedrin. Fol. 59a.

dan verklaart diezelfde Talmud, dat men door de wet, hier de wet der 7 geboden van Noë moet verstaan.

Verder bewijzen de tegenstrijdigheid des Talmuds slechts eene zaak, namelijk, dat de Talmud-geloovige altijd kan doen zooals hem goeddunkt.

„Verder staat er uitdrukkelijk [1]) in den Talmud: *De Christenen zijn afgodendienaars.*" Toch is het geoorloofd met hen handel te drijven op hun feestdag, op den eersten dag der week (!!). Eenige bladzijden verder [2]) wordt melding gemaakt van den Christelijken eeredienst, van de priesters (*rasi*), van de waskaarsen en van de kelken, alles wordt als afgoderij bestempeld. Op de vraag, of de Jood huizen mag verhuren aan de heidenen onder welke hij woont, antwoord de Talmud [3]): Ja, want zij behouden hun afgod niet voortdurend in het huis, zij brengen hem er slechts, wanneer iemand op punt van sterven is" of „indien iemand ziek is" en hij voegt er uitdrukkelijk bij: „Alle volkeren zonder onderscheid zijn afgodendienaars." De rabbijnen, die later schreven, denken er niet anders over. Razi zegt [4]): „Nazareër is hij, die de dwaling van dezen man aanneemt, die aan de zijnen beval den eersten dag der week te vieren." Maimonides schrijft [5]): „De Christenen, die Jezus Christus volgen, zijn allen te zamen afgodendienaars, ofschoon zij in leer verschillen en men moet hen behandelen, zooals men afgodendienaars behandelt." Hij komt dus ronduit voor den dag met wat in den Talmud staat. En elders zegt hij [6]): „De Edomiten (= Christenen) zijn afgodendienaars, de eerste dag der week is hun heilige dag." De beroemde Kimchi [7]) wijst zelfs de reden aan, waarom de Duitsche Christenen tot de verfoeilijkste soort heidenen, tot die der Kananeërs, behooren. „De bewoners van Duitschland, zegt hij zijn Kananeërs; toen de Kananeërs voor Jozué vluchtten, trokken zij zich terug in het land Allemannia, dat men Duitschland noemt en tot op dezen dag worden zij Kananeërs genoemd." En elders [8]) zegt hij: De Christenen zijn afgodendienaars, omdat zij den knie buigen voor het kruis."

---

[1]) Tract. Abodâ Zar. Fol. 2a.
[2]) Id. Fol. 14b enz.
[3]) Id. Fol. 21a.
[4]) Ad Tract. Abod. Zar. Fol. 6a.
[5]) Perûs Ha-misna a. l.
[6]) Jad. Chaz. hilch. Abod. Zar.
[7]) In zijn Comm. ad Obadj. 1, 20.
[8]) Ad. Jes. 2. 18.

De Talmud [1]) noemt Jezus een afvallige Jood. En Maimonides schrijft [2]) *„Het is geboden te vermoorden en in den put des verderfs te storten, de verraders in Israël en de ketters (Minim) zooals Jezus van Nazareth en zijne volgelingen; (in eenige uitgaven: zooals Zadak en Baïthos en hunne volgelingen).*" „De leer van Jezus van Nazareth, zegt de Talmud, is eene ketterij [3]) „Zijn [4]) leerling Jacob is een ketter," vervolgens wordt er elders, zelfs in de nieuwe uitgaven, gezegd [5]): De Evangeliën zijn kettersche boeken." Abarbanel [6]) leert, dat de Christenen ketters zijn, omdat zij gelooven, dat de Godheid uit vleesch en beenderen bestaat. En volgens Maimonides [7]) al wie zegt, dat God een lichaam aangenomen heeft is een ketter. De oude Nizzachon schrijft, pag. 17: „De ketters zeggen, dat Num. 17. 8. (door eene eenvoudige toepassing) betrekking had op die Charja (*drek, stront*), d. w. z. op de H. Maagd, die maagd zou gebleven zijn na Jezus te hebben gebaard; en pag. 70 leert hetzelfde boek over Jer. 31, 41: „Hier zeggen de ketters, dat de profeet dit van Jezus voorspeld had, die het schandelijke doopsel voorschreef in plaats van de besnijdenis, en den eersten dag der week in plaats van den Sabbath," Nizzachon van den rabbijn Lipman zegt n. 76: „De derde soort ketters leert, dat God een lichaam en eene gedaante heeft aangenomen." Vele rabbijnen spreken in denzelfden zin. Het wetboek der Joden [8]) zegt [9]): *„dat een Jood, die in de mogelijkheid zou zijn, onder een voorwendsel welke ook, openlijk alle ketters ter dood moest laten brengen*," en de Talmud [10]) beweert, dat men hen gewapenderhand moet dooden.

De Talmud, over de afschuwelijkste ondeugden handelend [11]), zooals moord, onkuischheid, pederastie, sod...., bestialiteit, verwijt ze aan de Christenen. 't Is waar, dat stemt overeen met de talmudische uitspraak, dat de Christenen goddeloozen zijn.

---

[1]) Tract. Gittin. Fol. 57a.
[2]) Jad-Chaz. Hilch Abod. Zar. Pereq 10.
[3]) Tract Abod. Zar. Fol. 17a.
[4]) Id. Fol. 27b.
[5]) Tract. Sab. Fol. 116a.
[6]) In zijn Comment. ad Deut. 32. 21.
[7]) Hilch Thezûba. Pereq 3.
[8]) Zûlchan Arûch.
[9]) Jore Deâ § 158 en Chozen Mizpat § 425.
[10]) Tract. Abod. Zar. Fol. 4b Z. Tosaphoth a. l.
[11]) Cf. Tract. Abod. Zar. Fol. 25b, 26a en Tosaphoth a. l. en Fol. 2a, 14b, 21a, enz. enz.

V.

De ban.

We hebben de wet van den Talmud-Jood leeren kennen. Zooals elk genootschap, vooral elke godsdienstige gemeente, in het belang van eigen behoud, het middel moet hebben om weerspannige leden, die zich niet aan de wet willen onderwerpen, uit te sluiten — zoo heeft het behoudend Jodendom van den Talmud en van de rabbijnen ook zijn ban of excommunicatie. In onze dagen, nu de liberale en Joodsche wereld voortdurend den mond vol heeft van den ban der Katholieke Kerk is het wel de moeite waard in hoofdtrekken de betrekkingen van den Joodschen ban te schetsen.

Van alle oorzaken, die den ban na zich slepen, verdienen de volgende vermelding. Beloopen [1]) den ban zij die een rabbijn verachten, al was het na den dood van dezen; — zij die de woorden der rabbijnen en der wet verachten; — zij die anderen van het volgen der wet afhouden; — hij die zijn akker aan een niet-Jood verkoopt, zoowel als hij die voor eene niet-Joodsche rechtbank tegen zijn geloofsgenoot getuigt, enz.
De ban heeft drie graden. Wijl de derde reeds lang buiten gebruik is, zullen wij slechts van de eerste twee, die Nidduï en Cherem worden genoemd, spreken.

De minste graad [2]), de Nidduï, heeft voor gevolg hem die er door getroffen wordt, te verplichten afgezonderd van iedereen te leven, zoodat hij met uitzondering zijner vrouw, kinderen en dienstboden, 4 el van iedereen moet verwijderd blijven en dat hij zich gedurende dien tijd niet wasschen, niet scheren mag. Tien mannen vormen, zooals boven gezegd is, eene heilige vergadering en indien er slechts 9 zijn kan de gebannene niet voor den 10en tellen, en komt hij in eene heilige vergadering van 10, dan moet hij op 4 el afstand blijven. Indien hij beladen met den ban komt te sterven, laat de rechter een steen op zijne doodkist leggen om aan te duiden, dat de overledene verdiend had gesteenigd te worden, omdat hij buiten de gemeenschap gesloten was en gestorven is zonder boete te hebben

---

[1]) Jore Deâ. § 334, 43.

[2]) Id. en Sepher Rezith Chokhmâ.

gedaan. Niemand draagt rouw over hem, niemand vergezelt hem naar zijn graf, zelf zijne naaste bloedverwanten niet. Deze ban die, volgens de omstandigheden nog strenger wordt, kan zelfs door een gewoon persoon worden uitgesproken. Hij duurt 30 dagen, en indien de gebannene niet tot inkeer komt, wordt hij verlengd tot 60, en zelfs tot 90 dagen. En indien na dien tijd de boetedoening nog uitblijft zal de groote ban, Cherem genoemd, worden uitgesproken.

Terwijl de Nidduï den gebannene veroorlooft op een afstand van 4 el met anderen te verblijven, ontzegt de Cherem hem elke gemeenschap. De gebannene mag van een ander niet leeren, noch anderen onderrichten; hij mag met niemand eten, noch drinken, niemand mag hem een dienst bewijzen of een dienst van hem aannemen; het is alleen geoorloofd hem voedsel te verkoopen, opdat hij niet van honger sterve. Om den Cherem uit te spreken, zijn minstens 10 personen noodig; men gaat met groote plechtigheid te werk, men steekt de kaarsen aan, blaast op den horen en spreekt over den zondaar vreeselijke vervloekingen uit. Tegen het einde der plechtigheid bluscht men de kaarsen, om aan te duiden dat de schurk voortaan buiten het licht des hemels gesloten is. Wij laten hier de formule van den ban — van den Cherem — volgen.

„Dat N., zoon van N., gebannen worde volgens het oordeel van den Heer der heeren in de beide rechtbanken, in het opperste gerechtshof en in het lagere gerechtshof; dat hij in den ban zij der heilige overheden en in die der Seraphims en Ophanims en eindelijk in den ban der groote en kleine gemeenten! Dat groote ongelukken, groote en vreeselijke ziekten over hem komen! Dat zijn huis de woning van draken zij! Dat zijne ster in de wolken verduistere en dat zij woedend, wreed en vreeselijk tegen hem zij! Dat zijn lijk voor de wilde dieren en slangen geworpen worde! Dat zijne vijanden en tegenstanders zich over hem verblijden! Dat zijn goud en zilver aan anderen gegeven worde en dat zijne zonen overgeleverd worden aan zijne vijanden! Dat zijnen afstammelingen zijn levenslicht ten gruwel zij! Dat hij vervloekt worde door den mond van Addiriron en Achtariël, door den mond van Saidalphon en Hadraniël, door den mond van Antifiël en Patchiël, door den mond van Seraphia en Sagansaël, door den mond van Michaël en Gabriël, door dien van Raphaël en

Mecharetiël! Dat hij gebannen zij door den mond van Zaphzavief en door dien van Hafhavef, die de groote God is, en door den mond van 70 namen van den driemaal heiligen koning, en eindelijk door den mond van Zortack, den grooten Kanselier. Dat hij verslonden worde als Kora en zijne bende! Zijne ziel verlate hem met vrees en schrik! Dat hij gewurgd worde als Achitophel. Zijne melaatschheid zij als de melaatschheid van Giezi! Dat hij valle en niet meer opsta! Dat hij niet begraven worde in het graf van Israël! Dat zijne vrouw anderen worde overgeleverd en bij zijn dood anderen met haar leven! Dat N., zoon van N., in dezen ban blijve en dat hij zijn erfdeel zij! Over mij evenwel en over geheel Israël dale de vrede en de zegen des Heeren. Amen."

D.

BESLUIT.

De beroemde kanselier Gerson noemt den Talmud eene groote woestijn, waar naast eenige heilzame kruiden, men alle soorten van wilde en monsterachtige dieren vindt.

Wij hebben die woestijn doorloopen en wij moeten ons afvragen of misschien de vooruitgang onzer eeuw den verdorven aard van den Talmud-Jood veranderd heeft. Eenige Joden, zooals Bail, Crémieux en anderen hebben van een *Joodsch idée* gesproken, en volgens hen is dat idee de philantropie, de zuivere humaniteit. — Laat ons over dit punt het oordeel van andere bevoegde mannen hooren.

Generaal de Ségur verhaalt in zijn werk over den Russischen veldtocht onder Napoleon I: „20000 Franschen waren te Wilna, ziek, gewond, uitgeput achtergebleven. De Joden, die Frankrijk beschermd had, lokten hen onder voorwendsel van gastvrijheid in hunne huizen, plunderden hen uit, wierpen hen vervolgens geheel uitgeschud de vensters uit en lieten hen ellendig omkomen door den sneeuw en de koude" [1]).

De Jood Bail doet in 1816 de volgende bekentenis [2]): „Van twaalf diefstallen of oplichtingen, die te Leipzig werden geoordeeld, waren er 11 door Joden bedreven." Door die bekentenis wil Bail spreken ten gunste der Joden, want hij voegt erbij: „In Frankrijk heeft men den Joden de vrijheid gegeven en de Jood is een rechtschapen mensch." Maar Cerfbeer heeft de opmerking gemaakt [3]): „De statistiek verschaft ons de waarheid. Het getal veroordeelingen

---

[1]) Rohrbacher. Histoire de l'Eglise. 28.

[2]) Les Juifs au 19e Siècle (Paris) p. 24. [3]) l. c. p. 2. 3. 39. Paris, '47.

van den kant der Joden in Frankrijk is verdubbeld. Ja, meer dan het dubbele der veroordeelingen komen op de Joden; wat te ernstiger is, is dat de door de Joden bedreven misdaden gekenmerkt worden door een dieper verval, omdat zij het resultaat zijn van weldoordacht overleg, zooals frauduleuze bankroeten, woeker, valschmunterij en alle soorten van listen en oplichterijen. Ook moet men niet vergeten, dat hunne listen en zoogenaamd innerlijk voorbehoud, (mentale restricties) die hunne eeden nietig maken, zeer dikwijls de justitie belet hen te bereiken, en dat zij die achter de grendels zitten vaak de minst schuldigen zijn."

Dezelfde schrijver zegt van den Elzas: „De woeker heeft de helft van den Elzas in handen der Joden gebracht. De kleine eigendommen zijn door dezen aan alles knagenden kanker verslonden. Er zou een heel boek noodig zijn om de schandelijke en trouwelooze middelen te beschrijven, waardoor de Joden zich van de eigendommen meester maken. Op het land woekeren zij op onbeschaamde wijze en het zijn vooral de boeren, die de gevolgen der misdaden van Israël ondervinden." „In Duitschland is de toestand niet beter; de Duitsche Jood is trotsch en wraakgierig; hij heeft niets van de gebreken zijner vaderen verloren", schreef de *Allg. Pr. Zeit.* n°. 169, 20 Juni 1847.

Delamarre schrijft in zijn *Traité de la police* I. 279: „Door zijn opvoeding bestemd tot den haat der andere volkeren, is de Jood vol wraakzuchtige gevoelens, maar hij is geduldig, hij weet beter dan iemand het gunstige oogenblik af te wachten, waarop hij zijn verborgen haat door laaghartige kuiperij en leugen kan botvieren. De Jood A. zegt ons vertrouwelijk: „De Christelijke godsdienst is edel, want zij beveelt zelf de vijanden lief te hebben, maar de Joodsche godsdienst is praktischer, omdat hij ons veroorlooft ons nog na jaren te wreken."

Prins von Bismark [1]) sprak, vol verontwaardiging, in 1847, op den Duitschen landdag, de volgende woorden: „Ik ken eene streek, waar de Joodsche bevolking talrijk is op het land; daar zijn boeren aan wie niets van hun onroerend goed meer toebehoort; geheel hun roerend goed, van het bed tot aan den vuurhaak, komt den Jood toe, het vee in de stallen hoort hem, de Jood verkoopt den boer

---

[1]) *Allg. Preuz. Zeit.* 19 Juni 47.

het koren voor het brood. om te zaaien, om te voederen". De Minister van Justitie legde aan denzelfden landdag de volgende statistiek over: Volgens tabel 37 kwam in '39 het 133ste deel der bewoners voor als beschuldigd door de justitie, — en van al de beschuldigden was het 135ste deel Christen, het 84ste Jood, gedurende het jaar 1834 werd het 166ste deel der inwoners beschuldigd en daarvan was het 162ste Christen en het 82ste deel Jood. De meeste misdaden waren ten gevolge van gierigheid en geldzucht aanslagen op den eigendom.

Willen wij nu de waarheid kennen in de bekende twisten tusschen Joden en Roemeniërs, laat ons dan hooren naar professor Desjardins, die eene bijzondere brochure over deze zaak geschreven heeft; hij komt tot den volgenden uitslag: „Voor al wie onpartijdig en aandachtig mijne brochure gelezen heeft, zal het bewijs geleverd zijn, dat in een klein getal jaren meer dan 400000 Joden zich in Roemenië gevestigd hebben (in 1828 waren er 28000, in 1844 waren er reeds 53000, maar in 1845 ongeveer 160000, in 1868 volgens opgave van Crémieux zelf 400000 en volgens het verslag der Roemeensche Kamer waren er meer dan 500000) en al deze Joden willen vreemdelingen in het land blijven door de geboorte, door de zeden, door de strevingen en door de taal; zij putten het land op elke wijze uit; zij trachten zich aan de wetten des lands en aan alle plichten, die als burgers op hen rusten te onttrekken; zij zijn onwetend, bijgeloovig, gierig, diefachtig en vreeselijk smerig, zoo zelfs dat zij eenige vrees inboezemen voor de openbare gezondheid. De maatregelen van de regeering werden volstrekt niet voorgeschreven uit godsdienstige beweegredenen" [1]).

Het verslag der Roemeensche Kamer, dat hetzelfde Joodsche blad openbaar maakt, drukt zich in deze bewoordingen uit: „De inval der Joden in Roemenië heeft in de laatste jaren zulke verhoudingen aangenomen, dat de bevolking er door opgeschrikt is. Deze bevolking ziet zich terzijde geschoven, door een bijzonder, een met vijandige gevoelens bezield ras. Deze langzame en rustige verovering van ons land heeft in de huishouding van staat ernstigen last veroorzaakt, die dag aan dag verergert. De indringers zijn ten getale van 500000. Hunne geboorte, hunne zedeleer, hun hard-

---

[1]) Archives israël. p. 197. 1868.

nekkig isolement scheiden hen van de Roemeenen. Men heeft hun veroorloofd een monopolie te grondvesten, dat den handel en kleine nijverheid geheel vernietigd heeft. De kapitalen die eertijds hunne vruchten wierpen in de handen der Roemeenen worden aan de natie ontnomen. De Joden plegen zonder de minste achterhoudendheid woeker, zij exploiteeren en ruïneeren duizenden huisgezinnen. De woeker en het monopolie der kapitalen hebben den geldelijken crisis veroorzaakt, die sedert jaren op het land drukt. De onverzadelijke geldzucht der Joden exploiteert op duizenderlei wijzen de openbare ellende, want de rampen zijn voordeelig en winstgevend voor hen die de wreedheid hebben er gebruik van te maken. De Jood heeft zich meester gemaakt van het monopolie van 't geld en der levensmiddelen en het is de werkende klasse, die 't meest van de Joodsche geldzucht lijdt. Deze veroorlooft zich duizend en duizend vervalschingen tot groote schade der openbare gezondheid. Sedert 2000 jaren onderscheiden de Joden zich door hunnen geest van afzondering. Het is slechts door de kracht der wetten, dat zij zich ten minste voor den schijn onderwierpen aan het gezag van den niet-Joodschen staat, zonder er evenwel een integreerend deel van te willen uitmaken. Ook wordt de Jood noch Pool, noch Engelschman, noch Franschman, hij blijft Jood zooals zijne vaderen uit den Bijbelschen tijd."

De Joden kunnen geene gemeenschap hebben met de chistenvolken omdat zij in alles tegen deze over staan. In de groote, zoowel als in de kleine zaken, overal zaaien zij de kiem der ontbinding en der verwoesting, hunne neiging drijft hen zich te verheffen op de puinhoopen van anderen. Zij kennen geene dankbaarheid jegens de volkeren, wier gastvrijheid zij ontvingen, omdat zij deze als overweldigers beschouwen [1]). Alle middelen zijn hun goed om

---

[1]) Rome is een paradijs, zeiden de Joden der Middeleeuwen. Pius IX veroorloofde aan de Joden het ghetto te verlaten en zich in Rome overal te vestigen waar zij wilden. De Jood Mirès zei bij die gelegenheid: »De Joden moeten Pius IX bijzonder dankbaar zijn." Moet men zich niet verwonderen over den geest der leugen, die in Juni 1867, het Joodsche blad »Arch. Israel." de volgende woorden deed schrijven: »Dankbaarheid! Hebben de Pausen ons niet vervolgd? Bestaat het Ghetto nog thans niet?" — Laat men ons zeggen, welke Paus? — Renan schrijft, dat men zeer dikwijls in de steden Joden-kwartieren bouwde uit noodzakelijkheld ter oorzake der grondbeginselen van den Talmud. (Arch. Israël. 16 Juni 1868).

tot de wereldheerschappij te geraken, *waarop zij beweren volgens* den Bijbel recht te hebben. De Joden kunnen te minder het beginsel van verdraagzaamheid inroepen, daar hun godsdienst de onderdrukking van alle godsdiensten eischt, want het Jodendom *veroordeelt tot eeuwigen* haat en vervolging al degenen, die er niet toe behooren en het onderhoudt een onafgebroken oorlog tegen de verheven zedelijke ideeën, die den grondslag onzer burgelijke maatschappij vormen. We zijn er verre af onverschillig welke onrechtvaardigheid, tegen den meest schuldigen Jood goed te keuren. Wij zeggen met de Pausen: „Dat men den Jood de misdaad toone, welke hij bedreven heeft, dat men hem volgens de wet straffe indien hij schuldig is, dat men terugvordere wat hij genomen heeft, maar het is niet geoorloofd hem te ontnemen wat hij wettig bezit, hem bovenmate te straffen of zelfs naar het schavot te geleiden, wanneer hij geen moord heeft begaan." Maar dat men ons ook zegge: Wat heeft de verontwaardiging der Roemeenen opgewekt, zoo niet de woeker en schurkerij der Joden? De reeds aangehaalde Joodsche bladen kunnen het niet loochenen [1]). De Talmud zegt, dat, om den vrede, het geoorloofd is te liegen en de Jood Bédarride schrijft in 1861: „Israël pleegt geen woeker, omdat het zulks niet kan." Wat is er natuurlijker, wijl volgens den Talmud hij niet bedriegt, niet steelt, slechts aan den niet-Jood ontneemt, wat hem toebehoort.

Advokaat Hallez schrijft in zijn werk „Les Juifs" pag. 262: „De Joden hebben hunne nationale zeden ongeschonden bewaard, zeden die geheel en al onvereenigbaar zijn met de levensvoorwaarden onzer maatschappij." En de *Historisch-politische Blätter* van '48 zeggen: „De Joden prediken de ontucht en de revolutie". J. Gros-Hoffinger heeft het hoofdstuk over de ontucht, onder de geleerde en hoogere klasse der Joden uitstekend behandeld. Hij wijst ons de rijke Joodsche bankiers, de beursmannen van Weenen „jacht-makende op de mooie meisjes", en hij zegt: „Ze schatten hunne eigene vrouwen te hoog om ze aan hun hartstocht op te offeren; zij beschermen haar en denken er niet aan ze te verleiden en te verlagen; maar zij zoeken de best bewaarde en zuiverste meisjes onder de rassen, die bestemd schijnen hun tot slaaf te zijn. En

---

[1]) Arch. Isr. p. 400. 1868.

wanneer de hooge Joodsche geldmannen hun hartstocht hebben botgevierd, laten zij de slachtoffers aan de Christenen over of werpen hen in den afgrond der schandelijkste prostitutie. Terwijl de bedorven adel, die toch nog eenige overblijfselen van zijne oude deugden en edelmoedigheid gered heeft, voor zijne slachtoffers zekere meewarigheid gevoelt, stoot de Jood zijn slachtoffer af en trapt het onder de voeten." (Het lot der vrouwen, Leipzig, p. 40).

„De arme Joden-klas, wordt elders gezegd, munt uit in het werk van koppelaar, zooals men in Hamburg zien kan, waar de gemeenste boeken en platen door de Joden worden verkocht." Hoe in het jaar 1848 de Joden de revolutie begunstigd hebben, kunnen velen zich nog herinneren. Disraëli, later lord Beaconsfield, schreef in 1844: „de vreeselijke revolutie, die in Duitschland wordt voorbereid, ontwikkelt zich, breidt zich uit door de Joden. Rougeyron maakte twintig jaar later dezelfde opmerking: „Er zijn in Duitschland vele vreeselijke, revolutionnaire elementen, men vindt er het geheele Jodendom met zijne schrijvers, wijsgeeren, dichters, redenaars en bankiers, enz. enz. en bereidt Duitschland een vreeselijken dag voor, maar deze dag zal waarschijnlijk gevolgd worden door een die nog vreeselijker is." We gaan verder. In 1847 schreef Toussenel een beroemd werk, getiteld: „De Joden, koningen onzer eeuw." Daar staat: Het geld-feudalismus (lees: de geldjoden) heeft met het doel om aan de regeering zijn wil te doen kennen een officieel blad, *le Journal des Débats*, gesticht. Dit is het blad der groote bankiers der Rue Bergère en Lafitte. Men heeft durven drukken, dat elk minister aan het *Journal des Débats* een ongehoorde schatting moet betalen.

En inderdaad, er zijn ministers geweest, zooals Vilèle, die gepoogd hebben zich van het onverdragelijk protectoraat van dit blad te ontdoen. Maar Vilèle werd door eene coalitie omver geworpen, waarin het *Journal* eene groote rol heeft gespeeld. Het ministerie Martignac werd gedwongen den 3-jarigen achterstal van Vilèle uit te betalen. Thiers trachtte zich te verheffen boven deze dwingelandij, maar een woedend artikel sloeg den stoutmoedige ter neder, die vergiffenis vroeg en met den kassier van het blad vrede sloot — zijn berouw werd aangenomen. Guizot en Duchâtel voerden de geringste bevelen der *Débats* uit; men deed het mogelijke en beloofde het

onmogelijke. Montavilet was meer dan slaafsch, het was het *Journal* dat Binnenlandsche zaken regeerde. In alle openbare betrekkingen duwde Montalivet de jonge schrijvers van het *Journal*, Montalivet gewende de openbare meening er aan het *Journal* te doen beschouwen als het orgaan van het Hof. En dat blad beschermde het hof zoolang als dit naar de pijpen der heeren van de Rue Bergère en Lafitte wilde dansen, verder ging de toewijding niet.

Wij hebben bovenstaande aangehaald — en 't is thans over geheel Europa nog erger — om de woorden van Disraëli beter te doen begrijpen: „De wereld wordt door geheel andere menschen geregeerd, dan zij meenen, die niet weten, wat achter de schermen gebeurt. Wie organiseert en richt de zoo geheimzinnige Russische diplomatie, dat ze Europa doet beven. Het zijn de Joden. En zoo is het in Spanje, te Parijs en elders." Om beter dien staat van zaken te verstaan, moet men hooren, wat Crémieux, de president van den Joodschen bond, die zich sedert 1860 over de geheele aarde uitstrekt zeide; ziehier: „Eene nieuwe messias-regeering, een nieuw Jeruzalem moet de plaats der regeering van de Keizers en Pausen innemen" [1]).

In 1866 stierf te Brussel een vrijdenker, de Jood Berend. De Opper-rabbijn van België Astruc sprak de lijkrede uit, waarin hij de wereld duidelijk het volgende zeide: „Berend kon vrijdenker zijn en toch Jood blijven en de loge kon zonder moeite zich aan het graf bevinden als aan het graf van een broeder, een vriend, een geloofsgenoot. De Joden, de vrijmetselaars, de vrijdenkers betreuren hem evenzeer. [2])." En Crémieux dan, president van het Israëlitisch verbond en groot-meester der Fransche loge te gelijk!

Hoe die overeenstemming tusschen de *loge* en *Juda* te verklaren? Wij antwoorden met eene andere vraag. Hoe kon Juda in de verloopen tijden kronen vlechten voor de opstandelingen der Kath. Kerk en in onze dagen voor Voltaire, Volney, Garibaldi, zooals wij in de Arch. Isr. pag. 463 ('67) zien? Dit komt omdat de Christenstaat en het Christendom gelijkelijk door Juda en de Loge worden gehaat. Men drijft tot de revolutie en door de revolutie tot omverwerping van elk gezag in Kerk en Staat. Dan zal het nieuwe Jeruzalem van Crémieux, president van het Joodsche verbond en groot-meester

---

[1]) Arch. Israël. p. 651, 1861. [2]) Id. p. 927, 1864.

der Fransche loge de plaats der troonen van Keizers en Pausen innemen. Arme loge, die heerschen wil en in werkelijkheid slechts het middel is, waarvan Juda zich bedient om zijn eigen rijk te grondvesten!

In 1862 deelden de *Historisch-Politische Blätter* een artikel mede, dat de weeklacht inhield van een vrijmetselaar over de macht van Juda in de loge; we lezen daar: „De macht, die Juda in de loge bereikt heeft is op haar zenith, ze is even machtig tegen troon en altaar. Ofschoon van sommige loges uitgesloten, vindt men Joden in alle loges der wereld. Te Londen vindt men twee Joodsche loges die alle draden in handen hebben van de revolutionaire elementen, welke in de Christen loges bestaan. Juda vormt het hoofd der Loge en de Christen loges zijn slechts poppen, die zonder dat ze er aan denken, door Juda in beweging worden gebracht. Te Rome bestaat eene loge uitsluitend uit Joden, ze is een der hoogste troonzalen der revolutie, die door onbekende hoofden de andere loges richten. Te Leipzig houdt de Joodsche loge voortdurend zitting gedurende de jaarmarkt (*mis*) — geen Christen heeft er toegang. Hamburg en Frankfort laat slechts geheime zendelingen toe. Wanneer toch zullen de regeeringen eens begrijpen, dat de loges slechts *in 't belang der Joden* de volken tot opstand drijven. Laat zij de woorden van Burke goed overwegen: „Er zal een tijd komen, dat de vorsten gedwongen zullen wezen tyrannen te zijn, omdat hunne onderdanen oproerlingen uit beginsel zijn geworden."

De Jood Mendizabal was in 1820 de ziel der revolutie in Portugal; hij was het, die de inname van Oporto en Lissabon mogelijk maakte — en die, door zijn machtigen invloed op de Junta, de revolutie in Spanje verbreidde. Door de revolutie der vrijmetselarij geraakte hij tot den post van Minister-president in Spanje. En de Jood, grootmeester Crémieux werd minister van Justitie ten gevolge der Fransche revolutie in 1848, die de loge — volgens de bekentenis van Lamartine en Garnier-Pagès had voorbereid, zoowel als die van '89 en '30. Dat sommige nieuwe Joden, de Joden *à la Crémieux*, de vertelsels en dwaasheden van den Talmud wraken, ze kunnen niet ontkennen, dat het denkbeeld der wereldheerschappij, hun lievelingsdenkbeeld, hun *idée fixe* is. Hoe anders het feit verklaren, dat op het groote Concilie van Leipzig, den 29 Juni '69, in tegenwoordigheid der Opperrabbijnen van Turkije, Rusland, Duitsch-

land, Frankrijk, Engeland, Nederland en België, de voor allen gemeene stelling op de volgende wijze werd geresumeerd: „De synode erkent in de ontwikkeling en verwezenlijking der nieuwere denkbeelden den veiligsten waarborg van den voorspoed en de toekomst van het Jodendom en zijne volgelingen".

Dat is duidelijk genoeg, geloof ik. Wanneer dus een Christen de Joden de nieuwere denkbeelden hoort ophemelen, moet hij wel weten, dat het de lof der revolutie is, die zoowel troon als altaar bedreigt. Hij zal er zich nog beter van kunnen overtuigen, wanneer hij een der hoofdorganen van den Israëlitischen bond leest, waarin men de revolutie van 1789 verheerlijkt met hare denkbeelden van vrijheid en broederschap, als de ster van Juda, als de verlossing van Israël [1]).

De Internationale, van welke de Jood Marx, te Londen, een der hoofden was, predikte eveneens de gelijkheid. Deze revolutionnaire gelijkheid met haar beruchte middelen van oplichting, diefstal en moord, wordt begroet als het moderne idee, zelfs onder zekere klasse van Christenen — zeker niet omdat de Talmud het bestelen en vermoorden der niet-Joden veroorlooft, maar omdat sedert 1789 zelfs een groot getal Christenen, dit revolutionnaire denkbeeld verdedigden, verheerlijkten en in toepassing brachten. Dat men zich de moorden van 1789 en de Parijsche Commune van 1871 herinnere.

Wij bevelen het besluit, waarmede wij dezen arbeid over den Talmud-Jood eindigen aan, aan alle vrienden der waarheid zonder onderscheid, aan al degenen, die zonder de dogmatieke moraal van den Talmud toe te stemmen, toch openlijk of onder bedekte termen, geheel of gedeeltelijk, de zedelijke grondbeginselen van den Talmud aannemen.

Ziehier ons besluit: we ontleenen het aan het verhaal eener reis van verscheidene Christenen in gezelschap van een Jood. De reizigers bewezen elkander wederkeerig de grootste vriendschap, men steunde, hielp elkander. De Jood, getroffen door de liefdadigheid der Christenen, zei tot een zijner reisgezellen: Gij hebt gezien hoeveel vriendschapsbewijzen wij elkander gedurende de reis gegeven hebben, maar weet dat de haat, die in mijn hart brandde zeer groot was. Tot

---

[1]) Univers isr., 5 Sept. 1867.

belooning uwer diensten geef ik U dezen raad: *Vertrouw nooit een Jood, hoe groote vriendschap hij u moge bewijzen.*

Wij verzoeken hun, die dit besluit te hard vinden, het oordeel te lezen, dat de wijzen en philosofen onzer eeuw over de Talmud-Joden uitspreken. Wij bevelen hun onder anderen aan Kant (Anthropologie), Fichte: „Gedachten en stukken tot herinnering aan het oordeel over de Fransche revolutie"; Herder: „Ideeën over de geschiedenis der Menschheid; Schopenhauer in zijne artikelen over recht en politiek; Schmidt: Geschiedenis der Duitsche letterkunde en Menzel: Hist. Blätter, 1857.

Allen stemmen overeen, dat het Jodendom, volgens den Talmud, een groot gevaar voor het Christenvolk is, dat men geene te groote voorzorg nemen kan om zich er tegen te wapenen.

E.

AANHANGSEL VAN DEN VERTALER.

Toen ik voorgaande had vertaald, kwam mij het uitgebreide veld der Joodsche litteratuur in zijn geheel voor den geest, en tevens kwam de gedachte bij mij op, dat de Christenen zoo weinig van de Joden weten. Dat ligt vooreerst aan de weinige bekendheid met het Hebreeuwsch (waarvan het gros der Joden ook niets kent) en aan de geheimzinnigheid, waarmede de Joden alles bedekken. Om welke reden? Ik weet het niet. Intusschen meende ik geen onverdienstelijk werk te doen met den lezer een vrij volledig overzicht te geven van de *geboden* en *verboden*, welke de Joden moeten, inachtnemen. Er ontbreekt, geloof ik, geen enkel aan, 't is een volledig relaas van al datgene wat in elke Hollandsche Jodenschool wordt onderwezen; de Hebreeuwsche tekst, dien ik verwaarloosd heb, is geheel gelijk, aan de voorschriften van den in de vorige bladzijden zoo dikwijls genoemden Maïmonides.

Ook is die tekst, zijn die geboden en verboden, alleen *na* lezing van Lamarque's werkje verstaanbaar en tot beter begrip heb ik een enkele maal nadere verklaring noodig geacht en gegeven.

Gaarne had ik de Joodsche plechtigheden en feesten en de Joodsche straattaal beschreven, maar dan werd het werkje te uitgebreid. Wie weet, misschien later. In elk geval ben ik voornemens de door mij in 1883 aangevangene, in 1887 voortgezette studie van het Hollandsche Jodendom niet te laten rusten, maar misschien nog eens door Hollandsche voorbeelden aan te wijzen, dat het Jodendom in aard, wezen en strekking overal hetzelfde is, dat het vaak na eerst veroorzaakten bloei, dorpen, gewesten, landen uitgeput achterlaat of de bevolking tot echte slaven vernedert. Ik stem dan ook ten volle in met den grooten Balmes (meen ik), wiens vóór 50 jaren geschreven werken nog bijna in *alles* actueel zijn, dat de verdrijving der Joden uit Spanje eene daad van verlichte politiek geweest is.

Wat moeten de Joden doen?

(Op den achtsten dag) alle manspersonen besnijden — het mannelijk eerstgeborene van mensch en vee den Eeuwige heiligen (onder het vee: het rund, de bok, het lam, de ezel) — den eerstgeboren ezel met een lam van den *Cohen* (priester) lossen (zoo niet dan den nek breken) — den eerstgeboren zoon eener Israëlitische vrouw van den Cohen lossen (is de vader echter *cohen* of *rabbijn* of is de moeder de dochter van eenen *cohen* of *rabbijn* dan behoeft het kind niet gelost te worden. De losprijs, die in Nederland door den vader aan den Cohen wordt betaald is *f* 7.50).

Op den dag vóór het Paaschfeest, twee uren vóór den middag, moet al wat zuurdeeg bevat, uit alle plaatsen die onder hun toezicht staan, worden weggeruimd — ieder is verplicht op den eersten Paasch-avond, ten minste de hoeveelheid eener olijf ongezuurd brood te eten en — *tegelijkertijd* zal de Jood zich met zijn zoon, met zijn huisgezin, en des noods alleen zijnde, over den uittocht van Egypte onderhouden.

De Sabbath moet men, bij zijn in- en uitgang, heiligen om de voortreffelijkheid van dien dag boven de andere te erkennen (dit geschiedt o. a. door den zegen en heiliging over den wijn uit te spreken en licht te ontsteken, wat aan de vrouwen wordt overgelaten) — op Sabbath moet men van allen arbeid rusten (39 verschillende soorten van arbeid zijn verboden) — ook op den 1sten en 7den dag van het feest der *ongezuurde brooden*. (15 en 21 Nissan) moet men van allen arbeid rusten, doch wat tot bereiding der spijzen dient is geoorloofd (de dagen tusschen beide worden *tusschendagen* genoemd, op welke eenige onontbeerlijke arbeid geoorloofd is: de 1e, 2e en 8e dag zijn thans, volgens Rabbijnen-voorschrift feestdagen). Ook op Grooten Verzoendag moet men van allen arbeid rusten [op den 10en der zevende maand (*Tisrie*)], dan mag men niet eten, drinken, zich wasschen, zalven, geen lederen schoeisel aan hebben en de mannen niet met vrouwen verkeeren (ook is het voorgaande verboden den 9den Ab, verjaardag van de verwoesting van Jeruzalem — ook wel Kleine Verzoendag genoemd.) De andere vastendagen t. w. den 17en *Thamoes*, 3en *Tisrie* en 10en *Thebeth* moet men zich slechts van eten en drinken onthouden en daarmede aanvangen met het begin van den dag. Ook op den eersten dag der

7e maand Tisrie (*Nieuwjaarsdag* of *dag der herinneringen*) moet men van den arbeid rusten (men viert dit feest 2 dagen en op beide dagen wordt *op de bazuin* geblazen). Rusten op den 15en derzelfde maand, dan begint het *loofhuttenfeest* ook *feest der inzameling* genoemd, dat 7 dagen duurt, men viert dit feest 2 achtereenvolgende dagen, — op den dag na het *loofhuttenfeest* moet men van den arbeid rusten. De dagen tusschen beide laatste zijn tusschendagen. Men viert den dag na en den daaropvolgenden feest, de 1e—*achtste is het slotfeest*, de 2e—9e is het *vreugdefeest der wet.*

(Den 25sten Kislew is het *inwijdingsfeest*, dat acht dagen duurt, alswanneer men verplicht is, elken avond de daartoe bestemde lichten aan te steken).

Den 1sten dag van het loofhuttenfeest neemt men één *Palmtak*, eene *Ethrog*, drie takken *Myrthen* en twee takjes *Beekwilgen* om daarmede [1]) den Heer te loven, men moet dan gedurende 7 dagen in loofhutten wonen, het komt meest op het dak der hutten aan, dat uit riet, stroo of dergelijke moet bestaan; arme Joden, die geen hut kunnen bouwen, worden door meergegoede geloofsgenooten in deze hutten opgenomen; als 't niet anders kan voldoet de arme Jood met éénmaal in zulke hut te middagmalen aan het gebod. Van den 2en avond van het Paaschfeest moet men dag op dag, tot 49 dagen = 7 weken, den *aimad* tellen en op den 50sten dag der telling (6e Siwan) het *Wekenfeest*, *dag der Eerstelingen* of *verjaardag der Wetgeving* moet men van den arbeid rusten (men viert dit feest ook twee achtereenvolgende dagen) — op Nieuwjaarsdag moet men op de *bazuin* blazen of hooren blazen.

Men moet oppassen, dat men niemand eenig letsel toebrenge en den overtreder straffen, dat door vuur geen schade veroorzaakt worde en bij overtreding den dader straffen, dat elke plaats van gevaar voor menschen en dieren behoorlijk verzorgd zij en den overtreder bij een ontstaan ongeluk straffen, dat de dieren behoorlijk verzorgd zijn, opdat zij geen mensch of zijne bezittingen kunnen schaden, dat zij eens anders oogst niet opeten en den overtreder straffen, alle plaatsen waar eenig gevaar ontstaan kan be-

---

[1]) In 't land waar de bewerker dezer regelen woont, wandelen de Joden met zulk bundeltje langs den straat, hoe zulks in Nederland is, weet hij niet.

hoorlijk verzorgen, om alle mogelijke ongelukken te voorkomen.

Men is verplicht den hulpbehoevende geld te leenen (*leenen* is meer verplichtend dan geven) — zijnen naaste te beminnen en op zijn persoon en bezittingen acht geven als op zijn eigen — men moet den vreemdeling beminnen — weldadig zijn en de armen, behoeftigen en lijdenden met alle macht en welwillendheid ondersteunen en helpen — het gevondene dadelijk aan den eigenaar teruggeven — een last op mensch of dier, zonder hulp zijnde opladen — een dier dat door zijn last nedergedrukt wordt helpen ontladen — wanneer men een vogelnest vindt, de moeder laten wegvliegen vóór men de jongen neemt — als een arme een pand gegeven heeft en dit volstrekt noodig heeft, moet de leener hem zulks geven, zoolang hij het behoeft — den daglooner zijn loon nog op denzelfden dag uitbetalen en niet uitstellen.

Men moet gelooven, dat er Eén-eenige God bestaat, die alles geschapen heeft, alles ziet, enz. — in het bedehuis zich eerbiedig gedragen, geene ijdele gesprekken houden, niets doen wat den eerbied zou storen en steeds voor oogen hebben, dat de heerlijkheid Gods zich daar bevindt — God verheerlijken zelfs met opoffering van zijn leven, dus zich eerder laten ombrengen dan afgoden te dienen, echtbreuk te bedrijven en bloed te vergieten. — Hem zijne zonden belijden, er berouw over hebben en zich voornemen volstrekt niet weder te zondigen, — standvastig gelooven, dat de Eeuwige, God, de oorsprong en Heer van alles en een eenig eeuwig Wezen is — Hem beminnen, Zijne werken gadeslaan, er naar streven, zijnen Wil te doen en Zijne geboden met vreugde uitoefenen — zich in de H. Wet oefenen en anderen, voornamelijk de kinderen er in onderwijzen — God alle dagen bidden — als het vereischt wordt eene zaak met eede te staven bij den Eeuwige zweren, — de afgoden, hunne tempels en gereedschappen van hunnen dienst vernietigen — God danken nadat men, ten minste de hoeveelheid van een olijf, brood gegeten heeft [1]) 's morgens en 's avonds het lezen — God vreezen, daar Hij alles ziet en gade-

---

[1]) Bedoeld brood moet van tarwe, gerst, spelt, haver of rogge gebakken zijn. Vóór dat men brood eet moet men zich de handen wasschen; vóór en na het gebruik van alle spijzen en genietingen hebben de Rabbijnen afzonderlijke *lofspraken* voorgeschreven.

slaat, en hen straft, die Zijnen wil tegenstreven — op de feestdagen moet men zich verheugen met vredeoffers in den tempel te offeren (thans wordt de vreugde aan den dag gelegd door aan de vrouwen mooie kleeren, aan de. kinderen lekkernijen en aan de armen aalmoezen te geven) — men moet alle pogingen doen om de wegen Gods te bewandelen, gelijk Hij mededoogend en barmhartig is, zoo moet de menschen trachten te wezen — als men het vermogen daartoe heeft, is men verplicht voor zich zelf eene *Wetsrol* volgens de bepaalde voorschriften af te schrijven, te doen afschrijven of te koopen, zoo ook om boeken te koopen en die aan minvermogenden te leenen.

Men moet zindelijk en kuisch zijn en daarom eene afgezonderde plaats uitkiezen om er zijne nooddruftige behoeften te voldoen (dan moet men zich de handen wasschen, ook moet men zich wasschen als men 's morgens opstaat, zich wel afdroogen, den mond spoelen enz.) men moet zich ter reiniging in wel- of stroomend water of in een bad, dat niet door menschen handen gevuld is baden (de hoeveelheid water vereischt op eene plaats der bading is ongeveer 1 Hectoliter) — Men moet zijne ouders eerbiedigen, (hen voeden en kleeden, in- en uitgeleiden — grootouders en leermeesters eveneens) — een kind moet voor zijne ouders ontzag hebben, noch op hunne plaats zitten, noch in hunne plaats spreken, noch hen tegenspreken.

Ieder manspersoon boven de 13 jaar moet de Tefilien aan den arm en het voorhoofd plaatsen (vier plaatsen uit de H. S. worden op perkament geschreven, die voor den *armband* op één stukje, in een daartoe vervaardigd perkamenten kistje geplaatst en op den linker bovenarm met zwart lederen riem bevestigd en die voor den *hoofdband*, op vier bijzondere stukjes, in vier, aan elkander vastzittende kastjes geplaatst en met dergelijke riemen aan het voorhoofd vastgemaakt, men moet ze, behalve op Sabbath en feestdagen, bij het ochtendgebed aanhebben) men moet aan de post van iedere deur eene *mezoeza* plaatsen (twee plaatsen uit de H. S. waarin dit gebod vermeld staat, worden op een stukje perkament geschreven, en behoorlijk verzorgd, aan de posten der deuren ter rechterzijde van de inkomenden geplaatst) — elk manspersoon moet aan de vier hoeken zijns kleeds *schouwdraden* hebben.

Het vee, wild gedierte of gevogelte, dat men eten wil, moet volgens de gegeven voorschriften geslacht worden, — het ge-

vogelte moet naar bepaalde kenteekenen onderzocht worden of het gegeten mag worden — men moet onderzoeken of visch die men eten wil, nog in water zijnde, vinnen en schubben heeft — het vee of wild gedierte dat men eten wil, moet men onderzoeken of het herkauwend is en tevens gespletene hoeven heeft — men is verplicht bloed van eenig wild gedierte of gevogelte dat men geslacht heeft, van onder en boven met aarde of dergelijke stof te bedekken.

Bij de beraadslaging eener zaak moet men naar de meening der meerderheid beslissen — oude en geleerde menschen moet men eerbiedigen en voor hen opstaan — men moet zich bij ware geleerden in de H. S. voegen en met verstandige menschen omgaan, om van hen te leeren, op welke wijze zich te gedragen, ten einde Gods wil te doen.

Men moet het recht van koopen en verkoopen handhaven — men moet het recht omtrent het houden of vernietigen eener belofte handhaven.

Men moet nauwkeurige en rechte maten, schalen en gewichten hebben, opdat niemand er door bedrogen worde, — eene nalatenschap onder de erfgenamen volgens de wet verdeelen — eens anders eigendom, dien men denzelven ontnomen heeft, moet men dadelijk teruggeven en zich voorstellen dergelijke daad nooit weder te doen.

Wanneer men van eene zaak kennis draagt, moet men voor het gerecht getuigenis der waarheid afleggen — men moet rechtvaardig oordeelen en de daden zijns naasten ten goede uitleggen — hem die zich in het godsdienstige of maatschappelijke niet gedraagt zoo als het behoort, terecht wijzen en zijn slecht gedrag onder het oog brengen.

De Hoogepriester moet al de dienst op den dag van Grooten Verzoensdag, zooals in de H. S. bepaald is verrichten (daar thans noch hoogepriester, noch tempel, noch offer bestaat, is men verplicht dien dag in de Synagoge met gebeden en smeekingen door te brengen).

De *Cohaniem* (priesters) moeten alle dagen den zegen over het volk uitspreken (dit is thans op eenige bijzondere dagen bepaald) — bij alle heilige zaken moet men den Cohen (*priester*) den voorrang geven — een Cohen moet zich verontreinigen aan het lijk zijns vaders, zijner moeder, zijns broeders, zijns zoons, zijner

dochter, zijner ongehuwde zuster of vrouw (d. w. z. hij mag in het huis waar zulk lijk is verblijven, komen, enz.: aanteekening van den *Bewerker*:)

Ieder manspersoon boven de twintig jaar moet jaarlijks een halven sikkel tot het koopen van offers, opbrengen (thans is dit gebod vervangen, door jaarlijks omtrent het Poerim of Lotenfeest, dat op den 14den der 12e maand (Adar) invalt, zekere hiermede overeenkomend som gelds aan de armenkas te geven en ook de afdeeling hierover handelend op den eersten Sabbath vóór den eersten Adar voor te lezen).

Men moet driemaal 's daags (zoo het mogelijk is met eene vereeniging van minstens tien manspersonen, die boven de dertien jaar oud zijn) God bidden: het *Ochtendgebed*, het *Middaggebed* en het *Avondgebed*. Op Sabbath, Nieuwemaand en andere Feestdagen na het *Ochtendgebed* het *bijgevoegde gebed*, melding makende van de offers, die tijdens den tempel op elk dezer dagen gebracht werden. Thans moeten de voorschriften dezer offers gelezen worden, luidens den tekst: *Wij zullen de stieren met de uitspraak onzer lippen vergoeden*. Op Grooten Verzoendag heeft men na het middaggebed nog het *slotgebed*; de Rabbijnen zeggen: *Het gebod is meer dan offers*.

Wat mag de Jood niet doen?

Het mag bij hem niet in de gedachte opkomen, dat er buiten den Eenig Eeuwigen God, een andere Godheid zou bestaan — men mag zelf niet maken en ook door geen ander eene beeldtenis laten maken, welke als godheid zou kunnen aangebeden worden — zich voor geenen afgod nederbuigen al zou zijn dienst niet bestaan in het nederbuigen — geenen afgod dienen op de voor hem gebruikelijke wijze, al zou het op eene verachtende wijze zijn — God niet lasteren — geen geheel menschenbeeld maken — bij geenen afgod zweren of anderen doen zweren — zich tot geen afgod wenden, noch in de gedachten, noch in het spreken, noch zelfs er naar zien — niemand verleiden om de afgoden te dienen — voor een heiden geen afgod maken — volstrekt niets doen, waardoor eene ontheiliging van God of eene schennis van Zijnen heiligen naam zou kunnen ontstaan — op eenen steen met beeldschrift mag men zich ter aanbidding, zelfs van den Eeuwige, niet nederwerpen —

van eenen afgod, zijne versierselen, hetgeen daartoe behoort, of van zijne offers mag men niets bezitten en geen genot hebben — geen der aan God toegewijde namen mag men uitwisschen, geene heilige boeken of schriften veronachtzamen en ook geenerlei heiligschennis doen — geen guichelarij of wichelarij uitoefenen — geen doodenbezweerder of waarzegger zijn, noch hen raadplegen — noch zich met waarzegging ophouden — geene dieren bezweren, opdat zij niet zouden schaden — aan geene voorbeduidingen, noch aan gunstige of ongunstige dagen of tijden gelooven — de slechte gebruiken der heidenen niet navolgen — naar een verleider, die iemand van den godsdienst of het pad der deugd wil afleiden, niet luisteren of hem beminnen — bij de Heilige Wet niets voegen of afdoen — de overlevingen der Wet niet tegenspreken of de woorden veranderen, noch de beslissing der wetgeleerden in iedere bijzondere gemeente tegenwerken.

Men mag niet ijdel of tevergeefs zweren — geene valsche getuigenis geven — geen rechter vloeken of verachten — geen koning, vorst of overheidspersoon vloeken — niemand iets afstrijden en daarbij er op zweren — niet valsch of ongevergd zweren — niemand vloeken, al hoort hij het niet — zijne ouders zelfs na hun overlijden niet vloeken — eene belofte niet intrekken — op de getuigenis van een enkel mensch, wie ook, mag men niemand schuldig verklaren.

Men mag op den Sabbath geen werk verrichten of anderen doen *verrichten* — zich op dien dag niet buiten zekeren bepaalden afstand der stad begeven — op dien dag geen vuur ontsteken, uitdooven of aanraken, noch het doen aansteken, enz. ook niet koken, bakken, enz. — op den eersten en zevenden dag van het Paaschfeest geen arbeid verrichten — ook niet op het Wekenfeest, op Nieuwjaarsdag, op den Verzoendag en op den eersten en achtsten dag van het feest der inzameling (*zie betreffende dit de* **Geboden**) — op Verzoensdag noch eten noch drinken — gedurende het feest der ongezuurde brooden mag niets gedeesemds gevonden worden in de plaatsen, die onder ons toezicht staan — gedurende het Paaschfeest niets eten waar deesem onder gemengd is — het gedeesemde zelf ook niet — gedurende het Paaschfeest mag niets gedeesemds en geen zuurdeeg in de verblijfplaatsen der Joden gezien worden — op den 14den van Nissan na twaalf uur 's middags, niets gedeesemds eten.

Men mag geen zijner ouders slaan.

Men mag niemand van het leven berooven — zich geen onuitwischbaar merkteeken in het lichaam snijden of prikken — zich in het lichaam, en vooral wegens een doode geen inkrabbingen maken — zich wegens een doode geene kale plek op het hoofd maken — eene plaats van gevaar niet zonder behoorlijke verzorging laten — geen beest beletten te eten van het gewas of andere eetbare zaken, waarin het werkt — de hoeken des hoofds mag men niet rondom afscheren, (zelfs niet één der hoeken des baards mag men met een scheermes afscheren.)

Men mag zijne zedelooze, zinnelijke begeerten niet najagen — eene vrouw mag geene manskleederen, en een man geene vrouwenkleederen aantrekken — een kleedingstuk waarin wol en linnen is niet dragen.

Men mag geen mensch stelen = schaken — wat een ander bezit niet begeeren — met eene zaak, die op woeker gegeven is zich niet ophouden, geen borg, schrijver of getuige erbij zijn — niemand iets ontnemen, al is 't slechts om hem te plagen of het vier-vijfvoudig terug te betalen — niemand met schalen of gewichten bedriegen — geen gewicht of maat, waaraan iets ontbreekt in huis hebben — naar een anders bezittingen zelfs geene innerlijke begeerte hebben — geen kenteeken ter afbakening der eigendommen verschuiven — wanneer men iets vindt het niet laten liggen, omdat men het toch den eigenaar moet teruggeven — bij in- en verkoop van een anders onkunde geen misbruik maken — een arme, wien men geld geleend heeft, het niet afvorderen, indien men weet, dat hij niet kan betalen — den vreemdeling met geene woorden beleedigen, noch door geld verdrukken — van niemand iets, en vooral het loon eens gehuurden in handen houden, door met slinksche wegen om te gaan of uit te stellen — het loon aan den werkman zelfs niet tot den volgenden dag onthouden — niemand iets met geweld ontnemen — zich niet onthouden van weldaden te doen maar naar zijn vermogen den arme, hulpbehoevende of noodlijdende geven en ondersteunen — aan zijn broeder geene rente geven, noch van hem nemen — iets waarmede iemand zijn brood wint niet tot pand nemen — geen pand inhouden, wanneer het den leener tot onontbeerlijke behoefte dient — geen vruchtboom uitroeien of bederven (dus geene zaak ten onnutte verbranden, verscheuren, enz.) — wanneer mensch of dier onder den last bezwijkt, zich niet onttrekken te helpen — zich niet onttrekken iemand op alle mogelijke wijze, uit een gevaar te redden.

Men mag niemand een valschen raad geven — niemand innerlijk haten — niemand openlijk beschamen, ten schande of spot maken — niet wraakgierig of haatdragend zijn — aan niemand het kwaad overbrengen, dat een ander van hem gesproken heeft — wanneer partijen met elkander twist hebben, de eene niet aanhooren, als de andere 'er niet bij tegenwoordig is — van geen der twistende partijen geld of geschenken aannemen, om hunne zaak te beslissen of getuige te zijn — niemand door woorden honen.

Men mag in de drie eerste jaren na het plaatsen eens booms zijne vrucht niet eten — met het eerstgeborene van rund- of kleinvee niet arbeiden of het scheren — geen werk tegelijkertijd met twee diersoorten verrichten (geen os en ezel voor een wagen spannen).

Men moet reeds in de jeugd zich gewennen aan matigheid — mag in het heiligdom niet komen, zich met geen rechtsgeding bemoeien als men wijn of anderen dronkenmakenden drank gedronken heeft.

Men mag geen aas eten (elk dier, waarvan men weet, dat het geen 12 maanden meer leven kan, wordt als *aas* beschouwd) — men mag de verwrongene spier niet eten — geen vleesch in melk of boter koken — ook niet eten of er genot van hebben — geen lid, noch vleesch (de hoeveelheid eener olijf) van een levend dier afsnijden en eten (het verbod van bloed in 't vleesch — zooals met biefstuk — te eten — *de Bew.*) — geen kruipend gevogelte eten, ook geen dier dat van zelf gestorven of *niet behoorlijk* geslacht is — geen kruipend landgedierte, of dat zich in de vruchten bevindt, of dat uit eene verrotting ontstaat, zoomin als kruipend watergedierte mag men eten — ook geen visch, die in water zijnde, geene vinnen en schubben heeft — geen onrein gevogelte, zoo min als hunne eieren [1]).

Men mag geen vee, dat niet herkauwend is en tevens gespleten hoeven heeft eten — van een viervoetig beest dat men eten mag, niet het smeer (smeer van eenig wild gedierte wel) — ook geen bloed van eenig gevogelte, tam of wild gedierte.

Verboden is 't iets te eten of te drinken, dat voor afgoden bestemd is.

Een cohen (priester) mag zich aan geen lijk verontreinigen, noch in een gebouw komen waar een lijk is. (De uitzonderingen

---

[1]) 24 zijn opgegeven, maar daar ze niet alle bekend zijn, behelpt men zich met de overleving.

zijn bij de geboden opgegeven). — Indien er niemand is om het lijk te begraven moet ook de Cohen het doen. — Elk ander is verplicht de dooden te helpen begraven.

Men moet op behoorlijken tijd in den echt treden — zijne vrouw in eere houden en het haar, volgens zijn vermogen aan niets laten ontbreken — het eerste jaar na het huwelijk moet men bij zijne vrouw blijven en geene verre reizen ondernemen.

Het huwelijk moet volgens bepaalde voorschriften plaats hebben — men moet de vrouw zijns broeders van vaders zijde huwen wanneer deze gestorven is zonder nakomelingen na te laten [1]) — wanneer de behuwd-broeder haar niet huwt, dan zal zij hem den schoen van den voet trekken, hetwelk in bijzijn van de Wetgeleerden en volgens bepaalde voorschriften geschieden moet — men mag geene vrouw huwen, die niet van haren behuwdbroeder ontslagen is.

Verboden huwelijken zijn: met vaders vrouw (zelfs na den dood des vaders), moeder, grootmoeder, zuster, dochter, kleindochter, tante, oud-tante, behuwd-dochter en kleindochter, behuwd-zuster en vrouws-zuster, zoolang de eerste leeft, zelfs na scheiding — een uit zulk huwelijk verwekt kind mag men niet huwen — verboden is een huwelijk met iemand die een ander geloof belijdt.

Eene echtscheiding moet met eenen, in behoorlijken vorm en volgens de nauwkeurig bepaalde voorschriften vervaardigden scheidbrief geschieden — de vrouw, van welke men gescheiden is, en die daarna gehuwd is, mag men niet meer terugnemen.

De Cohen (priester) mag geene ontuchtige of ongewijde vrouw huwen, ook geene die van haren man gescheiden is, en geene die van haren behuwdbroeder ontslagen is.

Men mag niet echtbreken, of eene vrouw zonder echtverbintenis bijwonen — ook geene vrouw in hare onreinheid bijwonen of aanraken (ze blijft onrein tot ze zich gebaad heeft).

Sod .... en bestialiteit zijn verboden.

Geen schepsel mag men ontmannen — geen verschillende diersoorten doen paren, ook geene verschillende boomsoorten op elkander inenten.

---

[1]) Dit is niet meer in gebruik, men handelt naar het volgende voorschrift.
